

પરિશિષ્ટ- 1

(કામચલાઉ અભિપ્રાયાવલિ)

અભિપ્રાયાવલિ (શિક્ષકો માટે)

માર્ગદર્શક :

ડૉ. રાયસિંગ બી. ચૌધરી

રીડર, શિક્ષણ વિભાગ,

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી,

સુરત-395 007.

અધ્યેતા:

શ્રી વિનય એન. પટેલ

વ્યાખ્યાતા,

શ્રીરંગ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય,

બીલીમોરા-396 321.

તા. 14-07-2009

આદરણીય શ્રી,

સવિનય જણાવવાનું કે હું શિક્ષણ વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરતમાં દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ એ વિષય પર પીએચ.ડી. ની પદવી માટે સંશોધન કાર્ય કરી રહ્યો છું. દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિ જાણવા માટે એક અભિપ્રાયાવલિની રચના કરી છે. આ અભિપ્રાયાવલિમાં 'અ' વિભાગમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંબંધિત કુલ નવ પાસાંને આવરી લેવાયાં છે. આ પ્રત્યેક પાસાંને અલગ-અલગ વિભાગમાં કેટલાંક વિધાનો દ્વારા વ્યક્ત કરાયાં છે. અભિપ્રાયાવલિનાં 'બ' વિભાગમાં મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો મૂકવામાં આવ્યાં છે.

આ પ્રકારનો સંશોધન અભ્યાસ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ અને તેના ઉચિત ઉકેલો શોધવામાં ઉપકારક નીવડે તેમ છે. આપશ્રીના અમૂલ્ય સમયમાંથી સમય ફાળવી આ અભિપ્રાયાવલિ પર આપના પ્રતિભાવ દર્શાવશો એવી વિનંતી કરું છું. આપે આપેલ માહિતીનો ઉપયોગ સંશોધન અર્થે જ થશે અને તે ખાનગી રહેશે તેની હું ખાતરી આપું છું.

આપના સહકારની અપેક્ષા સહ.

આભાર સહિત.

આપનો વિશ્વાસુ,

(વિનય એન. પટેલ)

સામાન્ય માહિતી

સૂચન :- જે વિગત લાગુ પડે તેની સામે ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

- (1) શિક્ષકનું પૂરું નામ
- (2) શાળાનું નામ અને
- સરનામું
-
- (3) શૈક્ષણિક લાયકાત
- બી.એ. એમ.એ. બી.એડ.
- એમ.એડ. એમ.ફિલ. પીએચ.ડી અન્ય
- (4) શૈક્ષણિક અનુભવ વર્ષ
- (5) ઉંમર
- (6) લિંગ : સ્ત્રી પુરૂષ
- (7) જાતિ : એસ.સી. એસ.ટી. બક્ષીપંચ અન્ય
- (8) શાળાનો વિસ્તાર : શહેરી/ગ્રામ
- (9) ધોરણ- 10 ની બોર્ડની પરીક્ષામાં સંસ્કૃત વિષયનું પરિણામ (ટકામાં)

ક્રમ	વર્ષ	શાળાનું સમગ્ર પરિણામ	સંસ્કૃત વિષયનું પરિણામ
1.	1999 - 2000		
2.	2000 - 2001		
3.	2001 - 2002		
4.	2002 - 2003		
5.	2003 - 2004		
6.	2004 - 2005		
7.	2005 - 2006		
8.	2006 - 2007		
9.	2007 - 2008		
10.	2008 - 2009		

અભિપ્રાયાવલિ ભરવા માટેનાં સામાન્ય સૂચનો

સૂચના : -

- (1) અભિપ્રાયાવલિમાં આપના અભિપ્રાયો નિઃસંકોચપણે પ્રામાણિકતાથી દર્શાવશો.
- (2) અભિપ્રાયાવલિના પ્રથમ વિભાગ 'અ' માં કુલ નવ પેટા વિભાગો છે. દરેક પેટા વિભાગમાં આપેલાં વિધાનો અંગે આપશ્રીના અભિપ્રાયો દર્શાવવાના છે. આ વિભાગમાં દરેક વિધાનની સામે પાંચ વિકલ્પો દર્શાવ્યા છે. પંચબિંદુ માપદંડ પર આપવામાં આવેલાં પ્રત્યેક વિધાન સાથે આપશ્રી કેટલે અંશે સંમત થાઓ છો. તે માટે યોગ્ય વિકલ્પ સામે (✓) ની નિશાની કરો.

અભિપ્રાયાવલિ ભરવા અંગેનું ઉદાહરણ

નીચે આપેલ વિધાન સાથે આપ સંપૂર્ણ સંમત થતા હો તો અભિપ્રાયાવલિમાં નીચે મુજબ ઉત્તર જણાવો.

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	✓				

- (3) અભિપ્રાયાવલિના બીજા વિભાગ 'બ' વિભાગમાં રજૂ થયેલા મુક્ત જવાબી પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપે સંક્ષિપ્તમાં સંબંધિત પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં દર્શાવવાના છે.

વિભાગ-અ

(1) પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને તેની ફલશ્રુતિ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.					
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.					
3.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિષયનું ઊડાણ લાવી શકાય છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયનાં શિક્ષણ દ્વારા વિવિધ ક્ષમતાઓનો વિકાસ કરી શકાય છે.					
5.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગે છે.					
6.	નોકરીના બજારમાં પ્રવર્તમાન સમયમાં સંસ્કૃત વિષયની ઘણી માંગ છે.					
7.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.					
8.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવ્યા વિના અન્ય ભાષાના વ્યાકરણને સમજવું અઘરું છે.					
10.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થી વધુ ગુણ મેળવી શકે પરંતુ નોકરીની તક ઓછી છે.					
11.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.					
12.	સંસ્કૃતભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.					

(2) સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તક

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.					
2.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.					
3.	સમયાંતરે સંસ્કૃતના અભ્યાસક્રમમાં પરિવર્તન થતું રહે છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.					
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.					
6.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકો અમુક વર્ષે બદલાય તે જરૂરી લાગતું નથી.					
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોના કેટલાંક મુદ્દાઓ અધરા લાગે છે.					
8.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બંધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.					
10.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.					
11.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.					
12.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.					

(3) સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.					
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.					
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.					
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.					
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.					
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.					
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.					

(4) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયના અસરકારક અધ્યાપન કાર્ય માટે શૈક્ષણિક સાધનો જરૂરી લાગે છે.					
2.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.					
3.	સંસ્કૃત ભાષા શિક્ષણ માટે ભાષા વિજ્ઞાન ખંડની જરૂરિયાત લાગે છે.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
4.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા રેડિયો, ટેપ, ટેલિવિઝન જેવા સાધનો મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.					
5.	સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપન કાર્ય માટે શિક્ષક જ શ્રેષ્ઠ સાધન છે એવું મને લાગે છે.					
6.	ઓવરહેડ પ્રોજેક્ટર કે એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય તેમ છે.					
7.	વિવિધ શૈક્ષણિક ઉપકરણોનું નિર્માણ વિદ્યાર્થીઓની સહાયથી કરવામાં આવે છે.					
8.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.					
10.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.					
11.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બને છે.					

(5) સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યનો ઉપયોગ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.					
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.					
3.	સંસ્કૃત સંદર્ભ ગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પુસ્તક માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.					
4.	સંસ્કૃત શીખવવા માટે મને સંદર્ભ સાહિત્યની જરૂર પડતી નથી.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
5.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે .					
6.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામાયિકોની આવશ્યકતા જણાઈ છે .					
7.	વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભ ગ્રંથોની ઉપયોગ કરવાની તાલીમ આપવી આવશ્યક છે .					
8.	વિદ્યાર્થીઓ મોટે ભાગે માર્ગદર્શિકા જેવી સામગ્રી જ સંદર્ભ ગ્રંથો સમજે છે .					
9.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભ ગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે .					
10.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવા પાઠચક્રમની રચના જરૂરી લાગે છે .					
11.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભ ગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે .					
12.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠચક્રમ માટે સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.					

(6) સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	વર્ગમાં સ્વાધ્યાય કરવું વિદ્યાર્થીઓને ખુબ ગમે છે .					
2.	વિદ્યાર્થીઓને દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.					
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું .					
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે .					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
5.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવે છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહકાર્ય અપાય તે ઇચ્છનીય છે.					
7.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.					
8.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાય છે.					
10.	વિદ્યાર્થીઓ ગૃહકાર્યના જવાબોનો ઉતારો કરી લાવે છે.					
11.	વર્ગના મોનીટરને ગૃહકાર્ય તપાસવાનું કાર્ય સોંપવું જરૂરી લાગે છે.					
12.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોના સ્વાધ્યાય પ્રશ્નોમાં વિવિધતા જોવા મળતી નથી.					
13.	વિદ્યાર્થીઓની અભિરૂચીને ધ્યાનમાં રાખી ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક લાગે છે.					

(7) સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	કવિઓ અને લેખકોના પ્રવચનોમાં શિક્ષક મિત્રો ભાગ લે તે જરૂરી છે.					
2.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.					
3.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પદાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં પ્રથમા, પ્રારંભિક, પરિચય, પ્રવેશિકા, વિશારદ જેવી બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
5.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.					
6.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.					
7.	સંસ્કૃત ભાષામાં વિદ્યાર્થીઓ નાના પદ્ય સુભાષિતોની રચના કરે તે જરૂરી છે.					
8.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.					
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ પ્રકલ્પો તૈયાર કરે તે આવશ્યક છે.					
10.	સંસ્કૃત સાહિત્યકારોની તસવીરો સહિત પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.					
11.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.					
12.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.					
13.	શાળામાં સંસ્કૃત સંભાષણ શિબિરોનું આયોજન થવું જરૂરી લાગે છે.					

(8) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.					
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.					
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.					
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.					
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.					
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.					
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.					
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.					
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.					
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.					

(9) સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું પરિણામ ઓછું જોવા મળે છે.					
2.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.					
3.	તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે તે માટે સઘન પ્રયત્નોની જરૂર લાગે છે.					
4.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.					
5.	મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ ફેરફાર કરી સંસ્કૃત વિષયને ન્યાય અપાવો જોઈએ.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
6.	સમયાંતરે કસોટીઓ લેવાનો અમને સમય મળતો નથી.					
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં મૌખિક અભિવ્યક્તિને સ્થાન અપાય છે.					
8.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી બતાવે છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.					
10.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.					
11.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.					
12.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.					
13.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.					

વિભાગ-બ

મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો

સૂચના :- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર જે - તે પ્રશ્નની નીચે આપેલ ખાલી જગ્યામાં સંક્ષિપ્તમાં લખો.

(1) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના ત્રણ સારાં પાસાં જણાવો :

1. _____
2. _____
3. _____

(2) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના ત્રણ નબળાં પાસાં જણાવો :

1. _____
2. _____
3. _____

(3) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પરિસ્થિતિની સુધારણા માટે શિક્ષકની ભૂમિકા કઈ કઈ હોઈ શકે ?

1. _____
2. _____
3. _____

(4) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને વિશેષ ગુણવત્તાલક્ષી બનાવવા અર્થે આપશ્રીનાં ત્રણ સૂચનો જણાવો.

1. _____
2. _____
3. _____

પરિશિષ્ટ- 2

(ઉપકરણ-1 અંતિમ અભિપ્રાયાવલિ)

અભિપ્રાયાવલિ (શિક્ષકો માટે)

માર્ગદર્શક :

ડૉ. રાયસિંગ બી. ચૌધરી

રીડર, શિક્ષણ વિભાગ,

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી,

સુરત-395 007.

અધ્યેતા:

શ્રી વિનય એન. પટેલ

વ્યાખ્યાતા,

શ્રીરંગ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય,

બીલીમોરા-396 321.

તા. 14-07-2009

આદરણીય શ્રી,

સવિનય જણાવવાનું કે હું શિક્ષણ વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરતમાં “દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ” એ વિષય પર પીએચ.ડી. ની પદવી માટે સંશોધન કાર્ય કરી રહ્યો છું. દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિ જાણવા માટે એક અભિપ્રાયાવલિની રચના કરી છે. આ અભિપ્રાયાવલિમાં ‘અ’ વિભાગમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંબંધિત કુલ નવ પાસાંને આવરી લેવાયાં છે. આ પ્રત્યેક પાસાંને અલગ-અલગ વિભાગમાં કેટલાંક વિધાનો દ્વારા વ્યક્ત કરાયાં છે. અભિપ્રાયાવલિનાં ‘બ’ વિભાગમાં મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો મૂકવામાં આવ્યાં છે.

આ પ્રકારનો સંશોધન અભ્યાસ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ અને તેના ઉચિત ઉકેલો શોધવામાં ઉપકારક નીવડે તેમ છે. આપશ્રીના અમૂલ્ય સમયમાંથી સમય ફાળવી આ અભિપ્રાયાવલિ પર આપના પ્રતિભાવ દર્શાવશો એવી વિનંતી કરું છું. આપે આપેલ માહિતીનો ઉપયોગ સંશોધન અર્થે જ થશે અને તે ખાનગી રહેશે તેની હું ખાતરી આપું છું.

આપના સહકારની અપેક્ષા સહ.

આભાર સહિત.

આપનો વિશ્વાસુ,

(વિનય એન. પટેલ)

સામાન્ય માહિતી

સૂચન :- જે વિગત લાગુ પડે તેની સામે ખરા (✓) ની નિશાની કરો.

- (1) શિક્ષકનું પૂરું નામ
- (2) શાળાનું નામ અને
સરનામું
- (3) શૈક્ષણિક લાયકાત
બી.એ. એમ.એ. બી.એડ.
એમ.એડ. એમ.ફિલ. પીએચ.ડી અન્ય
- (4) શૈક્ષણિક અનુભવ વર્ષ
- (5) જાતીયતા : સ્ત્રી પુરૂષ
- (6) જાતિ : એસ.સી. એસ.ટી. બક્ષીપંચ અન્ય
- (7) ધોરણ- 10 ની બોર્ડની પરીક્ષામાં સંસ્કૃત વિષયનું પરિણામ (ટકામાં)

ક્રમ	વર્ષ	શાળાનું સમગ્ર પરિણામ	સંસ્કૃત વિષયનું પરિણામ
1.	1999 - 2000		
2.	2000 - 2001		
3.	2001 - 2002		
4.	2002 - 2003		
5.	2003 - 2004		
6.	2004 - 2005		
7.	2005 - 2006		
8.	2006 - 2007		
9.	2007 - 2008		
10.	2008 - 2009		

અભિપ્રાયાવલિ ભરવા માટેનાં સામાન્ય સૂચનો

સૂચના :-

- (1) અભિપ્રાયાવલિમાં આપના અભિપ્રાયો નિઃસંકોચપણે પ્રામાણિકતાથી દર્શાવશો.
- (2) અભિપ્રાયાવલિના પ્રથમ વિભાગ 'અ' માં કુલ નવ પેટા વિભાગો છે. દરેક પેટા વિભાગમાં આપેલાં વિધાનો અંગે આપશ્રીના અભિપ્રાયો દર્શાવવાના છે. આ વિભાગમાં દરેક વિધાનની સામે પાંચ વિકલ્પો દર્શાવ્યા છે. પંચબિંદુ માપદંડ પર આપવામાં આવેલાં પ્રત્યેક વિધાન સાથે આપશ્રી કેટલે અંશે સંમત થાઓ છો. તે માટે યોગ્ય વિકલ્પ સામે (✓) ની નિશાની કરો.

અભિપ્રાયાવલિ ભરવા અંગેનું ઉદાહરણ

નીચે આપેલ વિધાન સાથે આપ સંપૂર્ણ સંમત થતા હો તો અભિપ્રાયાવલિમાં નીચે મુજબ ઉત્તર જણાવો.

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	✓				

- (4) અભિપ્રાયાવલિના બીજા વિભાગ 'બ' વિભાગમાં રજૂ થયેલા મુક્ત જવાબી પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપે સંક્ષિપ્તમાં સંબંધિત પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં દર્શાવવાના છે.

વિભાગ-અ

(1) પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને તેની ફલશ્રુતિ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.					
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.					
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.					
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.					
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.					
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.					
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.					
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.					
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.					

(2) સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તક

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.					
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.					
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.					
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.					
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.					
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.					

(3) સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.					
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.					
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.					
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.					
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.					
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.					

(4) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.					
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.					
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.					
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.					
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.					
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.					
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.					

(5) સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યનો ઉપયોગ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.					
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.					
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.					
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભ ગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.					
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભ ગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.					
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.					
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.					
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભ ગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.					
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.					

(6) સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક ગણાય નહીં.					
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય અપાય તે ઇચ્છનીય નથી.					
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.					
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.					
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.					
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.					
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.					

(7) સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.					
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.					
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.					
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.					
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.					
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.					
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.					
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની રૂપદાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.					
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વકતૃત્વ રૂપદા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.					

(8) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.					
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.					
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.					
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.					
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.					
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.					
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.					
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.					
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.					
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.					
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.					
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.					

(9) સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.					
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.					

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે .					
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.					
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે .					
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે .					
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.					
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે .					

વિભાગ-બ

મુક્ત જવાબી પ્રશ્નો

સૂચના :- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર જે - તે પ્રશ્નની નીચે આપેલ ખાલી જગ્યામાં સંક્ષિપ્તમાં લખો.

(1) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના ત્રણ સારાં પાસાં જણાવો :

1. _____

2. _____

3. _____

(2) સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના ત્રણ નબળાં પાસાં જણાવો :

1. _____

2. _____

3. _____

(3) સંસ્કૃતના પ્રચાર-પ્રસાર માટે આપશ્રીનાં ત્રણ સૂચનો જણાવો.

1. _____

2. _____

3. _____

પરિશિષ્ટ- 3

(પ્રશ્નાવલિનું પ્રારંભિક સ્વરૂપ)

પ્રશ્નાવલિ (વિદ્યાર્થીઓ માટે)

અધ્યેતા :

શ્રી વિનય એન. પટેલ

વ્યાખ્યાતા,

શ્રીરંગ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય,

બીલીમોરા- 396 321.

તા. 14-07-2009

વિષય :- પીએચ.ડી. ના સંશોધન માટે માહિતી મેળવવા બાબતે.

પ્રિય,

વિદ્યાર્થી મિત્રો,

સવિનય જણાવવાનું કે હું શિક્ષણ વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરતમાં દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ એ વિષય પર પીએચ.ડી. ની પદવી માટે સંશોધન કાર્ય કરી રહ્યો છું.

ઉપર્યુક્ત વિષય માટે માહિતી એકત્ર કરવા આ પ્રશ્નાવલિની રચના કરી છે, જેમાં આપ આપની માહિતી નિખાલસ રીતે આપી મારા સંશોધનકાર્યમાં સહકાર આપશો એવી નમ્ર વિનંતી છે.

આપે પ્રશ્નાવલિમાં આપેલી માહિતીનો ઉપયોગ ફક્ત સંશોધન અર્થે જ થશે અને તે ગુપ્ત રહેશે જેની હું ખાતરી આપું છું.

આભાર સહ,

આપનો વિશ્વાસુ,

(વિનય એન. પટેલ)

સામાન્ય માહિતી

1. વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ :
(અટક પ્રથમ લખવી)
2. શાળાનું પૂરું નામ :
3. શાળાનું પૂરું સરનામું :.....
.....
4. ધોરણ (વર્ગ) :

પ્રશ્નાવલિ ભરવા અંગેની સૂચના

- (1) પ્રશ્નાવલિના નિયંત્રિત સ્વરૂપના કુલ અઠાવીસ પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નો અંગે આપના અભિપ્રાયો દર્શાવવાના છે. આ વિભાગમાં દરેક પ્રશ્નની સામે બે વિકલ્પો દર્શાવ્યા છે. જો આપ પ્રશ્ન સાથે સંમત હો તો 'હા' ના ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરો અને જો આપ પ્રશ્ન સાથે અસંમત હો તો 'ના' ના ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરો.

પ્રશ્નાવલિ ભરવા અંગેનું ઉદાહરણ

નીચે આપેલ પ્રશ્ન સાથે આપ સંમત હો તો પ્રશ્નાવલિમાં નીચે મુજબ ઉત્તર જણાવો.

ક્રમ	પ્રશ્ન	હા	ના
1.	તમને સંસ્કૃત વિષય ભણવો અઘરો લાગે છે ?	✓	

ક્રમ	પ્રશ્ન	હા	ના
1.	તમને સંસ્કૃત ભણવું અઘરું લાગે છે ?		
2.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગદ્યનું ભાષાંતર કરવું સરળ છે ?		
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં પદ્યનું ભાષાંતર કરવું કઠિન છે ?		
4.	સંસ્કૃત વ્યાકરણની સમજ વિના ભાષાંતર કરવું કઠિન છે ?		
5.	તમને સંસ્કૃત વિષય ભણવો ગમે છે ?		
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં પાઠ્યપુસ્તકોમાં ચિત્રો ઓછાં છે ?		
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં પાઠ્યપુસ્તકનું મુખપૃષ્ઠ વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસ માટે આકર્ષે એવું છે .		
8.	સંસ્કૃત વિષયમાં પાઠ્યપુસ્તકમાં સચવાયેલ વ્યાકરણ અઘરું છે ?		
9.	સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં એકમના અંતે સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોમાં વૈવિધ્યતા છે ?		
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્યમાં ચાર્ટ - ચિત્રોનો ઉપયોગ થાય છે ?		
11.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય છે ?		
12.	શાળામાં સંસ્કૃત તજજ્ઞોનું વ્યાખ્યાન ગોઠવાય છે ?		
13.	શાળામાં સંસ્કૃત પ્રદર્શનનું આયોજન થતું નથી ?		
14.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષય મરજીયાત વિષય તરીકે ભણાવાય છે ?		
15.	સંસ્કૃત વિષયનું મહત્ત્વ અન્ય વિષયોની તુલનામાં ઘણું નિમ્ન છે ?		
16.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના તાસમાં અન્ય પ્રવૃત્તિઓ થાય છે ?		
17.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયની બાહ્ય પરીક્ષાનું આયોજન થાય છે ?		
18.	શાળામાં સંસ્કૃત સુવિચારની નોંધ થાય છે ?		
19.	શાળાના ગ્રંથાલયમાં સંસ્કૃત વિષયના સંદર્ભ ગ્રંથો છે ?		
20.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણકાર્યમાં શિક્ષક માત્ર અનુવાદને જ મહત્ત્વ આપે છે ?		
21.	સંસ્કૃત વિષય તમને જરૂરી લાગે છે ?		
22.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષા મનમાં ભય જન્માવે છે ?		
23.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં ભાષાંતરનું પ્રમાણ વધુ છે ?		
24.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવા માટે વધુ વાંચનની- આવશ્યતા જણાતી નથી ?		
25.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય તરીકે સ્વધ્યાયના જ પ્રશ્નો અપાય છે ?		
26.	સંસ્કૃત વિષયમાં અપાયેલ ગૃહકાર્યની તપાસ થતી નથી ?		
27.	સંસ્કૃત વિષયમાં ભાષાંતરની ગોખણપટ્ટી થાય છે ?		
28.	સંસ્કૃત વિષય નાબૂદ કરી દેવો જોઈએ ?		

પરિશિષ્ટ- 4
(ઉપકરણ-2 અંતિમ પ્રશ્નાવલિ)
પ્રશ્નાવલિ (વિદ્યાર્થીઓ માટે)

અધ્યેતા :

શ્રી વિનય એન. પટેલ

વ્યાખ્યાતા,

શ્રીરંગ શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય,

બીલીમોરા- 396 321.

તા. 14-07-2009

વિષય :- પીએચ.ડી. ના સંશોધન માટે માહિતી મેળવવા બાબતે.

પ્રિય,

વિદ્યાર્થી મિત્રો,

સવિનય જણાવવાનું કે હું શિક્ષણ વિભાગ, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરતમાં દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોમાં સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ એ વિષય પર પીએચ.ડી. ની પદવી માટે સંશોધન કાર્ય કરી રહ્યો છું.

ઉપર્યુક્ત વિષય માટે માહિતી એકત્ર કરવા આ પ્રશ્નાવલિની રચના કરી છે, જેમાં આપ આપની માહિતી નિબાલસ રીતે આપી મારા સંશોધનકાર્યમાં સહકાર આપશો એવી નમ્ર વિનંતી છે.

આપે પ્રશ્નાવલિમાં આપેલી માહિતીનો ઉપયોગ ફક્ત સંશોધન અર્થે જ થશે અને તે ગુપ્ત રહેશે જેની હું ખાતરી આપું છું.

આભાર સહ,

આપનો વિશ્વાસુ,

(વિનય એન. પટેલ)

સામાન્ય માહિતી

1. વિદ્યાર્થીનું પૂરું નામ :
(અટક પ્રથમ લખવી)
2. શાળાનું પૂરું નામ :
3. શાળાનું પૂરું સરનામું :.....
.....
4. ધોરણ (વર્ગ) :

પ્રશ્નાવલિ ભરવા અંગેની સૂચના

- (1) પ્રશ્નાવલિના નિયંત્રિત સ્વરૂપના કુલ તેવીસ પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નો અંગે આપના અભિપ્રાયો દર્શાવવાના છે. આ વિભાગમાં દરેક પ્રશ્નની સામે બે વિકલ્પો દર્શાવ્યા છે. જો આપ પ્રશ્ન સાથે સંમત હો તો 'હા' ના ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરો અને જો આપ પ્રશ્ન સાથે અસંમત હો તો 'ના' ના ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરો.

પ્રશ્નાવલિ ભરવા અંગેનું ઉદાહરણ

નીચે આપેલ પ્રશ્ન સાથે આપ સંમત હો તો પ્રશ્નાવલિમાં નીચે મુજબ ઉત્તર જણાવો.

ક્રમ	પ્રશ્ન	હા	ના
1.	તમને સંસ્કૃત વિષય ભણવો અઘરો લાગે છે ?	✓	

ક્રમ	પ્રશ્ન	હા	ના
1.	તમને સંસ્કૃત ભણવું અઘરું લાગે છે ?		
2.	સંસ્કૃત વ્યાકરણની સમજ વિના ભાષાંતર કરવું કઠિન છે ?		
3.	તમને સંસ્કૃત વિષય ભણવો ગમે છે ?		
4.	સંસ્કૃત વિષયનાં પાઠ્યપુસ્તકોમાં ચિત્રો ઓછાં છે ?		
5.	સંસ્કૃત વિષયનાં પાઠ્યપુસ્તકનું મુખપૃષ્ઠ તમને અભ્યાસ માટે આકર્ષે એવું છે ?		
6.	સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં આપવામાં આવેલ વ્યાકરણ અઘરું છે ?		
7.	સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યપુસ્તકમાં એકમના અંતે સ્વાધ્યાય પ્રશ્નો અલગ-અલગ પ્રકારના છે ?		
8.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્યમાં ચાર્ટ-ચિત્રોનો ઉપયોગ થતો નથી ?		
9.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય છે ?		
10.	શાળામાં સંસ્કૃત તજજ્ઞોનું વ્યાખ્યાન ગોઠવાય છે ?		
11.	શાળામાં સંસ્કૃત પ્રદર્શનનું આયોજન થતું નથી ?		
12.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના તાસમાં અન્ય પ્રવૃત્તિઓ થાય છે ?		
13.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયની બાહ્ય પરીક્ષાનું આયોજન થાય છે ?		
14.	શાળામાં સંસ્કૃત સુવિચારની નોંધ થાય છે ?		
15.	શાળાના ગ્રંથાલયમાં સંસ્કૃત વિષયના સંદર્ભગ્રંથો નથી ?		
16.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણકાર્યમાં શિક્ષક માત્ર ભાષાંતરને જ મહત્ત્વ આપે છે ?		
17.	સંસ્કૃત વિષય તમને જરૂરી લાગે છે ?		
18.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષા મનમાં ભય જન્માવે છે ?		
19.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં ભાષાંતરનું પ્રમાણ વધુ છે ?		
20.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવા માટે વધુ વાંચનની-આવશ્યતા જણાતી નથી ?		
21.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય તરીકે સ્વધ્યાયના જ પ્રશ્નો અપાય છે ?		
22.	સંસ્કૃત વિષયમાં અપાયેલ ગૃહકાર્યની તપાસ થતી નથી ?		
23.	સંસ્કૃત વિષયમાં ભાષાંતરની ગોખણપટ્ટી થાય છે ?		

પરિશિષ્ટ- 5

સાક્ષ્યપત્રક

(પાઠ્યપુસ્તકના રચયિતા અને તજ્જ્ઞો માટે)

પ્રશ્નો

- (1) સંસ્કૃત શિક્ષણની વર્તમાન પરિસ્થિતિથી આપ સંતુષ્ટ છો ? હા/ના હોય તો તે માટેનાં ત્રણ કારણો આપો.

- (2) સંસ્કૃત વિષયના જૂનાં પાઠ્યપુસ્તકો કરતાં પ્રવર્તમાન પુસ્તકો કઈ રીતે જુદાં પડે છે ? આપશ્રીનું મંતવ્ય દર્શાવો.

- (3) શાળાઓ - મહાશાળાઓમાં સંસ્કૃત ભાષાનું વાતાવરણ સર્જવા અર્થે આપશ્રીના મતે કયા અવરોધો આવે છે ?

- (4) પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકથી આપ સંતુષ્ટ છો ? હા / ના હોય તો તે માટેનાં ત્રણ કારણો આપો.

(5) પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકમાં સમાવિષ્ટ ગદ્ય-પદ્યથી ભાવિ પેઢીમાં કેવાં પરિવર્તનો લાવી શકાય તેમ લાગે છે ?

(6) માધ્યમિક શિક્ષણ કક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષાભિમુખ કરવા કેવા કાર્યક્રમો અમલી બનાવવા જોઈએ ?

(7) માધ્યમિક કક્ષાએ સંસ્કૃત વિષયનું ઉત્તમ અધ્યાપન કાર્ય થઈ શકે - તે અર્થે આપશ્રીનાં સૂચનો દર્શાવો :

(8) સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે તમારાં મંતવ્યોને મહત્ત્વ આપવામાં આવે છે કે અધિકારીઓ કહે તે પ્રમાણે જ તમારે કાર્ય કરવું પડે છે તે અંગેના તમારા અનુભવો જણાવો.

પરિશિષ્ટ-6
જિલ્લા તથા તાલુકા પ્રમાણે નમૂનામાં સમાવિષ્ટ
શિક્ષકો માટેનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયો

ડાંગ જિલ્લો				
1.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, આહવા.			
2.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, વઘઈ.			
3.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, પિપલદહાડ.			
4.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, સાપુતારા.			
5.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, ગાઢવી.			
6.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, ગારખડી.			
7.	એકલવ્ય મોડેલ સ્કૂલ, આહવા.			
8.	માધ્યમિક શાળા, લીંગા.			
9.	નવજ્યોત હાઈસ્કૂલ, સુખીર.			
10.	દ્વિપદર્શન હાઈસ્કૂલ, આહવા.			
11.	જનતા હાઈસ્કૂલ, સામગહાન.			
12.	ગુરૂકુળ માધ્યમિક શાળા, ભદરપાડા.			
તાપી જિલ્લો				
(1) નિઝર તાલુકો				
1.	આર. જી. પટેલ વિદ્યાલય, નિઝર.			
2.	સરદાર પટેલ વિદ્યાલય, નિઝર.			
3.	એસ. કે. કાપડિયા વિદ્યાલય, કૂકરમુંડા.			
4.	સરસ્વતી વિદ્યાલય, કૂકરમુંડા.			
5.	જ્ઞાન પ્રબોધની શાળા, લક્ષ્મીખેડા.			
(2) વ્યારા તાલુકો				
1.	દક્ષિણાપંથ વિવિધલક્ષી શાળા, વ્યારા.			
2.	જ્ઞાનદીપ વિદ્યાલય, ઉંચામાળા.			
3.	ઉ.બુ. કન્યા વિદ્યાલય, ખેડકુવાદુર.			
4.	શ્રીમતિ કે. કે. કદમ કન્યા વિદ્યાલય, વ્યારા.			
5.	પ્રધરન હાઈસ્કૂલ, ચાંપાવાડી.			
6.	આદર્શ નિવાસી શાળા, ટીચકપુરા.			
7.	શ્રદ્ધા હાઈસ્કૂલ, વાંકલા.			
8.	વિનય સાર્વજનિક વિદ્યાલય, કેળકૂઈ.			
9.	માનવ જાગૃતિ હાઈસ્કૂલ, ખાલપુર.			
10.	પ્રગતિ વિદ્યાલય, ગડત.			
11.	પ્ર. અને ભા. વિદ્યાલય, કપૂરા.			
12.	અરૂણાચલ ઉ.બુ. વિદ્યાલય, લખાણી.			
13.	વિકાસ વિદ્યાલય, વાંસકૂઈ.			
14.	સાધના વિદ્યાલય, આંખિયા.			
15.	પ્રધરન હાઈસ્કૂલ, ડોલારા.			
16.	જીવનજ્યોત હાઈસ્કૂલ, ખરડીપાડા.			
17.	શ્રી એમ. પી. પટેલ માધ્યમિક શાળા, વ્યારા.			
18.	માધ્યમિક શાળા, લોટરવા.			

(3) વાલોડ તાલુકો				
1.	આર. વી. પટેલ વિદ્યાલય, બાજીપુરા.			
2.	બી. ટી. એન્ડ કે. એલ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, બુહારી.			
3.	સ. ગો. હાઈસ્કૂલ, વાલોડ.			
4.	ઉપાસના વિદ્યાલય, ગોલણ.			
5.	સરસ્વતી વિદ્યાલય, અંબાય.			
6.	શ્રદ્ધા માધ્યમિક શાળા, વાલોડ.			
7.	કરૂણા માધ્યમિક શાળા, વાલોડ.			
(4) સોનગઢ તાલુકો				
1.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સોનગઢ.			
2.	બ્રધરન હાઈસ્કૂલ, બોરપાડા.			
3.	માંડળ હાઈસ્કૂલ, માંડળ.			
4.	આદર્શ નિવાસી શાળા, સોનગઢ.			
5.	જીવન સાધના વિદ્યાલય, ઉકાઈ.			
6.	આશીર્વાદ હાઈસ્કૂલ, ગાળકુવા.			
7.	જ્ઞાનદિપ માધ્યમિક શાળા, ધર્મબા.			
8.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ઉખલદા.			
9.	આદર્શ નિવાસી શાળા, ઉકાઈ.			
(5) ઉચ્છલ તાલુકો				
1.	ઉ. બુ. કન્યા વિદ્યાલય, ટોકરવા.			
2.	ઉન્નતિ વિદ્યાલય, ખુટી દેવલપાડા.			
3.	સરસ્વતી વિદ્યાલય, કરોડ.			
4.	માધ્યમિક શાળા, નારણપુર.			
5.	માધ્યમિક શાળા, ભડભૂજ.			
નર્મદા જિલ્લો				
(1) ડેડિયાપાડા તાલુકો				
1.	શ્રી. એ. એન. બારોટ વિદ્યાલય, ડેડિયાપાડા.			
2.	શ્રીચીકદા હાઈસ્કૂલ, ચીકદા.			
3.	માધ્યમિક શાળા, અલમાવાડી.			
4.	શ્રી ઉન્નતિ વિદ્યાલય, સોલીયા.			
5.	શ્રી આદર્શ નિવાસી શાળા, ડેડિયાપાડા.			
6.	શ્રી સરકારી માધ્યમિક શાળા, તાખદા.			
7.	શ્રી શાંતિ નિકેતન કન્યા વિદ્યાલય, ગંગાપુર.			
8.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, ગંગાપુર.			
9.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, પીપલોદ.			

(2) તિલકવાડા તાલુકો				
1.	શ્રી કે. એમ. શાહ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, તિલકવાડા.			
2.	શ્રી શારદા મંદિર, વોરા.			
3.	શ્રી ગુરૂકુલ વિદ્યાલય, બુજેઠા.			
4.	શ્રી વિનય વિદ્યામંદિર, કંથરપુરા.			
5.	શ્રી મસ્તરામ વિનય વિદ્યામંદિર, ઉતાવળી.			
(3) નાદોદ તાલુકો				
1.	શ્રી નમદુર્ગા હાઈસ્કૂલ, રાજપીપલા.			
2.	શ્રી એમ. આર. વિદ્યાલય, રાજપીપલા.			
3.	શ્રી પ્રતાપ વિદ્યાલય, નવા રાજુવાડિયા.			
4.	શ્રી અંબુભાઈ પુરાણી હાઈસ્કૂલ, રાજપીપલા.			
5.	શ્રી એસ. આર. અગ્રવાલ વિદ્યાલય, પ્રતાપનગર.			
6.	શ્રી નુતન જ્યોતિ વિદ્યાલય, આમલેથા.			
7.	શ્રી એસ. આર. મહિડા કન્યા વિનય મંદિર, રાજપીપલા.			
8.	શ્રી નવદુર્ગા હાઈસ્કૂલ, ખડગદા.			
9.	શ્રી સાવર્જનિક હાઈસ્કૂલ, શહેરાવ.			
10.	શ્રી સાર્વજનિક વિદ્યાલય, માંગરોલ.			
11.	શ્રી શુકદેવજી સરસ્વતી વિદ્યામંદિર, વાવડી.			
12.	શ્રી આદર્શ નિવાસી શાળા, રાજપીપલા.			
13.	શ્રી સહજાનંદ વિદ્યાલય, વઘરાલી.			
14.	શ્રી સ્વામિનારાયણ હાઈસ્કૂલ, કેવડીયા કોલોની.			
15.	માધ્યમિક શાળા, ગુરૂદેશ્વર.			
16.	શ્રીજી. એસ. એલ. પબ્લીક સ્કૂલ, રાજપીપલા.			
17.	શ્રી સ્વામિનારાયણ વિદ્યાલય, રાજપીપલા.			
18.	પ્રણવ વિદ્યાલય, રાજપીપલા.			
19.	શ્રી શુકદેવજી હાઈસ્કૂલ, રાજપીપલા.			
(4) સાગબારા તાલુકો				
1.	શ્રી જે. કે. હાઈસ્કૂલ, સાગબારા.			
2.	શ્રી સેલંબા હાઈસ્કૂલ, સેલંબા.			
3.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, કોલવાણ.			
4.	શ્રી સરસ્વતી માધ્યમિક શાળા, ઉભારીયા.			
5.	શ્રી નવરચના માધ્યમિક શાળા, સાગબારા.			
6.	શ્રી આદર્શ નિવાસી શાળા, સાગબારા.			
7.	શ્રી ઉત્તર બુનિયાદી આશ્રમ શાળા, દત્તવાડા.			

નવસારી જિલ્લો				
(1) ગણદેવી તાલુકો				
1.	જે.જે. મહેતા સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ખીલીમોરા.			
2.	એલ.એમ.પી. રેવા એકસપે. હાઈસ્કૂલ, ખીલીમોરા.			
3.	એમ. એન્ડ આર. ટાટા હાઈસ્કૂલ, ખીલીમોરા.			
4.	શેઠ એન. સી. એમ. કન્યા વિદ્યાલય, ખીલીમોરા.			
5.	શ્રીમતી ડી. આઈ. કે. કન્યા વિદ્યાલય, ગણદેવી.			
6.	દેસાઈ કે. કે. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ધમડાછા.			
7.	હી. ધૂ. સાર્વજનિક વિવિધલક્ષી હાઈસ્કૂલ, અમલસાડ.			
8.	હી. ધૂ. સાર્વજનિક કન્યા વિદ્યાલય, અમલસાડ.			
9.	સર. સી. જે. ન્યુ હાઈસ્કૂલ, ગણદેવી.			
10.	શ્રી આર. એન. નાયક સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સરીપુરદ.			
11.	અસ્પી કન્યા વિદ્યાલય, આંતલિયા.			
(2) ચીખલી તાલુકો				
1.	જીવન સાધના વિદ્યાલય, ખૂંધ થાલા.			
2.	સદગુરૂ ર.મ.મા. વિદ્યાલય, વંકાલ.			
3.	ડી. ઈ. ઈટલીયા સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ચીખલી.			
4.	ધી આર. યુ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ઘેજ.			
5.	જમનાબા વી. ડી. પટેલ વિદ્યાલય, સાદડવેલ.			
6.	કે. એન્ડ બી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, આલીપોર.			
7.	શ્રી બી. એચ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ટાંકલ.			
8.	શ્રી બી. એલ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, રાનકૂવા.			
9.	જનતા માધ્યમિક શાળા, ખેરગામ.			
10.	નવજીવન માધ્યમિક શાળા, બહેજ.			
11.	શ્રી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વાવ.			
12.	પુષ્પશાંતિ માધ્યમિક શાળા, ખેરગામ.			
13.	શારદા વિદ્યાલય, માંડવખડક.			
14.	સંસ્કાર વિદ્યામંદિર, પાણીખડક.			
15.	માધ્યમિક શાળા, ધામધુમા.			
16.	વિનય વિદ્યામંદિર, રૂઝવણી-ડેબરપાડા.			
17.	નૂતન પ્રભા વિદ્યાલય, ગોડથલ.			
18.	શારદા વિદ્યામંદિર, વેલણપુર.			
19.	જાગૃતિ વિદ્યાલય, રૂમલા.			
20.	બી.બી. દેસાઈ હાઈસ્કૂલ, દેગામ.			
21.	એચ.ડી. સાર્વજનિક વિદ્યામંદિર, ફડવેલ.			

(3) જલાલપોર તાલુકો				
1.	શ્રી એસ. એમ. કે. આર. વશી હાઈસ્કૂલ, મરોલી.			
2.	ભારત વિદ્યાલય, કરાડી.			
3.	માધ્યમિક શિક્ષણ વિદ્યાલય, વેસ્મા.			
4.	શ્રી જે. એમ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, મંદિર.			
5.	શ્રી કૃષ્ણપુર કાંઠા વિભાગ વિદ્યાલય, કૃષ્ણપુર.			
6.	શ્રી એસ. બી. ટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ઓંગલ માછીવાડ.			
7.	દાંતી માધ્યમિક શાળા, દાંતી.			
8.	માતૃશ્રી એમ. યુ. પટેલ સાર્વજનિક વિદ્યાલય, પેથાણ.			
9.	બી. એલ. મહેતા સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, પનાર.			
10.	સર્વમંગલ વિદ્યાલય, વિજલપુર.			
11.	શ્રી સરદાર શારદા મંદિર, વિજલપુર.			
12.	શ્રી સરદાર પટેલ વિદ્યાભવન, જલાલપોર.			
(4) નવસારી શહેર				
1.	શેઠ આર. જે. જે. હાઈસ્કૂલ, નવસારી.			
2.	સર સી. જે. એન. ઝેડ. મદ્રેસા હાઈસ્કૂલ, નવસારી.			
3.	બાઈ નવાજબાઈ તાતા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, નવસારી.			
4.	રમણ બ્રધર્સ વિદ્યાલય, ઉગત.			
5.	શ્રી વી.વી.પી.પી. વિદ્યાલય, કરબાપાર.			
6.	ડી. ડી. હાઈસ્કૂલ ફોર ગર્લ્સ, નવસારી.			
7.	મહિલા વિદ્યાભવન હાઈસ્કૂલ, નવસારી.			
8.	આર. ડી. પટેલ સાર્વજનિક વિદ્યાલય, ચોવીસી.			
9.	સ્વ. જી. સી. પટેલ વિદ્યાલય, બંદર રોડ, નવસારી.			
10.	નવચેતન હાઈસ્કૂલ, જલાલપોર રોડ, નવસારી.			
11.	જીવનજ્યોત વિદ્યાભવન, શાંતાદેવી રોડ.			
12.	શ્રી સ્વામિનારાયણ હાઈસ્કૂલ, ઈટાળવા.			
13.	બી. ડી. ગોહિલ વિદ્યાલય, નવસારી.			
14.	નીલકંઠ હાઈસ્કૂલ, નવસારી.			
15.	શ્રી સરસ્વતી વિદ્યાલય, નવસારી.			
(5) વાંસદા તાલુકો				
1.	સરકારી માધ્યમિક શાળા, કુરેલિયા.			
2.	શ્રી ઉત્તર બુનિયાદી આશ્રમશાળા, બારતાડ.			
3.	માધ્યમિક શાળા, ખાનપુર.			
4.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, મોટી વાલઝર.			
5.	શ્રી જે. બી. પાંચાલ માધ્યમિક શાળા, લીમઝર.			

6.	માધ્યમિક ગ્રામ શાળા, પ્રતાપનગર.			
7.	પ્રજ્ઞા સૌરભ માધ્યમિક શાળા, મનપુર.			
8.	શ્રી સદ્ગુરુ હાઈસ્કૂલ, ભીનાર.			
9.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કંડોલપાડા.			
10.	શ્રી પ્રતાપ હાઈસ્કૂલ, વાંસદા.			
11.	શ્રીયમ્ એમ. પી. કાપડીયા વિદ્યામંદિર, ગંગાપુર.			
12.	વિદ્યાકિરણ હાઈસ્કૂલ, ઉનાઈ.			
13.	શ્રી જનતા હાઈસ્કૂલ, ઉનાઈ.			
14.	આદર્શ નિવાસી શાળા, વાંસદા.			
ભરૂચ જિલ્લો				
(1) જંબુસર તાલુકો				
1.	નૂતન વિદ્યાલય, ગજેરા.			
2.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કાવી.			
3.	કે. ટી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, અણખી.			
4.	બી. બી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, નોંધણા.			
5.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સારોદ.			
6.	શ્રીમતિ એસ.એમ. પટેલ હાઈસ્કૂલ, સીગામ.			
7.	વિનય વિદ્યામંદિર, કારેલી.			
8.	નવયુગ વિદ્યાલય, વેડચ.			
9.	ધી ગાયત્રી વિદ્યામંદિર, કહાનવા.			
10.	ધી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ભડકોદરા.			
11.	ગાંધી આશ્રમ ઉ.બુ. વિદ્યાલય, પીલોદરા.			
12.	રામકબીર ઉ.બુ. હાઈસ્કૂલ, રૂનાડ.			
13.	વી.પી. ઉ.બુ. હાઈસ્કૂલ, છીદ્રા.			
14.	પૂજા વિદ્યામંદિર, નહાર.			
(2) ઝઘડીયા તાલુકો				
1.	ડી.ડી. હાઈસ્કૂલ, ઝઘડીયા.			
2.	સેન્ટ એવિયર્સ હાઈસ્કૂલ, ઝઘડીયા.			
3.	શ્રીમતિ સી.કે.જી. હાઈસ્કૂલ, ગોવાલી.			
4.	શ્રીમતિ ડી.પી. શાહ વિદ્યામંદિર, રાજપારડી.			
5.	મહાત્મા ગાંધી વિદ્યાલય, ભાલોદ.			
6.	શ્રી વિજય વિદ્યામંદિર, અવિધા.			
7.	મદ્રેસા ઈસ્લામીયા હાઈસ્કૂલ, સુલતાનપુરા, ઝઘડીયા.			
8.	શ્રી સરસ્વતી વિદ્યામંદિર સુલતાનપુરા, ઝઘડીયા.			

(3) ભરૂચ શહેર				
1.	સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
2.	અંબેમાતા વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
3.	ડૉ. ગંગુબેન હડકર ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
4.	ધી પાયોનીયર હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
5.	વી.કે. ઝવેરી સાધના વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
6.	શ્રેયસ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
7.	નારાયણ વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
8.	શાંતિ વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
9.	ભારતી વિદ્યામંદિર, ભરૂચ.			
10.	પ્રોગ્રેસીવ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
11.	નવજીવન વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
12.	શાંતિનિકેતન વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
13.	બુદ્ધદેવ સરસ્વતી હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
14.	ભારતી વિદ્યાભવન નર્મદા વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
15.	રૂગટા વિદ્યાભવન, ભરૂચ.			
16.	વિકાસ વિદ્યાલય, ભૂવા.			
17.	સદાનંદ વિદ્યાલય, અમલેશ્વર.			
18.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, હિંગલોટ.			
19.	ધી નખીપુર હાઈસ્કૂલ, નખીપુર.			
20.	ધી સેગવા હાઈસ્કૂલ, સેગવા.			
21.	ધી પરીએજ હાઈસ્કૂલ, પરીએજ.			
22.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વરેડીયા.			
23.	શ્રી કે. જી. એમ વિદ્યાલય, ઝાડેશ્વર.			
24.	ઝેડ.જે. પટેલ હાઈસ્કૂલ, તવરા.			
25.	શ્રી કુસુમ હરનાથ વિદ્યામંદિર, નિકોરા.			
26.	શ્રી માં. અરવિંદ વિદ્યામંદિર, ઝનોર.			
27.	શ્રી એમ. પી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, સામલોદ.			
28.	નર્મદા વિદ્યાલય, શુકલતીર્થ.			
29.	શ્રવણ વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
30.	એલીડ હાઈસ્કૂલ, ભરૂચ.			
31.	શિવમ વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
(4) વાગરા તાલુકો				
1.	શ્રી પી. જે. છોડા જનતા વિદ્યાલય, દહેજ.			
2.	ગાંધી વિદ્યાલય, અટાલી.			
3.	શ્રી શારદા વિદ્યામંદિર, કડોદરા.			
4.	સાર્વજનિક વિદ્યામંદિર, કેશવણ.			
5.	પ્રભાત વિદ્યામંદિર, ત્રાંકલ.			
6.	એફ.એમ. પ્રોગ્રેશિવ હાઈસ્કૂલ, વાગરા.			

(5) વાલીયા તાલુકો				
1.	શ્રી રંગચેતન વિદ્યામંદિર, વાલીયા.			
2.	શ્રી શારદા મંદિર હાઈસ્કૂલ, ડહેલી.			
3.	નવચેતન વિદ્યામંદિર, કોંઢ.			
4.	નવચેતન વિદ્યામંદિર, કરા.			
5.	નવચેતન વિદ્યામંદિર, સોડગામ.			
6.	એસ.એમ.બદાત રેસીડન્ટ હાઈસ્કૂલ, કોંઢ.			
(6) હાંસોટ તાલુકો				
1.	એલ.સી. શેઠ હાઈસ્કૂલ, હાંસોટ.			
2.	એમ.એ. માકુવાલા હાઈસ્કૂલ, હાંસોટ.			
3.	શ્રી આર.કે. વકીલ હાઈસ્કૂલ, ઇલાવ.			
4.	શ્રી કે.એમ. હાઈસ્કૂલ, કતપોર.			
5.	પાંડુકેશ્વા વિદ્યાલય, પંડવાઈ.			
6.	યોગી વિદ્યાલય, હાંસોટ.			
(7) અંકલેશ્વર તાલુકો				
1.	ટી.એમ. શાહ આદર્શ હાઈસ્કૂલ, અંકલેશ્વર.			
2.	ઈ.એન. જીનવાલા હાઈસ્કૂલ, અંકલેશ્વર.			
3.	શ્રીમતી એમ.ટી.એમ. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, અંકલેશ્વર.			
4.	જૈનિથ હાઈસ્કૂલ, અંકલેશ્વર.			
5.	ધી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, પાનોલી.			
6.	પાયોનીર સેકન્ડરી સ્કૂલ, જીતાલી.			
7.	દીવા માધ્યમિક શાળા, દીવા.			
8.	ધી જ્ઞાનદીપ અનુપકુંવરબા હાઈસ્કૂલ, અદાડા.			
9.	નીલકંઠ વિદ્યામંદિર, હજાત.			
10.	શ્રી ગાયત્રી વિદ્યાલય, માંડવા.			
11.	સર્વોદય હાઈસ્કૂલ, અંકલેશ્વર.			
12.	પ્રિયદર્શની મા. કન્યાશાળા, અંકલેશ્વર.			
13.	આરી વિદ્યાભવન, ગડખોલ.			
14.	જયદીપ શારદા વિદ્યાલય, પતંજલી.			
15.	તક્ષશીલા વિદ્યાલય, નવા ખોરભાઠા.			
16.	સંસ્કાર ભારતી વિદ્યામંદિર, સામોર.			
17.	શ્રવણ વિદ્યાભવન, અંકલેશ્વર.			
18.	શ્રી ગદ્દુવિદ્યાલય, અંકલેશ્વર.			
(8) આમોદ તાલુકો				
1.	શ્રી એન.એન.એમ.સી. હાઈસ્કૂલ, આમોદ.			
2.	આર.એન. પટેલ વિદ્યામંદિર, સરભોણ.			
3.	એસ.એન.એમ.કે. પટેલ વિદ્યાલય, આમોદ.			
4.	પી.એન. પઠિયાર હાઈસ્કૂલ, અણોર.			
5.	ધી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોલવણા.			
6.	સ્વામિનારાયણ હાઈસ્કૂલ, નાહિયેર.			

વલસાડ જિલ્લો				
(1) કપરાડા તાલુકો				
1.	એન.આર. રાઉત સાર્વજનિક માધ્યમિકશાળા, નાનાપોંઠા.			
2.	શ્રી એમ.ડી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વારોલીતલાટ.			
3.	કસ્તુરબા કન્યા વિદ્યાલય, નાનાપોંઠા.			
4.	શ્રી એલ.બી.એસ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સુખાલા.			
5.	શ્રી સુ.બો. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોઠરા.			
6.	શ્રી સરસ્વતી કન્યા વિદ્યાલય, માંડવા.			
7.	નવચેતન હાઈસ્કૂલ, અંભેટી.			
8.	જીવનચેતના આદર્શ કન્યા વિદ્યાલય, મોટાપોંઠા.			
9.	શ્રી અખંડવિદ્યા કન્યા વિદ્યાલય, મોટાપોંઠા.			
10.	ઘનશ્યામ હાઈસ્કૂલ, મોટાપોંઠા.			
11.	સતનામ સાર્વજનિક વિદ્યાલય, ઘોઘડકુવા.			
(2) ધરમપુર તાલુકો				
1.	એસ.એમ.એસ.એમ. હાઈસ્કૂલ, ધરમપુર.			
2.	ઉત્તર બુનિયાદી વિદ્યાલય, બીલપુડી.			
3.	રાધાબા શામલાલ પટેલ વિદ્યાલય, બીલપુડી.			
4.	શ્રી અખંડ વિદ્યા આરણ્યક ગુરૂકુળ, બરમાળ.			
5.	માધ્યમિક શાળા, ભેંસદરા.			
6.	આદર્શ નિવાસી શાળા, ધરમપુર.			
7.	શ્રી એસ.વી. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, આસુરા.			
8.	વનવાસી વિકાસ ઉ.બુ. વિદ્યાલય, સિદ્ધમ્પર.			
9.	શ્રીમદ રામચંદ્ર જીવન શાળા, તામછડી-મૂળગામ.			
10.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, વિરવલ.			
11.	શ્રી શિવશક્તિ વિદ્યાલય, બુહેરી.			
12.	શ્રી નવચેતન માધ્યમિક શાળા, બોપી.			
13.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, નાનીવહિયાળ.			
(3) પારડી તાલુકો				
1.	જે.વી.બી. સ્મારક હાઈસ્કૂલ, ઉમરસાડી.			
2.	શ્રી સ્વામિનારાયણ હાઈસ્કૂલ, સલવાવ.			
3.	શ્રી સારસ્વત વિદ્યાલય, વાપી.			
4.	શેઠ જી.એચ. અને ડી.જે. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, બગવાડા.			
5.	ડુંગરા માધ્યમિક શાળા, પારડી.			
6.	દેસાઈ એન.ડી.એન. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વાપી.			
7.	જ્ઞાનદીપ માધ્યમિક શાળા, ચલા.			
8.	સ્વામી વિવેકાનંદ ગુરૂકુળ માધ્યમિક શાળા, ડુંગરા.			
9.	મધર ટેરેસા હાઈસ્કૂલ, વાપી.			
10.	એલ.જી. હરીયા હાઈસ્કૂલ, ડુંગરા.			
11.	ઉપાસના વિદ્યાલય, વાપી.			
12.	પી.પી. સોની હાઈસ્કૂલ, વાપી.			

13.	ડી.સી.ઓ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, પારડી.			
14.	શેઠ પી.પી. મિસ્ત્રી હાઈસ્કૂલ, ઉદવાડા.			
15.	ડી.આર.જી.ડી. અને પી.એમ.જે. હાઈસ્કૂલ, પરીઆ.			
16.	શ્રી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોપરલી.			
17.	આદર્શ માધ્યમિક શાળા, કરવડ.			
18.	શ્રી ડી.પી. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, મોટા વાઘછીપા.			
19.	શ્રી આઈ.સી. દેસાઈ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, રોહિણા.			
20.	શ્રીમતી આઈ.એન.ડી. વિદ્યાલય, આમળી.			
21.	અમર જ્યોત સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સુખેશ.			
22.	પ્રોગ્રેસીવ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, રાખડી.			
23.	શ્રી પી.કે.એમ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, અંબાય.			
24.	શ્રી આઈ.સી. દેસાઈ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ડુમલાવ.			
25.	શ્રી ડી.જે. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, નેવરી.			

(4) વલસાડ શહેર

1.	જી.વી.ડી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વલસાડ.			
2.	બાઈ આવાંબાઈ હાઈસ્કૂલ, વલસાડ.			
3.	શ્રી જમનાબાઈ સાર્વજનિક કન્યા વિદ્યાલય, વલસાડ.			
4.	શ્રી શ્રમજીવી માધ્યમિક શાળા, વલસાડ.			
5.	મણિબા સાર્વજનિક વિદ્યાલય, વલસાડ.			
6.	સી.બી. હાઈસ્કૂલ, વલસાડ.			
7.	શાહ કે.એમ.એસ. હાઈસ્કૂલ, વલસાડ.			
8.	લોક વિદ્યાલય, ઉટડી.			
9.	શ્રી ડી.આર. પટેલ માધ્યમિક શાળા, ઢાંડી-કકવાડી.			
10.	વી.એફ.અને ડી.બી. ટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ઢાંડી-કકવાડી.			
11.	નૂતન વિદ્યાલય, ધરાસણા.			
12.	શ્રી આર.ડી. પ્રજાપતિ હાઈસ્કૂલ, વાસણ.			
13.	શાહ ભી.ભા. શાહ સાર્વજનિક વિદ્યાલય, વાઘલધ.			
14.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, ગોરવાડા.			
15.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, ધનોરી.			
16.	વિહંગમ માધ્યમિક શાળા, ચીખલા.			
17.	શ્રી આર.કે. પટેલ વિદ્યાલય, રોણવેલ.			
18.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ફલધરા (જુની).			
19.	નવપ્રગતિ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કલવાડા.			
20.	શ્રી એમ.જી. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, અટગામ.			
21.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, ફણસવાડા.			
22.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, કાંજણ રણછોડ.			
23.	શ્રી ઝેડ.જી.સોલંકી માધ્યમિક શાળા, ભૂતસર.			
24.	શ્રી આઈ.પી. ગાંધી સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, જુજવા.			
25.	કલ્યાણી હાઈસ્કૂલ, અતુલ.			
26.	પ્રજ્ઞા પ્રબોધ વિદ્યાલય, વલસાડ.			
27.	સ્વામિનારાયણ માધ્યમિક શાળા, અપ્રામા.			

(5) ઉમરગામ તાલુકો				
1.	શ્રી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વલવાડા.			
2.	સેન્ટ જેવીયર્સ હાઈસ્કૂલ, ઝરોલી.			
3.	શ્રી નવસર્જન સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ભીલાડ.			
4.	શ્રી સ્વામિનારાયણ હાઈસ્કૂલ, ભીલાડ.			
5.	કે.ડી.બી. હાઈસ્કૂલ, સરીગામ.			
6.	બી.એમ. અને બી.એફ. વાડિયા હાઈસ્કૂલ, ફણસા.			
7.	શ્રી એસ.જી. ડાકલે સાર્વજનિક વિદ્યાલય, સંજાણ.			
8.	શ્રી એમ.કે. મહેતા હાઈસ્કૂલ, સોળસુંબા.			
9.	એમ.એમ. હાઈસ્કૂલ, ઉમરગામ.			
10.	શાહ જે.જી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ખતલવાડા.			
11.	ભક્ત શ્રી જલારામ ન્યુ હાઈસ્કૂલ, નારગોળ.			
સુરત જીલ્લો				
(1) કામરેજ તાલુકો				
1.	પટેલ ર.સા. વિદ્યાલય, ઓરણા.			
2.	ડૉ. એ.એમ. મુલ્લા હાઈસ્કૂલ, કઠોર.			
3.	એમ.એ.આઈ. હાઈસ્કૂલ, ખોલવડ.			
4.	વ.દે. ગલિયારા હાઈસ્કૂલ, કઠોર.			
5.	બી.એન. ભક્ત હાઈસ્કૂલ, વાવ.			
6.	જે.પી. પટેલ એન્ડ પી.કે.એમ. હાઈસ્કૂલ, કામરેજ.			
7.	એમ.એ.આઈ. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, કઠોર.			
8.	સ્વામિનારાયણ નિવાસી કન્યા વિદ્યાલય, ગાય પગલા.			
9.	જ્ઞાનદીપ માધ્યમિક શાળા, નવી પારડી.			
10.	સંસ્કાર વિદ્યાલય, ઘલાં.			
11.	રામકબીર માધ્યમિક શાળા, કામરેજ.			
(2) ચોર્યાસી તાલુકો				
1.	શારદા વિદ્યાલય, ઇચ્છાપોર.			
2.	શાહ ગંગાબેન ઉદ્દેરામ માધ્યમિક શાળા કોસાડ.			
3.	ગૌતમી કન્યા વિદ્યાલય, અમરોલી.			
4.	કે. એન્ડ એમ.પી. હાઈસ્કૂલ, અમરોલી.			
5.	તક્ષશીલા હાઈસ્કૂલ, અમરોલી.			
6.	જીવનજ્યોત હાઈસ્કૂલ, અમરોલી.			
7.	શ્રી ભારતી મૈયા વિદ્યાસંકુલ, વેસુ.			
8.	સી.બી. ભંડારી હાઈસ્કૂલ, મગદલ્લા.			
9.	સાધના નિકેતન વિદ્યાલય, પુણાગામ.			
10.	પ્રેરણા વિદ્યાલય, પુણાગામ.			
11.	જ્ઞાનયોગ હાઈસ્કૂલ, પુણાગામ.			
12.	જીવન વિકાસ વિદ્યાભવન હાઈસ્કૂલ, અમરોલી.			
13.	વિદ્યાનિકેતન હાઈસ્કૂલ, અમરોલી.			
14.	શાંતિનિકેતન વિદ્યાલય, પુણાગામ.			

15.	ખોડિયાર વિદ્યાલય, પુણાગમ.			
16.	ભાવગંગા હાઈસ્કૂલ, પુણાગમ.			
17.	રાજેશ્વરી માધ્યમિક શાળા, પુણાગમ.			
18.	શ્રીનાલંદા ગુરૂકુળ વિદ્યાલય, મગદલ્લા.			
19.	રામદેવ કન્યા વિદ્યાલય, પુણાગમ.			
20.	રામકુંવરબા માધ્યમિક શાળા, અમરોલી.			
21.	માનસરોવર હાઈસ્કૂલ, પુણાગમ.			
22.	સ્વામી વિવેકાનંદ વિદ્યાલય, અમરોલી.			
23.	લોગશ મશીન હાઈસ્કૂલ, ઈચ્છાપોર.			
24.	જ્ઞાનજ્યોત વિદ્યાલય, અમરોલી.			
(3) પલસાણા તાલુકો				
1.	સરદાર પટેલ વિદ્યાલય, એના.			
2.	શ્રી ડી.બી. હાઈસ્કૂલ, પલસાણા.			
3.	કે.વી. મહેતા વિદ્યાલય, ચલથાણ.			
4.	શ્રી સ્વામિનારાયણ વિશ્વ વિદ્યાપીઠ, કડોદરા.			
5.	સરદાર પટેલ વિદ્યાલય, કડોદરા.			
6.	સેન્ટ માર્કસ હાઈસ્કૂલ, કડોદરા.			
7.	સંસ્કાર વિદ્યાસંકુલ, બલેશ્વર.			
(4) ખારડોલી તાલુકો				
1.	ધી કડોદ હાઈસ્કૂલ, કડોદ.			
2.	એન.બી. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સરભોણ.			
3.	બી.એ.બી.એસ. હાઈસ્કૂલ, ખારડોલી.			
4.	એમ.કે. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, મઢી.			
5.	એમ.જે. ભટ્ટ સાર્વજનિક વિદ્યાલય, મોતા.			
6.	એસ.કે. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વાંકાનેર.			
7.	એસ.બી. વામદોત્ત હાઈસ્કૂલ, ખારડોલી.			
8.	ઉ.બુ. વિદ્યાલય, વાઘેચા.			
9.	જે.એમ. પટેલ હાઈસ્કૂલ, ખારડોલી.			
10.	એન.જી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, તાજપોર-બુજરંગ.			
11.	યુ.કે. આર.કે. સેવા સમાજ માધ્યમિક શાળા, ટેન.			
12.	મદ્રેસા હાઈસ્કૂલ, ખારડોલી.			
13.	ઉ.બુ. આશ્રમ શાળા, ભુવાસણ.			
14.	આદર્શ નિવાસી શાળા, ખારડોલી.			
(5) માંગરોળ તાલુકો				
1.	એસ.પી. મદ્રેસા હાઈસ્કૂલ, મોટામિયાં માંગરોળ.			
2.	શ્રી એન.ડી. દેસાઈ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વાંકલ.			
3.	જયશંકરદાદા હાઈસ્કૂલ, વેલાછા.			
4.	વી.એસ. પટેલ હાઈસ્કૂલ, કોસંબા.			
5.	એસ.પી. મદ્રેસા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, માંગરોળ.			
6.	એચ.એ.એમ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોસંબા.			
7.	કસ્તુરબા ઉ.બુ. વિદ્યાલય, ઈસનપુર.			
8.	ઈ.ઈ. દાવજી મેમો. સ્કૂલ, કોસંબા.			
9.	શ્રી વાંકલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, વાંકલ.			

(6) માંડવી તાલુકો				
1.	ધી માંડવી હાઈસ્કૂલ, માંડવી.			
2.	જ્ઞાનદીપ હાઈસ્કૂલ, ગામતળાવખૂર્દ.			
3.	તાપીવન વિદ્યાલય, સરકૂઈ.			
4.	શ્રી સુખાનંદ ઉ.પુ. વિદ્યાલય, બલેદી.			
5.	સેંટ જેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ, દઢવાડા.			
6.	વી.એફ. ચૌધરી માધ્યમિક શાળા, માંડવી.			
7.	બી.વી. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ગોડસંબા.			
8.	એચ.એમ.વાય. કોટવાલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ખૌધાન.			
9.	બાપુ વિનયમંદિર, ઘટાલી.			
10.	જાગૃતિ ઉ.પુ. વિદ્યાલય, એરઠ.			
11.	એમ.એલ. પરમાર હાઈસ્કૂલ, કરંજ.			
(7) મહુવા તાલુકો				
1.	જી.એચ. ભક્ત હાઈસ્કૂલ, મહુવા.			
2.	ભૂ.ભી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કરચેલીયા.			
3.	કે.એલ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, અનાવલ.			
4.	ધનગૌરી સાર્વજનિક વિદ્યાલય, વલવાડા.			
5.	ગ્રામમંગલમ્ વિનય મંદિર, ઉમરા.			
6.	શ્રી ડી.વી.ડી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, ધોળીકૂઈ.			
7.	શ્રી સનાતન કન્યા વિદ્યાલય, આંગલધરા.			
8.	માધ્યમિક કુમાર શાળા, અનાવલ.			
9.	આદર્શ નિવાસી શાળા, મહુવા.			
(8) સુરત શહેર				
1.	એમ.એમ.પી. હાઈસ્કૂલ, રાંદેર.			
2.	શાંતિનિકેતન વિદ્યાવિહાર, પાલનપુર પાટીયા.			
3.	શ્રીમતી એલ.એન.બી. દાળીયા હાઈસ્કૂલ, અડાજણ.			
4.	શ્રી એચ.એમ. બચકાનીવાલા સરદાર હાઈસ્કૂલ, પાલનપુર પાટીયા.			
5.	શ્રીમતી આઈ.એન. ટેકરાવાલા હાઈસ્કૂલ, રાંદેર.			
6.	લોકમાન્ય વિદ્યાલય, મોરાભાગળ.			
7.	સંસ્કાર ભારતી વિદ્યાલય, પાલનપુર પાટીયા.			
8.	શ્રીમતી વી.ડી. દેસાઈ માધ્યમિક શાળા, અડાજણ.			
9.	શ્રીમતી લતાક્ષ્મી ભગવાનદાસ કોન્ટ્રાક્ટર માધ્યમિક શાળા, જહાંગીરપુરા.			
10.	શ્રી સ્વામિનારાયણ માધ્યમિક શાળા, રાંદેર.			
11.	એમ.એ. બોયઝ સેકન્ડરી સ્કૂલ, રાંદેર.			
12.	એમ.એ. ગર્લ્સ સેકન્ડરી સ્કૂલ, રાંદેર.			
13.	નવસર્જન હાઈસ્કૂલ, પાલનપુર જકાતનાકા.			
14.	સચ્ચિદાનંદ હાઈસ્કૂલ, પાલનપુર જકાતનાકા.			
15.	કેશરબા વિદ્યાલય, પાલનપુર જકાતનાકા.			
16.	વિદ્યાકુંજ સ્કૂલ, પાલનપુર જકાતનાકા.			
17.	શ્રીમતી એલ.પી. સવાણી વિદ્યાભવન, અડાજણ.			

18.	લોર્ડ કિષ્ના માધ્યમિક શાળા, પાલનપુર જકાતનાકા.			
19.	શ્રી નૂતન વિદ્યાલય, અડાજણ, ચાર રસ્તા.			
20.	ટી.એમ. પટેલ માધ્યમિક શાળા, અડાજણ.			
21.	શ્રી સ્વામિનારાયણ એચ.વી. વિદ્યાલય, અડાજણ.			
22.	પ્રેસિડન્સી સ્કૂલ, રાંદેર.			
23.	પ્રભાત તારા પબ્લિક સ્કૂલ, રાંદેર.			
24.	સી.કે. પટેલ વિદ્યાલય, પાલનપુર પાટીયા.			
25.	અખંડ આનંદ વિદ્યાભવન, વેડરોડ, સુરત.			
26.	શ્રીમતી કે. એમ. જરીવાળા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, શાહપોર.			
27.	સર જે.જે. માધ્યમિક શાળા, શાહપોર.			
28.	વી.ટી. ચોકસી હરીપુરા સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, રામપુરા.			
29.	એમ.જી. સિંગાપુરી ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, ગોપીપુરા.			
30.	એસ.પી. ઝવેરી ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, ગોપીપુરા.			
31.	ટી. એન્ડ ટી.વી. સાર્વજનિક વિદ્યાલય, ગોપીપુરા.			
32.	એન.જી. ઝવેરી જૈન હાઈસ્કૂલ, ગોપીપુરા.			
33.	સલાખતપુરા હાઈસ્કૂલ, ગોપીપુરા.			
34.	શ્રી રત્નાસાગર જૈન વિદ્યાશાળા, ગોપીપુરા.			
35.	એમ.એમ. ધમણવાલા ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, સલાખતપુરા.			
36.	ગુરૂકુળ કુમાર વિદ્યાલય, કતારગામ.			
37.	ગુરૂકુળ કન્યા વિદ્યાલય, કતારગામ.			
38.	પી.એમ. ભગત માધ્યમિક શાળા, કતારગામ.			
39.	પ્રગતિ વિદ્યાલય, ખેગમપુરા.			
40.	બાળાશ્રમ હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
41.	શ્રીમતી એસ.એસ. ગજેરા માધ્યમિક શાળા, કતારગામ.			
42.	વી.એન. ગોધાણી કન્યા વિદ્યાલય, કતારગામ.			
43.	કસ્તુરબા વિદ્યાભવન, વેડરોડ, સુરત.			
44.	હંસવાહિની હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
45.	ભગવતી વિદ્યાલય, કતારગામ.			
46.	ગાયત્રી હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
47.	સદ્ગુરુ વિદ્યાલય, કતારગામ.			
48.	નીલકંઠ કન્યા વિદ્યાલય, વેડરોડ, સુરત.			
49.	માતૃભૂમિ વિદ્યાલય, વેડરોડ, સુરત.			
50.	દૂધીબા વિદ્યાલય, કતારગામ.			
51.	શાંતાબા હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
52.	કલાકુંજ હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
53.	શિશુવિહાર વિદ્યાલય, કતારગામ.			
54.	જ્ઞાનગંગા વિદ્યાલય, વેડરોડ, સુરત.			
55.	માઝિતિ વિદ્યાલય, વેડરોડ, સુરત.			

56.	આઈ.જી. દેસાઈ વિદ્યાલય, ભટાર રોડ, સુરત.			
57.	ટી. એન્ડ ટી.વી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, નાનપુરા.			
58.	પ્રવૃત્તિ વિદ્યાલય, નાનપુરા.			
59.	સિગ્મા હાઈસ્કૂલ, સગરામપુરા.			
60.	સર વિ.ડી.ટી. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, અઠવાલાઈન્સ.			
61.	એમ.ટી. જરીવાળા માધ્યમિક શાળા, અઠવાલાઈન્સ.			
62.	આર.ડી. કોન્ટ્રાક્ટર હાઈસ્કૂલ, નાનપુરા.			
63.	નવનિર્માણ વિદ્યાલય, ભરથાણા.			
64.	શ્રેયસ હાઈસ્કૂલ, ઘોડદોડ રોડ, સુરત.			
65.	સેન્ટ જેવિયર્સ સ્કૂલ, ઘોડદોડ રોડ, સુરત.			
66.	શારદાયતન માધ્યમિક શાળા, પીપલોદ.			
67.	સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ માધ્યમિક શાળા, પીપલોદ.			
68.	શારદા વિદ્યામંદિર, પાંડેસરા, સુરત.			
69.	જીવન વિકાસ માધ્યમિક શાળા, પાંડેસરા, સુરત.			
70.	પી.આર. ખાટીવાલા હાઈસ્કૂલ, ડુમસ રોડ, સુરત.			
71.	શેઠ પી.એચ. ખચકાનીવાલા વિદ્યામંદિર, ઉધના, સુરત.			
72.	આર.એન. નાયક હાઈસ્કૂલ, ઉધના, સુરત.			
73.	ન્યુ મોડેલ હાઈસ્કૂલ, ભાઠેનારોડ, સુરત.			
74.	નવસર્જન વિદ્યાલય, પાંડેસરા, સુરત.			
75.	સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ઉધના ચાર્ડ, સુરત.			
76.	જ્ઞાનદીપ હાઈસ્કૂલ, પરવત પાટીયા, સુરત.			
77.	બાલકૃષ્ણ વિદ્યાલય, ડુંભાલ, સુરત.			
78.	શારદા વિદ્યાલય, ડુંભાલ, સુરત.			
79.	કરુણા સાગર વિદ્યાલય, ડુંભાલ, સુરત.			
80.	મહાત્મા ગાંધી વિદ્યાસંકુલ, પાંડેસરા, સુરત.			
81.	વી.કે. જૈન હાઈસ્કૂલ, ઉધના, સુરત.			
82.	માતૃભૂમિ વિદ્યાલય, ઉધના, સુરત.			
83.	એસ.ઈ.એમ. હાઈસ્કૂલ, ઉધના, સુરત.			
84.	સર્વોદય હાઈસ્કૂલ, ભેસ્તાન, સુરત.			
85.	ઉદ્યોગ ભારતી વિદ્યાલય, પાંડેસરા, સુરત.			
86.	સેવન્થ ડે એડવેન્ટસ હાઈસ્કૂલ, લિંબાયત, સુરત.			
87.	અમૃતબા વિદ્યાલય, ઉધના, સુરત.			
88.	શ્રેયસ વિદ્યાલય, ઉધના સુરત.			
89.	સનગ્રેસ સ્કૂલ, ઉધના, સુરત.			
90.	કબીર સાહેબ હાઈસ્કૂલ, ઉધના, સુરત.			
91.	ગુરૂકૃપા વિદ્યાલય, ઉધના, સુરત.			
92.	નવદીપ વિદ્યાલય, પાંડેસરા, સુરત.			
93.	સમ્રાટ વિદ્યાલય, ડુંભાલ, સુરત.			

94.	તારા વિદ્યામંદિર, ઉધના, સુરત.			
95.	શ્રી માનગીરી બાપુ માધ્યમિક શાળા, પરવતપાટીયા.			
96.	એમ.આઈ.આઈ. હાઈસ્કૂલ, મોટા વરાછા.			
97.	સુરત ડાયમંડ એસો. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ, વરાછા.			
98.	સરસ્વતિ વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			
99.	પી.પી. સવાણી વિદ્યાભવન, હિરાબાગ, સુરત.			
100.	એમ.એન.જે. પટેલ માધ્યમિક શાળા, સુરત.			
101.	સાધના વિદ્યાભવન, વરાછા.			
102.	આઈ.સી. ગાંધી હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
103.	બ્રાઈટ લેન્ડ હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
104.	જન્મભૂમિ હાઈસ્કૂલ, વરાછા.			
105.	કે.સી. કોઠારી માધ્યમિક શાળા અને ઉ.મા. શાળા, સુરત.			
106.	રામ કુંવરબા વિદ્યાલય, છાપરાભાઠા.			
107.	તપોવન માધ્યમિક શાળા, નાના વરાછા.			
108.	મંગલદીપ હાઈસ્કૂલ, વરાછા રોડ, સુરત.			
109.	શ્રેયસ વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			
110.	આશાદીપ વિદ્યાલય, નાના વરાછા.			
111.	નવયુગ હાઈસ્કૂલ, એલ.એચ. રોડ, સુરત.			
112.	સાર્વજનિક માધ્યમિક શાળા, વરાછા.			
113.	પરમહંસ વિદ્યાભવન, એ.કે. રોડ, સુરત.			
114.	સ્વ. પી.યુ. ચાપડા માધ્યમિક શાળા, કાપોદ્રા.			
115.	દેવાંગી કન્યા વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			
116.	જીવન વિકાસ વિદ્યાભવન, ગણેશપુરા, સુરત.			
117.	રિષ્ટિ સિદ્ધિ વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			
118.	કે.જી. ભીંગરાડિયા વિદ્યાલય, વરાછા.			
119.	બાળધા ડી.પી. પીઠવડીવાળા, સરથાણા.			
120.	બંસીધર વિદ્યાલય, વરાછા.			
121.	લીટલ ફ્લાવર હાઈસ્કૂલ, કાપોદ્રા.			
122.	જગદગુરુ વલ્લભાચાર્ય સ્કૂલ, વરાછા.			
123.	શારદા નિકેતન માધ્યમિક શાળા, વરાછા.			
124.	સરીતા વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			
125.	સરસ્વતિ સાધના માધ્યમિક શાળા, નાના વરાછા.			
126.	પ્રિયદર્શીની વિદ્યાલય, વરાછા.			
127.	કાશીબા હાઈસ્કૂલ, નાના વરાછા.			
128.	મીઠીબા હાઈસ્કૂલ, નાના વરાછા.			
129.	સરદાર પટેલ વિદ્યાલય, કાપોદ્રા.			
130.	સંસ્કારદીપ હાઈસ્કૂલ, વરાછા.			
131.	સરસ્વતિ વાત્સલ્ય વિદ્યાલય, વરાછા રોડ, સુરત.			

132.	આર.બી. ધામી વિદ્યાલય, કાપોદ્રા.			
133.	રામકૃષ્ણ વિદ્યાલય, સુરત.			
134.	એ.વી. પટેલ હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
135.	દયાનંદ સરસ્વતી વિદ્યાલય, વરાછા.			
136.	આદર્શ વિદ્યાલય, સુરત.			
137.	નવચેતન વિદ્યાલય, વરાછા.			
138.	દિવાળીબા કન્યા વિદ્યાલય, વરાછા.			
139.	હરેકૃષ્ણ વિદ્યાલય, વરાછા.			
140.	નિર્માણ માધ્યમિક શાળા, વરાછા.			
141.	શ્રી સરસ્વતી હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
142.	નવનિધિ વિદ્યાલય, સુરત.			
143.	જે.એ. માવાણી વિદ્યાલય, સુરત.			
144.	નચિકેતા વિદ્યાલય, વરાછા.			
145.	નવસર્જન વિદ્યાલય, સુરત.			
146.	નર્મદ માધ્યમિક શાળા, વરાછા.			
147.	મંગલમ્ હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
148.	અક્ષરધામ હાઈસ્કૂલ, સુરત.			
149.	એન.ડી. કાછડીયા માધ્યમિક શાળા, સુરત.			
150.	અર્ચના હાઈસ્કૂલ, એલ.એચ. રોડ, સુરત.			
151.	કે.જે. ભટ્ટ માધ્યમિક શાળા, એલ.એચ. રોડ, સુરત.			
152.	કસ્તુરબા માધ્યમિક શાળા, એલ.એચ. રોડ, સુરત.			
153.	એસ.વી. હાઈસ્કૂલ, કતારગામ.			
154.	વિવેક વિદ્યાલય, વડેરોડ, સુરત.			
155.	પ્રજ્ઞા વિદ્યાલય, વડેરોડ, સુરત.			
156.	દિવ્યજ્યોત માધ્યમિક શાળા, પાલનપુર જકાતનાકા.			
(9) ઓલપાડ તાલુકો				
1.	ડી.આર.જી.ડી. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સાયણ.			
2.	એમ.આર.સી. હાઈસ્કૂલ, દિહેણ.			
3.	મહાદેવ શાસ્ત્રી વિદ્યાલય, ઓલપાડ.			
4.	પી.કે. દેસાઈ વિદ્યાલય, કીમ.			
5.	સિદ્ધ સામેશ્વર વિદ્યાલય, સરસ.			
6.	ડી.એમ. વિદ્યાલય, સિથાણ.			
7.	તળાદ વિભાગ માધ્યમિક શાળા, તળાદ.			
8.	જે.આર. પટેલ ટકારમા વિભાગ માધ્યમિક શાળા, ટકારમા.			
9.	ઝેડએમ. પટેલ વિદ્યાલય, લવાછા.			
10.	તપોવન વિદ્યાલય, મૂળદ.			
(10) ઉમરપાડા તાલુકો				
1.	વનરાજ હાઈસ્કૂલ, ઉમરપાડા.			
2.	ઉ.બુ. આશ્રમશાળા, કેવડી.			
3.	વનરાજ ઉ.બુ. આશ્રમશાળા, ઉમરદા.			

પરિશિષ્ટ-7				
જિલ્લા પ્રમાણે નમૂનામાં સમાવિષ્ટ વિદ્યાર્થીઓ માટેનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયો				
(1) ડાંગ જિલ્લો				
1.	નવજ્યોત હાઈસ્કૂલ, સુખીર.			
(2) તાપી જિલ્લો				
1.	શ્રદ્ધા હાઈસ્કૂલ, વાંકલા.			
2.	આર.જી. પટેલ વિદ્યાલય, નિઝર.			
(3) નર્મદા જિલ્લો				
1.	શ્રીમસ્તરામ વિનય વિદ્યામંદિર, ઉતાવળી.			
2.	શ્રી એસ.આર. મહિડા કન્યા વિદ્યાલય, આમલેથા.			
(4) નવસારી જિલ્લો				
1.	ડી.ઈ. ઇટાલીયા સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, ચીખલી.			
2.	શ્રી જે.એમ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, મંદિર.			
3.	શ્રી વી.વી.પી.પી. વિદ્યાલય, કરખાપાર.			
4.	બી.ડી. ગોહિલ વિદ્યાલય, નવસારી.			
(5) ભરૂચ જિલ્લો				
1.	નારાયણ વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
2.	વી.કે. ઝવેરી સાધના વિદ્યાલય, ભરૂચ.			
3.	યોગી વિદ્યાલય, હાંસોટ.			
4.	ધી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, પાનોલી.			
5.	નર્મદા વિદ્યાલય, શુકલતીર્થ.			
(6) વલસાડ જિલ્લો				
1.	શ્રી સુ.બો. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોઠાર.			
2.	શેઠ પી.પી. મિસ્ત્રી હાઈસ્કૂલ, ઉદવાડા.			
3.	શ્રી ડી.આર. પટેલ માધ્યમિક શાળા, દાંડી-કકવાડી.			
4.	વી.એફ. અને ડી.બી. ટોલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, દાંડી-ભાગલ.			
5.	શ્રી એમ.કે. મહેતા હાઈસ્કૂલ, સોળસુંબા.			
(7) સુરત જિલ્લો				
1.	રામકર્પૂર માધ્યમિક શાળા, કામરેજ.			
2.	શાહ ગંગાબેન ઉદેરામ માધ્યમિક શાળા, કોસાડ.			
3.	રાજેશ્વરી માધ્યમિક શાળા, પુણાગામ.			
4.	ધી કડોદ હાઈસ્કૂલ, કડોદ.			
5.	બી.એન. ભક્ત હાઈસ્કૂલ, વાવ.			
6.	ઉ.બુ. વિદ્યાલય, વાઘેચા.			
7.	એચ.એ.એમ. સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, કોસંબા.			
8.	એમ.એલ. પરમાર હાઈસ્કૂલ, કરંજ.			
9.	શ્રી ભારતી મૈયા વિદ્યાસંકુલ, વેસુ.			
10.	પી.કે. દેસાઈ વિદ્યાલય, કીમ.			
11.	ધનગૌરી સાર્વજનિક વિદ્યાલય, વલવાડા.			
12.	શ્રીમતી એલ.એન.બી. દાળીયા હાઈસ્કૂલ, અડાજણ.			
13.	દેવાંગી કન્યા વિદ્યાલય, એ.કે. રોડ, સુરત.			

પરિશિષ્ટ-8

સાક્ષ્યપત્રક ઉપકરણ અંતર્ગત નમૂનામાં સમાવિષ્ટ
પાઠ્યપુસ્તકના રચયિતાઓ અને તજજ્ઞોના નામો

૪૪ પાઠ્યપુસ્તકના રચયિતાઓ

1. શ્રી સુરેશચંદ્ર જ. દવે
2. શ્રી મહારુદ્ર કે. શર્મા
3. શ્રીમતી પૂર્ણિમાબહેન એલ.દવે
4. શ્રી ચંદ્રભૂષણ પાંડે
5. શ્રી કાનજીભાઈ ભોગાયતા
6. ડૉ. હર્ષદેવ માધવ

૪૫ તજજ્ઞોના નામો

1. પ્રા. ડૉ. ગીતાબેન એ. પટેલ - કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, નાની દમણ.
2. પ્રા. શ્રીમતી અંજનાબેન વી. ચૌધરી - સ્નાતક અધ્યાપન મંદિર (બી.એડ્.) ગાંધી વિદ્યાપીઠ, વેડછી.
3. પ્રા. બી. એમ. વસાવા - સરકારી બી.એડ્. કોલેજ, રાજપીપલા.
4. પ્રા. ગીતાબેન એમ. બગડા - નારણલાલા ઈન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન, નવસારી.
5. પ્રા. ડૉ. પ્રીતિ જે. ચૌહાણ - આર. કે. દેસાઈ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, વાપી.
6. પ્રા. તેજલ બી. રાણા - વિવેકાનંદ કોલેજ ફોર બી.એડ્. જહાંગીરપુરા.
7. પ્રા. ડૉ. સુનિલદત્ત વ્યાસ - શ્રી સરસ્વતી શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, પાંડેસરા.
8. પ્રા. કલ્પનાબેન પટેલ - શિક્ષણ ભારતી કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, વેસુ.
9. પ્રા. સંગીતા જી. સુરાણી - શ્રી સરદાર પટેલ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, નવસારી.
10. પ્રા. સંજય એચ. અંકલેશ્વરીયા - શ્રી એસ. આર. પટેલ બી.એડ્. કોલેજ, સુરત.
11. પ્રા. સ્નેહલતા સી. પટેલ - કમલા બી.એડ્. કોલેજ, કામરેજ, સુરત.
12. પ્રા. અનિલ ટંડેલ - શ્રી સર્વોદય શિક્ષણ મંડળ સંચાલિત બી.એડ્. કોલેજ, સુરત.
13. પ્રા. જગૃતિ આઈ. સોલંકી - સી.એન. પરમાર બી.એડ્. કોલેજ, ઉદવાડા-કોલક.
14. પ્રા. દિપીકાબેન ચૌધરી - વિદ્યાભારતી ટ્રસ્ટ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ઉમરાખ.
15. પ્રા. મેઘનાબેન પટેલ - શ્રી વી.એચ. પટેલ કોલેજ ઓફ બી.એડ્. ધરમપુર.
16. પ્રા. પરેશ જ. કટારીયા - શ્રી એમ.કે. મહેતા કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ઉમરગામ.

સારણી 5.1

દક્ષિણ ગુજરાતમાં માધ્યમિક શિક્ષણ કક્ષાએ નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા સંસ્કૃત શિક્ષકોની શૈક્ષણિક લાયકાત સંદર્ભની માહિતી

જિલ્લા લાયકાત	ડાંગ	તાપી	નર્મદા	નવસારી	ભરૂચ	વલસાડ	સુરત	દક્ષિણ ગુજરાત
બી.એ	15 (1.81)	65 (7.83)	53 (6.39)	107 (12.89)	135 (16.27)	117 (14.10)	338 (40.72)	830 (100)
એમ. એ.	12 (2.11)	49 (8.61)	27 (4.75)	76 (13.36)	85 (14.94)	83 (14.59)	237 (41.65)	569 (68.55)
બી.એડ.	15 (1.85)	63 (7.75)	53 (6.52)	103 (12.67)	133 (16.36)	117 (14.39)	329 (40.47)	813 (97.95)
એમ. એડ.	-	-	-	1 (5.56)	4 (22.22)	6 (33.33)	7 (38.89)	18 (2.17)
એમ. ફિલ.	-	1 (9.09)	-	3 (27.27)	-	1 (9.09)	6 (54.54)	11 (1.33)
પીએચ.ડી.	-	-	-	-	-	-	-	-
અન્ય	-	3 (15.79)	-	3 (15.79)	1 (5.26)	2 (10.53)	10 (52.63)	19 (2.29)

✽ કૌંસમાંના બધા આંકડા ટકા (%) દર્શાવે છે.

સારણી 5.2

દક્ષિણ ગુજરાતમાં માધ્યમિક શિક્ષણ કક્ષાએ નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા સંસ્કૃત શિક્ષકોના શૈક્ષણિક અનુભવ સંદર્ભની માહિતી

જિલ્લા અનુભવ	ડાંગ	તાપી	નર્મદા	નવસારી	ભરૂચ	વલસાડ	સુરત	દક્ષિણ ગુજરાત
1 થી 5 વર્ષ	2 (0.64)	30 (9.58)	21 (6.71)	31 (9.90)	40 (12.78)	26 (8.31)	163 (52.08)	313 (37.71)
6 થી 10 વર્ષ	-	9 (5.70)	8 (5.06)	28 (17.72)	31 (19.62)	23 (14.56)	59 (37.34)	158 (19.04)
11 થી 15 વર્ષ	4 (3.67)	8 (7.34)	8 (7.34)	18 (16.51)	20 (18.35)	12 (11.01)	39 (35.78)	109 (13.13)
16 થી 20 વર્ષ	5 (4.72)	11 (10.38)	5 (4.72)	11 (10.38)	23 (21.70)	12 (11.32)	39 (36.79)	106 (12.77)
21 થી 25 વર્ષ	-	4 (5.63)	6 (8.45)	5 (7.04)	10 (14.08)	24 (33.80)	22 (30.99)	71 (8.55)
26 થી 30 વર્ષ	4 (6.25)	3 (4.69)	5 (7.81)	13 (20.31)	7 (10.94)	18 (28.13)	14 (21.88)	64 (7.71)
31 થી 35 વર્ષ	-	-	-	1 (11.11)	4 (44.44)	2 (22.22)	2 (22.22)	9 (1.08)

સારણી 5.3

દક્ષિણ ગુજરાતમાં માધ્યમિક શિક્ષણ કક્ષાએ નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા સંસ્કૃત શિક્ષકોની જાતીયતા સંદર્ભની માહિતી

જિલ્લા જાતીયતા	ડાંગ	તાપી	નર્મદા	નવસારી	ભરૂચ	વલસાડ	સુરત	દક્ષિણ ગુજરાત
સ્ત્રી	5 (1.04)	33 (6.89)	15 (3.13)	66 (13.78)	67 (13.99)	73 (15.24)	220 (45.93)	479 (57.71)
પુરુષ	10 (2.85)	32 (9.12)	38 (10.83)	41 (11.68)	68 (19.37)	44 (12.54)	118 (33.62)	351 (42.29)

સારણી 5.4

દક્ષિણ ગુજરાતમાં માધ્યમિક શિક્ષણ કક્ષાએ નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા સંસ્કૃત શિક્ષકોની જાતિ સંદર્ભની માહિતી

જિલ્લા @ જાતિ =	ડાંગ	તાપી	નર્મદા	નવસારી	ભરૂચ	વલસાડ	સુરત	દક્ષિણ ગુજરાત
એસ.સી.	2 (3.92)	3 (5.88)	6 (11.76)	10 (19.61)	15 (29.41)	2 (3.92)	13 (25.49)	51 (6.14)
એસ.ટી.	12 (3.76)	37 (11.60)	25 (7.84)	38 (11.91)	35 (10.97)	50 (15.67)	122 (38.24)	319 (38.43)
બક્ષીપંચ	-	15 (6.61)	6 (2.64)	43 (18.94)	39 (17.18)	28 (12.33)	96 (42.29)	227 (27.35)
અન્ય	1 (0.43)	10 (4.29)	16 (6.87)	16 (6.87)	46 (19.74)	37 (15.88)	107 (45.92)	233 (28.07)

સારણી 5.5

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	15 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60.00	5.00	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	13 (86.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	42.67	4.87	2.5
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	0 (0)	1 (6.67)	1 (6.67)	3 (20)	10 (66.67)	22.00	4.40	8
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	13 (86.67)	0 (0)	1 (6.67)	1 (6.67)	0 (0)	42	4.67	4.5
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	10 (66.67)	5 (33.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26.67	4.66	6
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	8 (53.33)	7 (46.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	22.67	4.53	7
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	10 (66.67)	5 (33.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26.67	4.67	4.5
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	0 (0)	3 (20)	1 (6.67)	5 (33.33)	6 (40)	8.67	3.93	9
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	10 (66.67)	4 (26.67)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	24.00	4.87	2.5
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	15 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60.00	1.00	10

✽ કૌંસમાંના બધા આંકડા ટકા (%) દર્શાવે છે.

સારણી 5.6

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વચકક્ષા અનુરૂપ છે.	10 (66.67)	2 (13.33)	3 (20)	0 (0)	0 (0)	22.67	4.47	3
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	7 (46.67)	3 (20)	2 (13.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	7.33	2.13	9
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	6 (40)	7 (46.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	14.67	4.27	5
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	8 (53.33)	5 (33.33)	1 (6.67)	1 (6.67)	0 (0)	15.33	4.33	4
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	11 (73.33)	4 (26.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30.67	4.73	2
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	0 (0)	6 (40)	4 (26.67)	4 (26.67)	1 (13.33)	8.00	3.00	7
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	14 (93.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50.67	4.93	1
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	3 (20)	0 (0)	2 (13.33)	3 (20)	7 (46.67)	8.67	3.73	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	4 (26.67)	8 (53.33)	0 (0)	1 (6.67)	2 (13.33)	13.33	2.26	8

સારણી 5.7

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	12 (80)	3 (20)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	36.00	4.80	2
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	6 (40)	7 (46.67)	1 (6.67)	1 (6.67)	0 (0)	14.00	4.20	5
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	10 (66.67)	5 (33.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26.67	4.66	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	6 (40)	2 (13.33)	5 (33.33)	2 (13.33)	0 (0)	8.00	4.06	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	7 (46.67)	6 (40)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	14.67	1.06	9
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	14 (93.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50.67	4.93	1
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	1 (6.67)	1 (6.67)	4 (26.67)	3 (20)	6 (40)	6.00	3.80	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	11 (73.33)	4 (26.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30.67	4.73	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	6 (40)	5 (33.33)	1 (6.67)	3 (20)	0 (0)	8.67	2.06	8

સારણી 5.8

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	12 (80)	2 (13.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	34.67	1.26	8
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	10 (66.67)	4 (26.67)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	24.00	4.60	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	12 (80)	2 (13.33)	0 (0)	1 (6.67)	0 (0)	34.67	1.33	7
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	10 (66.67)	5 (33.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26.67	4.73	1.5
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	12 (80)	2 (13.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	34.67	4.73	1.5
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	3 (20)	5 (33.33)	3 (20)	1 (6.67)	3 (20)	2.67	2.73	6
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	5 (33.33)	5 (33.33)	0 (0)	3 (20)	2 (13.33)	6.00	3.53	4
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	0 (0)	7 (46.67)	2 (13.33)	2 (13.33)	4 (26.67)	9.33	2.93	5

સારણી 5.9

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	14 (93.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50.67	4.93	1
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	4 (26.67)	6 (40)	2 (13.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	5.33	3.66	7
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	13 (86.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	42.67	4.86	2
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	3 (20)	6 (40)	2 (13.33)	2 (13.33)	2 (13.33)	4.00	2.60	9
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	2 (13.33)	5 (33.33)	4 (26.67)	2 (13.33)	2 (13.33)	2.67	2.80	8
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	0 (0)	1 (6.67)	2 (13.33)	6 (40)	6 (40)	10.67	4.13	5
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	10 (66.67)	5 (33.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26.67	4.66	3
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	7 (46.67)	4 (26.67)	2 (13.33)	2 (13.33)	0 (0)	9.33	4.06	6
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	10 (66.67)	3 (20)	1 (6.67)	1 (6.67)	0 (0)	22.00	4.46	4

સારણી 5.10

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની

ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક ગણાય નહીં.	1 (6.67)	3 (20)	3 (20)	3 (20)	5 (33.33)	2.67	3.53	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય અપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	4 (26.67)	0 (0)	0 (0)	3 (20)	8 (53.33)	14.67	3.73	6
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	8 (53.33)	5 (33.33)	1 (6.67)	0 (0)	1 (6.67)	15.33	4.26	4
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	10 (66.67)	4 (26.67)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	24.00	4.33	3
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	2 (13.33)	2 (13.33)	0 (0)	3 (20)	8 (53.33)	12.00	3.86	5
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	13 (86.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	42.67	4.86	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	12 (80)	2 (13.33)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	34.67	4.60	2
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	5 (33.33)	4 (26.67)	2 (13.33)	0 (0)	4 (26.67)	5.33	2.60	8

સારણી 5.11

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	11 (73.33)	4 (26.67)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30.67	4.73	4
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	5 (33.33)	4 (26.67)	2 (13.33)	3 (20)	1 (6.67)	3.33	3.60	9
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	14 (93.33)	0 (0)	0 (0)	1 (6.67)	0 (0)	50.67	4.80	2.5
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	1 (6.67)	1 (6.67)	0 (0)	5 (33.33)	8 (53.33)	15.33	4.20	8
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	10 (66.67)	2 (13.33)	3 (20)	0 (0)	0 (0)	22.67	4.26	7
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	12 (80)	3 (20)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	36.00	4.80	2.5
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	13 (86.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	42.67	4.86	1
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	8 (53.33)	4 (26.67)	3 (20)	0 (0)	0 (0)	14.67	4.33	6
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	10 (66.67)	3 (20)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	22.67	4.53	5

સારણી 5.12

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	6 (40)	6 (40)	1 (6.67)	2 (13.33)	0 (0)	10.67	1.93	12
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	4 (26.67)	5 (33.33)	1 (6.67)	3 (20)	2 (13.33)	3.33	2.60	8
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	7 (46.67)	3 (20)	3 (20)	2 (13.33)	0 (0)	8.67	2.00	11
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	5 (33.33)	6 (40)	0 (0)	2 (13.33)	2 (13.33)	8.00	3.66	1
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	2 (13.33)	9 (60)	1 (6.67)	1 (6.67)	2 (13.33)	15.33	2.46	9
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	6 (40)	5 (33.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	1 (6.67)	7.33	2.06	10
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	5 (33.33)	3 (20)	0 (0)	2 (13.33)	5 (33.33)	6.00	2.93	7
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા ખરાબ નથી એમ અનુભવાય છે.	4 (26.67)	0 (0)	2 (13.33)	5 (33.33)	4 (26.67)	5.33	3.33	6
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	2 (13.33)	3 (20)	1 (6.67)	3 (20)	6 (40)	4.67	3.53	2.5
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	2 (13.33)	3 (20)	1 (6.67)	5 (33.33)	4 (26.67)	3.33	3.40	5
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	3 (20)	2 (13.33)	1 (6.67)	3 (20)	6 (40)	4.67	3.46	4
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	3 (20)	1 (6.67)	1 (6.67)	5 (33.33)	5 (33.33)	5.33	3.53	2.5

સારણી 5.13

ડાંગ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 15 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્દવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્દવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	13 (86.67)	2 (13.33)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	42.67	4.86	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	2 (13.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	5 (33.33)	5 (33.33)	4.67	3.60	6
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	1 (6.67)	4 (26.67)	1 (6.67)	4 (26.67)	5 (33.33)	4.67	3.80	5
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	6 (40)	5 (33.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	1 (6.67)	7.33	3.93	4
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	10 (66.67)	0 (0)	2 (13.33)	2 (13.33)	1 (6.67)	21.33	1.93	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	12 (80)	2 (13.33)	0 (0)	1 (6.67)	0 (0)	34.67	4.66	2
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	2 (13.33)	6 (40)	3 (20)	2 (13.33)	2 (13.33)	4.00	3.26	7
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	10 (66.67)	4 (26.67)	1 (6.67)	0 (0)	0 (0)	24.00	4.06	3

સારણી 5.14

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	60 (92.31)	4 (6.15)	0 (0)	0 (0)	1 (1.54)	213.23	4.87	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	52 (80)	10 (15.38)	1 (1.54)	1 (1.54)	1 (1.54)	150.92	4.71	3
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	3 (4.62)	5 (7.69)	3 (4.62)	6 (9.23)	48 (73.85)	118.31	4.40	9
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	56 (86.15)	4 (6.15)	5 (7.69)	0 (0)	0 (0)	179.38	4.78	2
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	50 (76.92)	12 (18.46)	1 (1.54)	1 (1.54)	1 (1.54)	138.61	4.68	4
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	48 (73.85)	9 (13.85)	4 (6.15)	3 (4.62)	1 (1.54)	120.46	4.54	8
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	48 (73.85)	13 (20.00)	3 (4.62)	1 (1.54)	0 (0)	126	4.66	5
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	5 (7.69)	11 (16.92)	4 (6.15)	18 (27.69)	27 (41.54)	28.46	3.78	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	49 (75.38)	8 (12.31)	4 (6.15)	3 (4.62)	1 (1.54)	126.61	4.55	7
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	45 (69.23)	15 (23.08)	3 (4.62)	1 (1.54)	1 (1.54)	108.92	4.57	6

સારણી 5.15

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વચકક્ષા અનુરૂપ છે.	51 (78.46)	10 (15.38)	3 (4.62)	1 (1.54)	0 (0)	143.54	4.70	2
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	18 (27.69)	20 (30.77)	8 (12.31)	6 (9.23)	13 (20.00)	11.38	2.63	9
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	42 (64.62)	14 (21.54)	5 (7.69)	3 (4.62)	1 (1.54)	88.46	4.43	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	27 (41.54)	26 (40.00)	8 (12.31)	3 (4.62)	1 (1.54)	48.77	3.74	6
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	53 (81.54)	11 (16.92)	0 (0)	1 (1.54)	0 (0)	160.46	4.78	1
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	15 (23.08)	21 (32.31)	6 (9.23)	11 (16.92)	12 (18.46)	9.38	2.75	7
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	54 (83.08)	7 (10.77)	1 (1.54)	1 (1.54)	2 (3.08)	163.54	4.69	3
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	5 (7.69)	8 (12.31)	7 (10.77)	19 (29.23)	26 (40.00)	25.38	3.81	5
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	9 (13.85)	28 (43.08)	10 (15.38)	12 (18.46)	6 (9.23)	23.08	2.66	8

સારણી 5.16

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	58 (89.23)	5 (7.69)	0 (0)	2 (3.08)	0 (0)	196	4.83	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	27 (41.54)	25 (38.46)	7 (10.77)	4 (6.15)	2 (3.08)	44.46	4.09	5
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	35 (53.85)	18 (27.69)	1 (1.54)	9 (13.85)	2 (3.08)	60.77	4.12	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	25 (38.46)	20 (30.77)	7 (10.77)	8 (12.31)	5 (7.69)	24.66	3.80	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	45 (69.23)	13 (20.00)	4 (6.15)	0 (0)	3 (4.62)	105.69	1.50	9
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	51 (78.46)	11 (16.92)	1 (1.54)	2 (3.08)	0 (0)	144.77	4.70	2
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	4 (6.15)	13 (20.00)	9 (13.85)	16 (24.62)	23 (35.38)	15.85	3.63	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	51 (78.46)	5 (7.69)	4 (6.15)	5 (7.69)	0 (0)	140.15	4.56	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી યતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	40 (61.54)	17 (26.15)	5 (7.69)	2 (3.08)	1 (1.54)	82.61	1.56	8

સારણી 5.17

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	27 (41.54)	29 (44.62)	3 (4.62)	5 (7.69)	1 (1.54)	58.46	1.83	8
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્ત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	23 (35.38)	20 (30.77)	7 (10.77)	9 (13.85)	6 (9.23)	19.23	3.69	4
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	34 (52.31)	15 (23.08)	3 (4.62)	13 (20.00)	0 (0)	54.92	1.92	7
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	58 (89.23)	6 (9.23)	0 (0)	0 (0)	1 (1.54)	196.61	4.84	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	44 (67.69)	19 (29.23)	2 (3.08)	0 (0)	0 (0)	112	4.64	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	5 (7.69)	23 (35.38)	6 (9.23)	18 (27.69)	13 (20.00)	18.31	3.32	5
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	19 (29.23)	14 (21.54)	5 (7.69)	14 (21.54)	13 (20.00)	7.85	3.18	6
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	1 (1.54)	6 (9.23)	6 (9.23)	17 (26.15)	35 (53.85)	57.08	4.21	3

સારણી 5.18

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	50 (76.92)	11 (16.92)	3 (4.62)	0 (0)	1 (1.54)	137.38	4.67	2
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	33 (50.77)	22 (33.85)	8 (12.31)	1 (1.54)	1 (1.54)	61.08	4.30	3
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	59 (90.77)	3 (4.62)	0 (0)	1 (1.54)	2 (3.08)	203.85	4.78	1
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	18 (27.69)	14 (21.54)	10 (15.38)	12 (18.46)	11 (16.92)	3.08	2.75	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	23 (35.38)	23 (35.38)	10 (15.38)	9 (13.85)	0 (0)	30.31	2.07	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	9 (13.85)	10 (15.38)	11 (16.92)	18 (27.69)	17 (26.15)	5.38	3.36	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	42 (64.62)	10 (15.38)	6 (9.23)	4 (6.15)	3 (4.62)	83.08	4.29	4
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	32 (49.23)	20 (30.77)	6 (9.23)	5 (7.69)	2 (3.08)	49.54	4.15	6
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	30 (46.15)	22 (33.85)	8 (12.31)	4 (6.15)	1 (1.54)	47.69	4.16	5

સારણી 5.19

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક ગણાય નહીં.	14 (21.54)	16 (24.62)	4 (6.15)	7 (10.77)	24 (36.92)	19.08	3.16	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય અપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	2 (3.08)	19 (29.23)	7 (10.77)	7 (10.77)	30 (46.15)	39.85	3.67	6
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	42 (64.62)	15 (23.08)	3 (4.62)	1 (1.54)	4 (6.15)	90	4.38	4
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	50 (76.92)	12 (18.46)	1 (1.54)	2 (3.08)	0 (0)	138.77	4.69	3
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	3 (4.62)	8 (12.31)	10 (15.38)	18 (27.69)	26 (40.00)	25.23	3.86	5
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	61 (93.85)	1 (1.54)	3 (4.62)	0 (0)	0 (0)	222	4.89	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	52 (80)	9 (13.85)	3 (4.62)	1 (1.54)	0 (0)	150	4.72	2
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	17 (26.15)	12 (18.46)	11 (16.92)	20 (30.77)	5 (7.69)	10.31	2.75	8

સારણી 5.20

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	48 (73.85)	15 (23.08)	2 (3.08)	0 (0)	0 (0)	129.85	4.70	1
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	29 (44.62)	11 (16.92)	7 (10.77)	7 (10.77)	11 (16.92)	25.85	3.61	8
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	51 (78.46)	11 (16.92)	1 (1.54)	1 (1.54)	1 (1.54)	144.61	4.69	2
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	9 (13.85)	22 (33.85)	16 (24.62)	5 (7.69)	13 (20.00)	13.08	2.86	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	29 (44.62)	26 (40.00)	4 (6.15)	6 (9.23)	0 (0)	55.69	4.20	6
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	41 (63.08)	19 (29.23)	5 (7.69)	0 (0)	0 (0)	94	4.55	4
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	46 (70.77)	14 (21.54)	3 (4.62)	2 (3.08)	0 (0)	113.85	4.60	3
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	30 (46.15)	18 (27.69)	13 (20.00)	1 (1.54)	3 (4.62)	42.92	4.09	7
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	45 (69.23)	10 (15.38)	6 (9.23)	4 (6.15)	0 (0)	102.46	4.32	5

સારણી 5.21

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	24 (36.92)	14 (21.54)	6 (9.23)	14 (21.54)	7 (10.77)	16	2.47	6
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	18 (27.69)	32 (49.23)	3 (4.62)	10 (15.38)	2 (3.08)	47.38	2.16	11
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	17 (26.15)	28 (43.08)	10 (15.38)	4 (6.15)	6 (9.23)	29.23	2.29	9
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	22 (33.85)	23 (35.38)	1 (1.54)	14 (21.54)	5 (7.69)	30	3.66	3
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	24 (36.92)	24 (36.92)	4 (6.15)	10 (15.38)	3 (4.62)	33.23	2.13	12
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	17 (26.15)	31 (47.69)	4 (6.15)	8 (12.31)	5 (7.69)	39.23	2.27	10
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	4 (6.15)	3 (4.62)	3 (4.62)	21 (32.31)	34 (52.31)	60.46	4.20	1
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા ખરાબ નથી એમ અનુભવાય છે.	5 (7.69)	4 (6.15)	17 (26.15)	20 (30.77)	19 (29.23)	18.92	2.44	7
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	10 (15.38)	7 (10.77)	13 (20.00)	24 (36.92)	11 (16.92)	13.08	3.29	4
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	13 (20.00)	17 (26.15)	11 (16.92)	10 (15.38)	14 (21.54)	2.31	2.92	5
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	5 (7.69)	15 (23.08)	2 (3.08)	10 (15.38)	33 (50.77)	46	3.78	2
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	20 (30.77)	22 (33.85)	10 (15.38)	6 (9.23)	7 (10.77)	17.23	2.35	8

સારણી 5.22

તાપી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 65 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	58 (89.23)	6 (9.23)	1 (1.54)	0 (0)	0 (0)	196.61	4.88	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	3 (4.62)	5 (7.69)	12 (18.46)	22 (33.85)	23 (35.38)	26.61	3.87	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	1 (1.54)	3 (4.62)	16 (24.62)	15 (23.08)	30 (46.15)	42	4.07	4
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	6 (9.23)	13 (20.00)	12 (18.46)	20 (30.77)	14 (21.54)	7.69	2.64	7
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	11 (16.92)	25 (38.46)	8 (12.31)	16 (24.62)	5 (7.69)	18.92	2.67	6
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	47 (72.31)	15 (23.08)	3 (4.62)	0 (0)	0 (0)	122.92	4.67	2
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	5 (7.69)	10 (15.38)	12 (18.46)	16 (24.62)	22 (33.85)	12.61	2.07	8
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	40 (61.54)	13 (20.00)	11 (16.92)	1 (1.54)	0 (0)	80.46	4.41	3

સારણી 5.23

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	47 (88.68)	5 (9.43)	1 (1.89)	0 (0)	0 (0)	157.85	4.87	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	38 (71.70)	12 (22.64)	1 (1.89)	0 (0)	2 (3.77)	97.28	4.55	5.5
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	5 (9.43)	6 (11.32)	6 (11.32)	7 (13.21)	29 (54.72)	40.11	3.92	9
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	44 (83.02)	3 (5.66)	6 (11.32)	0 (0)	0 (0)	133.89	4.72	3
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	45 (84.91)	8 (15.09)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	146.85	4.85	2
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	35 (66.04)	12 (22.64)	6 (11.32)	0 (0)	0 (0)	81.08	4.55	5.5
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	36 (67.92)	8 (15.09)	7 (13.21)	2 (3.77)	0 (0)	83.92	4.43	8
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	6 (11.32)	5 (9.43)	3 (5.66)	13 (24.53)	26 (49.06)	33.32	3.90	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	38 (71.70)	9 (16.98)	4 (7.55)	1 (1.89)	1 (1.89)	92.57	4.55	5.5
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	38 (71.70)	9 (16.98)	5 (9.43)	1 (1.89)	0 (0)	93.32	4.58	4

સારણી 5.24

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	38 (71.70)	12 (22.64)	1 (1.89)	2 (3.77)	0 (0)	97.28	4.70	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	12 (22.64)	22 (41.51)	7 (13.21)	5 (9.43)	7 (13.21)	17.85	2.50	9
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	25 (47.17)	18 (33.96)	6 (11.32)	3 (5.66)	1 (1.89)	40.87	4.18	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	16 (30.19)	26 (49.06)	6 (11.32)	4 (7.55)	1 (1.89)	39.92	3.98	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	45 (84.91)	2 (3.77)	3 (5.66)	1 (1.89)	2 (3.77)	139.73	4.64	3
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	5 (9.43)	28 (52.83)	5 (9.43)	8 (15.09)	7 (13.21)	36.34	2.70	8
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	40 (75.47)	7 (13.21)	4 (7.55)	2 (3.77)	0 (0)	104.45	4.67	2
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	5 (9.43)	20 (37.74)	8 (15.09)	6 (11.32)	14 (26.42)	15.02	3.07	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	10 (18.87)	15 (28.30)	5 (9.43)	11 (20.75)	12 (22.64)	5.02	3.00	7

સારણી 5.25

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	43 (81.13)	4 (7.55)	4 (7.55)	1 (1.89)	1 (1.89)	124.64	4.64	1.5
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	32 (60.38)	14 (26.42)	3 (5.66)	4 (7.55)	0 (0)	64.45	4.39	4
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	33 (62.26)	16 (30.19)	1 (1.89)	2 (3.77)	1 (1.89)	74.45	4.47	3
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	21 (39.62)	19 (35.85)	9 (16.98)	3 (5.66)	1 (1.89)	31.30	4.05	5
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	31 (58.49)	13 (24.53)	6 (11.32)	2 (3.77)	1 (1.89)	57.47	1.66	7
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	41 (77.36)	6 (11.32)	5 (9.43)	1 (1.89)	0 (0)	111.43	4.64	1.5
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	13 (24.53)	8 (15.09)	6 (11.32)	9 (16.98)	17 (32.08)	7.28	3.16	6
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	29 (54.72)	18 (33.96)	6 (11.32)	0 (0)	0 (0)	60.30	1.56	8
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	35 (66.04)	10 (18.87)	6 (11.32)	1 (1.89)	1 (1.89)	75.58	1.54	9

સારણી 5.26

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	24 (45.28)	17 (32.08)	6 (11.32)	5 (9.43)	1 (1.89)	34.45	1.90	7
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	29 (54.72)	17 (32.08)	5 (9.43)	1 (1.89)	1 (1.89)	56.15	4.35	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	17 (32.08)	19 (35.85)	10 (18.87)	3 (5.66)	4 (7.55)	20.09	2.20	6
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	39 (73.58)	5 (9.43)	7 (13.21)	1 (1.89)	1 (1.89)	97.66	4.50	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	32 (60.38)	15 (28.30)	6 (11.32)	0 (0)	0 (0)	68.23	4.49	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	9 (16.98)	19 (35.85)	11 (20.75)	3 (5.66)	11 (20.75)	12.41	3.03	5
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	23 (43.40)	15 (28.30)	3 (5.66)	8 (15.09)	4 (7.55)	26.53	3.84	4
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	7 (13.21)	11 (20.75)	4 (7.55)	8 (15.09)	23 (43.40)	20.51	1.37	8

સારણી 5.27

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્ણવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ણવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	37 (69.81)	10 (18.87)	6 (11.32)	0 (0)	0 (0)	88.96	4.58	3
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	22 (41.51)	21 (39.62)	6 (11.32)	2 (3.77)	2 (3.77)	38.41	4.11	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	42 (79.25)	5 (9.43)	4 (7.55)	2 (3.77)	0 (0)	117.66	4.64	1.5
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	9 (16.98)	13 (24.53)	10 (18.87)	12 (22.64)	9 (16.98)	1.24	2.98	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	16 (30.19)	22 (41.51)	6 (11.32)	4 (7.55)	5 (9.43)	24.08	2.24	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	10 (18.87)	16 (30.19)	4 (7.55)	7 (13.21)	16 (30.19)	10.87	3.05	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	32 (60.38)	11 (20.75)	8 (15.09)	1 (1.89)	1 (1.89)	61.26	4.35	4
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	21 (39.62)	19 (35.85)	7 (13.21)	3 (5.66)	3 (5.66)	28.98	3.98	6
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	39 (73.58)	9 (16.98)	5 (9.43)	0 (0)	0 (0)	100.49	4.64	1.5

સારણી 5.28

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાર્થવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાર્થવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.	8 (15.09)	9 (16.98)	5 (9.43)	13 (24.53)	18 (33.96)	9.55	3.45	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય આપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	5 (9.43)	13 (24.53)	5 (9.43)	10 (18.87)	20 (37.74)	14.83	3.50	6
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	37 (69.81)	4 (7.55)	5 (9.43)	7 (13.21)	0 (0)	84.64	4.33	5
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	41 (77.36)	6 (11.32)	3 (5.66)	3 (5.66)	0 (0)	110.68	4.60	2.5
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	2 (3.77)	12 (22.64)	5 (9.43)	13 (24.53)	21 (39.62)	20.87	4.49	4
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	42 (79.25)	5 (9.43)	2 (3.77)	4 (7.55)	0 (0)	117.66	4.60	2.5
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	40 (75.47)	8 (15.09)	3 (5.66)	2 (3.77)	0 (0)	105.21	4.62	1
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	16 (30.19)	19 (35.85)	9 (16.98)	8 (15.09)	1 (1.89)	18.98	2.22	8

સારણી 5.29

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	42 (79.25)	4 (7.55)	7 (13.21)	0 (0)	0 (0)	119.55	4.66	2
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	25 (47.17)	11 (20.75)	9 (16.98)	6 (11.32)	2 (3.77)	28.79	3.96	8
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	37 (69.81)	6 (11.32)	9 (16.98)	0 (0)	1 (1.89)	87.28	4.47	4
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	5 (9.43)	26 (49.06)	4 (7.55)	9 (16.98)	9 (16.98)	29.94	2.83	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	36 (67.92)	9 (16.98)	5 (9.43)	2 (3.77)	1 (1.89)	79.74	4.45	5
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	41 (77.36)	8 (15.09)	4 (7.55)	0 (0)	0 (0)	113.13	4.69	1
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	38 (71.70)	9 (16.98)	3 (5.66)	3 (5.66)	0 (0)	92.57	4.54	3
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	33 (62.26)	6 (11.32)	7 (13.21)	6 (11.32)	1 (1.89)	61.24	4.20	7
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	32 (60.38)	11 (20.75)	7 (13.21)	3 (5.66)	0 (0)	60.49	4.35	6

સારણી 5.30

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખલાપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	21 (39.62)	8 (15.09)	4 (7.55)	14 (26.42)	6 (11.32)	18.04	2.54	4
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	18 (33.96)	24 (45.28)	7 (13.21)	2 (3.77)	2 (3.77)	37.28	1.98	10
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	26 (49.06)	21 (39.62)	1 (1.89)	3 (5.66)	2 (3.77)	53.69	1.75	12
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	4 (7.55)	10 (18.87)	7 (13.21)	15 (28.30)	17 (32.08)	11.06	2.41	6
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	26 (49.06)	16 (30.19)	2 (3.77)	8 (15.09)	1 (1.89)	41.43	1.90	11
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	23 (43.40)	16 (30.19)	6 (11.32)	6 (11.32)	2 (3.77)	28.23	2.01	9
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	6 (11.32)	13 (24.53)	2 (3.77)	16 (30.19)	16 (30.19)	15.02	3.43	1
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.	11 (20.75)	24 (45.28)	10 (18.87)	3 (5.66)	5 (9.43)	25.39	2.37	7
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	17 (32.08)	12 (22.64)	7 (13.21)	7 (13.21)	10 (18.87)	6.53	2.64	3
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	15 (28.30)	19 (35.85)	4 (7.55)	11 (20.75)	4 (7.55)	16.72	2.43	5
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	13 (24.53)	17 (32.08)	5 (9.43)	7 (13.21)	11 (20.75)	8.60	2.73	2
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	27 (50.94)	13 (24.53)	5 (9.43)	3 (5.66)	5 (9.43)	37.28	2.13	8

સારણી 5.31

નર્મદા જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 53 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	42 (79.25)	6 (11.32)	2 (3.77)	2 (3.77)	1 (1.89)	117.66	4.62	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	7 (13.21)	20 (37.74)	10 (18.87)	10 (18.87)	6 (11.32)	11.62	2.77	7
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	2 (3.77)	13 (24.53)	9 (16.98)	17 (32.08)	12 (22.64)	11.81	3.45	5
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	20 (37.74)	13 (24.53)	6 (11.32)	6 (11.32)	8 (15.09)	13.51	3.58	4
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	23 (43.40)	20 (37.74)	4 (7.55)	5 (9.43)	1 (1.89)	38.60	1.88	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	29 (54.72)	14 (26.42)	7 (13.21)	3 (5.66)	0 (0)	50.30	4.30	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	15 (28.30)	15 (28.30)	2 (3.77)	12 (22.64)	9 (16.98)	11.06	3.28	6
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	32 (60.38)	15 (28.30)	4 (7.55)	2 (3.77)	0 (0)	66.72	4.45	2

સારણી 5.32

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	102 (95.33)	4 (3.74)	1 (0.93)	0 (0)	0 (0)	379.96	4.94	2
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	83 (77.57)	19 (17.76)	3 (2.80)	1 (0.93)	1 (0.93)	232.30	4.70	4
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	5 (4.67)	2 (1.87)	6 (5.61)	11 (10.28)	83 (77.57)	223.61	4.54	8
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	93 (86.92)	10 (9.35)	4 (3.74)	0 (0)	0 (0)	302.58	4.83	3
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	83 (77.57)	18 (16.82)	3 (2.80)	3 (2.80)	0 (0)	230.89	4.69	5.5
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	90 (84.11)	16 (14.95)	1 (0.93)	0 (0)	0 (0)	283.51	5.00	1
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	80 (74.77)	18 (16.82)	8 (7.48)	0 (0)	1 (0.93)	210.24	4.64	7
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	5 (4.67)	11 (10.28)	5 (4.67)	21 (19.63)	65 (60.75)	119.03	4.21	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	73 (68.22)	23 (21.50)	4 (3.74)	5 (4.67)	2 (1.87)	176.84	4.49	9
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	85 (79.44)	17 (15.89)	2 (1.87)	3 (2.80)	0 (0)	244.63	4.69	5.5

સારણી 5.33

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	80 (74.77)	17 (15.88)	4 (3.74)	2 (1.87)	4 (3.74)	207.25	4.56	3
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	17 (15.88)	18 (16.82)	9 (8.41)	21 (19.63)	42 (39.25)	28.47	3.49	7
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	60 (56.07)	32 (29.91)	11 (10.28)	2 (1.87)	2 (1.87)	115.10	4.36	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	49 (45.79)	24 (22.43)	24 (22.43)	10 (9.35)	0 (0)	63.70	4.04	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	89 (83.18)	12 (11.21)	4 (3.74)	0 (0)	2 (1.87)	271.27	4.73	2
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	18 (16.82)	45 (42.06)	13 (12.15)	20 (18.69)	11 (10.28)	35.01	2.63	8
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	98 (91.59)	3 (2.80)	4 (3.74)	0 (0)	2 (1.87)	343.14	4.82	1
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર ખરાબર નથી.	7 (6.54)	19 (17.76)	10 (9.35)	19 (17.76)	52 (48.60)	60.06	3.84	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	36 (33.64)	34 (31.78)	15 (14.02)	10 (9.35)	12 (11.21)	29.49	2.32	9

સારણી 5.34

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	87 (81.31)	14 (13.08)	4 (3.74)	0 (0)	2 (1.87)	256.78	4.71	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	42 (39.25)	42 (39.25)	15 (14.02)	7 (6.54)	1 (0.93)	70.71	4.09	5
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	64 (59.81)	28 (26.17)	10 (9.35)	3 (2.80)	2 (1.87)	126.32	4.39	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	36 (33.64)	29 (27.10)	15 (14.02)	12 (11.21)	15 (14.02)	20.62	3.12	7
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	59 (55.14)	21 (19.63)	27 (25.23)	0 (0)	0 (0)	110.34	1.70	8
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	80 (74.77)	17 (15.88)	9 (8.41)	1 (0.93)	0 (0)	209.40	4.64	2
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	7 (6.54)	11 (10.28)	19 (17.76)	20 (18.69)	50 (46.73)	53.33	3.88	6
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	79 (73.83)	17 (15.88)	4 (3.74)	4 (3.74)	3 (2.80)	200.06	4.54	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	63 (58.88)	27 (25.23)	8 (7.48)	9 (8.41)	0 (0)	119.31	1.65	9

સારણી 5.35

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	44 (41.12)	41 (38.32)	9 (8.41)	3 (2.80)	10 (9.35)	70.90	2.00	7
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	43 (40.19)	41 (38.32)	12 (11.21)	8 (7.48)	3 (2.80)	116.29	4.05	4
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	61 (57.01)	20 (18.69)	10 (9.35)	10 (9.35)	6 (5.61)	96.60	1.87	8
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	82 (76.64)	19 (17.76)	5 (4.67)	0 (0)	1 (0.93)	221.48	4.69	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	76 (71.03)	16 (14.95)	12 (11.21)	1 (0.93)	2 (1.87)	181.83	4.41	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	12 (11.21)	16 (14.95)	18 (16.82)	23 (21.50)	38 (35.51)	19.03	3.85	5
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	44 (41.12)	26 (24.30)	18 (16.82)	4 (3.74)	15 (14.02)	41.46	3.74	6
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	0 (0)	11 (10.28)	11 (10.28)	24 (22.43)	61 (57.01)	105.10	4.26	3

સારણી 5.36

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	92 (85.98)	9 (8.41)	5 (4.67)	1 (0.93)	0 (0)	293.51	4.79	2
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	72 (67.29)	23 (21.49)	9 (8.41)	3 (2.80)	0 (0)	164.17	4.53	3
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	102 (95.33)	3 (2.80)	2 (1.87)	0 (0)	0 (0)	379.78	4.93	1
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	11 (10.28)	24 (22.43)	29 (27.10)	18 (16.82)	25 (23.36)	9.23	3.20	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	20 (18.69)	41 (38.32)	21 (19.63)	17 (15.89)	8 (7.48)	27.35	2.55	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	6 (5.61)	19 (17.76)	14 (13.08)	17 (15.89)	51 (47.66)	55.76	3.82	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	56 (52.34)	32 (29.91)	13 (12.15)	2 (1.87)	4 (3.74)	96.22	4.25	6
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	66 (61.68)	25 (23.36)	7 (6.54)	4 (3.74)	5 (4.67)	129.96	4.33	5
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	55 (51.40)	40 (37.38)	11 (10.28)	1 (0.93)	0 (0)	114.82	4.39	4

સારણી 5.37

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.	19 (17.76)	32 (29.91)	10 (9.35)	12 (11.21)	34 (31.78)	21.14	3.09	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય આપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	12 (11.21)	17 (15.89)	6 (5.61)	15 (14.02)	57 (53.27)	77.25	3.82	6
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	67 (62.62)	25 (23.36)	9 (8.41)	6 (5.61)	0 (0)	137.44	4.42	4.5
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	89 (83.18)	13 (12.15)	4 (3.74)	0 (0)	1 (0.93)	271.83	4.67	3
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	2 (1.87)	10 (9.35)	4 (3.74)	16 (14.95)	75 (70.09)	173.42	4.42	4.5
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	93 (86.92)	8 (7.48)	4 (3.74)	2 (1.87)	0 (0)	301.08	4.79	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	84 (78.50)	18 (16.82)	5 (4.67)	0 (0)	0 (0)	239.03	4.73	2
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	56 (52.34)	21 (19.63)	15 (14.02)	10 (9.35)	5 (4.67)	76.50	1.94	8

સારણી 5.38

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	89 (83.18)	11 (10.28)	6 (5.61)	1 (0.93)	0 (0)	270.52	4.75	1
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	58 (54.21)	18 (16.82)	15 (14.02)	6 (5.61)	10 (9.35)	82.20	4.00	8
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	82 (76.64)	17 (15.89)	7 (6.54)	0 (0)	1 (0.93)	223.05	4.67	3
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	14 (13.08)	25 (23.36)	18 (16.82)	25 (23.36)	25 (23.36)	4.92	3.48	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	75 (70.09)	23 (21.50)	8 (7.48)	0 (0)	1 (0.93)	183.61	4.59	5
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	69 (64.49)	29 (27.10)	7 (6.54)	1 (0.93)	1 (0.93)	157.16	4.53	7
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	76 (71.03)	24 (22.43)	5 (4.67)	2 (1.87)	0 (0)	191.18	4.62	4
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	87 (81.31)	11 (10.28)	6 (5.61)	2 (1.87)	1 (0.93)	254.26	4.69	2
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	72 (67.29)	28 (26.17)	5 (4.67)	2 (1.87)	0 (0)	173.23	4.58	6

સારણી 5.39

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	37 (34.58)	44 (41.12)	3 (2.80)	8 (7.48)	15 (14.02)	61.36	2.25	9
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	26 (24.30)	55 (51.40)	8 (7.48)	12 (11.21)	6 (5.61)	77.35	2.22	10.5
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	30 (28.04)	52 (48.60)	10 (9.35)	9 (8.41)	6 (5.61)	71.55	2.14	12
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	24 (22.43)	40 (37.38)	8 (7.48)	20 (18.69)	15 (14.02)	26.88	3.35	4
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	28 (26.17)	50 (46.73)	11 (10.28)	9 (8.41)	9 (8.41)	59.68	2.26	8
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	32 (29.91)	42 (39.25)	12 (11.21)	13 (12.15)	8 (7.48)	40.90	2.28	7
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	11 (10.28)	15 (14.02)	5 (4.67)	13 (12.15)	63 (58.88)	103.70	3.95	2
8.	બંધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.	13 (12.15)	15 (14.02)	18 (16.82)	21 (19.63)	40 (37.38)	21.92	3.56	3
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	22 (20.56)	18 (16.82)	19 (17.76)	17 (15.89)	31 (28.97)	6.04	3.15	5
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	31 (28.97)	27 (25.23)	18 (16.82)	4 (3.74)	27 (25.23)	21.92	2.55	6
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	6 (5.61)	17 (15.88)	5 (4.67)	21 (19.63)	58 (54.21)	87.17	4.14	1
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	43 (40.19)	28 (26.56)	14 (13.08)	13 (12.15)	9 (8.41)	36.88	2.22	10.5

સારણી 5.40

નવસારી જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 107 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	96 (89.72)	10 (9.35)	0 (0)	1 (0.93)	0 (0)	328.37	4.88	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	8 (7.48)	17 (15.88)	8 (7.48)	24 (22.43)	50 (46.73)	56.22	3.85	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	3 (2.80)	13 (12.15)	8 (7.48)	11 (10.28)	72 (67.29)	152.21	4.27	4
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	13 (12.15)	21 (19.63)	20 (18.69)	31 (28.97)	22 (20.56)	7.72	2.73	6
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	31 (28.97)	30 (28.04)	20 (18.69)	12 (11.21)	14 (13.08)	14.54	2.51	7
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	76 (71.03)	21 (19.63)	6 (5.61)	3 (2.80)	1 (0.93)	185.66	4.57	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	7 (6.54)	25 (26.36)	15 (14.02)	13 (12.15)	47 (43.93)	46.13	2.36	8
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	81 (75.70)	15 (14.02)	8 (7.48)	1 (0.93)	2 (1.87)	213.33	4.60	2

સારણી 5.41

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	129 (95.56)	1 (0.74)	5 (3.70)	0 (0)	0 (0)	482.29	4.92	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	113 (83.70)	10 (7.41)	10 (7.41)	0 (0)	2 (1.48)	345.48	4.72	3
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	8 (5.93)	3 (2.22)	5 (3.70)	16 (11.85)	103 (76.30)	271.04	4.50	9
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	105 (77.78)	16 (11.85)	5 (3.70)	1 (0.74)	8 (5.93)	286.14	4.55	7
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	108 (80)	22 (16.30)	5 (3.70)	0 (0)	0 (0)	315.86	4.76	2
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	105 (77.78)	22 (16.30)	5 (3.70)	0 (0)	3 (2.22)	292.52	4.67	5
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	107 (79.26)	21 (15.56)	4 (2.96)	1 (0.74)	2 (1.48)	306.14	4.70	4
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	11 (10.28)	19 (17.76)	16 (11.85)	11 (10.28)	78 (57.78)	122.14	3.94	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	90 (66.67)	33 (24.44)	8 (5.93)	1 (0.74)	3 (2.22)	208.06	4.53	8
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	86 (63.70)	41 (30.37)	7 (5.19)	0 (0)	1 (0.74)	203.03	4.56	6

સારણી 5.42

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	72 (53.33)	49 (36.30)	6 (4.44)	3 (2.22)	5 (3.70)	148.52	4.34	3
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	52 (38.52)	46 (34.07)	6 (4.44)	9 (6.67)	22 (16.30)	65.78	2.28	8
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	79 (58.52)	34 (25.19)	9 (6.67)	9 (6.67)	4 (2.96)	145.55	4.30	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	77 (57.04)	28 (20.74)	10 (7.41)	10 (7.41)	10 (7.41)	124.73	4.13	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	95 (70.37)	22 (16.30)	9 (6.67)	4 (2.96)	5 (3.70)	221.71	4.47	2
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	29 (21.48)	33 (24.44)	9 (6.67)	21 (15.56)	43 (31.85)	24.29	3.12	7
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	102 (75.56)	19 (14.07)	5 (3.70)	3 (2.22)	6 (4.44)	266.29	4.54	1
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	27 (20)	28 (20.74)	12 (8.89)	9 (6.67)	59 (43.70)	58.3	3.34	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	60 (44.44)	49 (36.30)	8 (5.93)	9 (6.67)	9 (6.67)	95.63	1.95	9

સારણી 5.43

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	101 (74.81)	27 (20)	5 (3.70)	1 (0.74)	1 (0.74)	270.8	4.67	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	85 (62.96)	27 (20)	21 (15.56)	1 (0.74)	1 (0.74)	192.58	4.44	4
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	85 (62.96)	27 (20)	15 (11.11)	6 (4.44)	2 (1.48)	169.4	4.39	5
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	46 (34.07)	59 (43.70)	6 (4.44)	12 (8.89)	12 (8.89)	84.29	3.85	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	92 (68.15)	30 (22.22)	10 (7.41)	2 (1.48)	1 (0.74)	215.69	1.45	9
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	93 (68.89)	35 (25.93)	5 (3.70)	1 (0.74)	1 (0.74)	231.69	4.61	3
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	29 (21.48)	28 (20.74)	7 (5.19)	12 (8.89)	59 (43.70)	61.26	3.33	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	96 (71.11)	27 (20)	11 (8.15)	1 (0.74)	0 (0)	237.84	4.63	2
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	88 (65.19)	32 (23.70)	8 (5.93)	2 (1.48)	5 (3.70)	193.19	1.55	8

સારણી 5.44

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	48 (35.56)	34 (25.19)	4 (2.96)	22 (16.30)	27 (20)	38.66	2.60	7
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્ત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	92 (68.15)	23 (17.04)	6 (4.44)	7 (5.19)	7 (5.19)	203.02	4.38	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	66 (48.89)	48 (35.56)	6 (4.44)	3 (2.22)	12 (8.89)	118.65	1.87	8
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	107 (79.26)	19 (14.07)	2 (1.48)	3 (2.22)	4 (2.96)	303.48	4.65	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	98 (72.59)	21 (15.56)	9 (6.67)	4 (2.96)	3 (2.22)	240.95	4.54	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	40 (29.63)	27 (20)	17 (12.59)	9 (6.67)	42 (31.11)	30.29	2.90	6
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	80 (59.26)	32 (23.70)	7 (5.19)	6 (4.44)	10 (7.41)	146.81	4.23	4
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	32 (23.70)	16 (11.85)	9 (6.67)	12 (8.89)	66 (48.89)	82.07	3.47	5

સારણી 5.45

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	115 (85.19)	11 (8.15)	7 (5.19)	1 (0.74)	1 (0.74)	361.16	4.76	1
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	63 (46.67)	43 (31.85)	22 (16.30)	6 (4.44)	1 (0.74)	99.77	4.19	6
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	112 (82.96)	10 (7.41)	5 (3.70)	3 (2.22)	5 (3.70)	335.48	4.64	2
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	60 (44.44)	35 (25.93)	10 (7.41)	14 (10.37)	16 (11.85)	64.14	2.19	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	53 (39.26)	50 (37.04)	17 (12.59)	6 (4.44)	9 (6.67)	76.66	2.02	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	26 (19.26)	42 (31.11)	5 (3.70)	14 (10.37)	48 (35.56)	48.89	3.12	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	90 (66.67)	25 (18.52)	9 (6.67)	3 (2.22)	8 (5.93)	193.85	4.34	3
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	61 (45.19)	56 (41.48)	9 (6.67)	5 (3.70)	4 (2.96)	123.48	4.23	5
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	92 (68.15)	18 (13.33)	11 (8.15)	2 (1.48)	12 (8.89)	200.44	4.30	4

સારણી 5.46

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.	24 (17.78)	29 (21.48)	12 (8.89)	4 (2.96)	66 (48.89)	84.73	3.44	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય આપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	6 (4.44)	7 (5.19)	10 (7.41)	14 (10.37)	98 (72.59)	234.8	4.41	4
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	85 (62.96)	37 (27.41)	6 (4.44)	3 (2.22)	4 (2.96)	343.06	4.45	3
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	100 (74.07)	28 (20.74)	3 (2.22)	3 (2.22)	1 (0.74)	265.1	4.65	1
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	14 (10.37)	28 (20.74)	5 (3.70)	12 (8.89)	76 (56.30)	121.49	3.80	6
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	95 (70.37)	20 (14.81)	4 (2.96)	4 (2.96)	12 (8.89)	220.58	4.35	5
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	92 (68.15)	31 (22.96)	8 (5.93)	4 (2.96)	0 (0)	217.03	4.56	2
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	59 (43.70)	42 (31.11)	16 (11.85)	12 (8.89)	6 (4.44)	75.4	1.99	8

સારણી 5.47

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	106 (78.52)	19 (14.07)	6 (4.44)	3 (2.22)	1 (0.74)	296.21	4.67	2
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	92 (68.15)	24 (17.78)	11 (8.15)	2 (1.48)	6 (4.44)	205.77	4.44	4.5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	103 (76.30)	27 (20)	4 (2.96)	0 (0)	1 (0.74)	285.55	4.72	1
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	23 (17.04)	31 (22.96)	18 (13.33)	5 (3.70)	58 (42.96)	57.7	3.33	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	92 (68.15)	15 (11.11)	21 (15.56)	4 (2.96)	3 (2.22)	204.06	4.40	6
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	99 (73.33)	13 (9.63)	19 (14.07)	2 (1.48)	2 (1.48)	247.93	4.52	3
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	91 (67.41)	12 (8.89)	23 (17.04)	7 (5.19)	2 (1.48)	198.58	4.36	7
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	83 (61.48)	30 (22.22)	5 (3.70)	12 (8.89)	5 (3.70)	160.67	4.29	8
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	94 (69.63)	23 (17.04)	7 (5.19)	5 (3.70)	6 (4.44)	215.92	4.44	4.5

સારણી 5.48

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	85 (62.96)	18 (13.33)	16 (11.85)	6 (4.44)	10 (7.41)	159.1	1.80	9
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	72 (53.33)	38 (28.15)	11 (8.15)	3 (2.22)	11 (8.15)	119.77	1.84	8
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	83 (61.48)	23 (17.04)	21 (15.56)	6 (4.44)	2 (1.48)	157.55	1.67	12
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	28 (20.74)	35 (25.93)	6 (4.44)	13 (9.63)	53 (39.26)	51.04	2.79	4
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	79 (58.52)	36 (26.67)	6 (4.44)	8 (5.93)	6 (4.44)	149.18	1.72	10
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	70 (51.85)	25 (18.52)	8 (5.93)	24 (17.78)	8 (5.93)	95.7	2.07	7
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	19 (14.07)	18 (13.33)	9 (6.67)	10 (7.41)	79 (58.52)	128.22	3.83	1
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.	18 (13.33)	66 (48.89)	20 (14.81)	15 (11.11)	16 (11.85)	70.95	2.59	5
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	33 (24.44)	35 (25.93)	7 (5.19)	6 (4.44)	54 (40)	61.84	3.10	2
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	44 (32.59)	43 (31.85)	11 (8.15)	7 (5.19)	30 (22.22)	44.8	2.53	6
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	41 (30.37)	25 (18.52)	8 (5.93)	15 (11.11)	46 (34.07)	39.48	3.01	3
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	85 (62.96)	28 (20.74)	7 (5.19)	7 (5.19)	8 (5.93)	167.62	1.70	11

સારણી 5.49

ભરૂચ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 135 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્દવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્દવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	118 (87.41)	7 (5.19)	7 (5.19)	2 (1.48)	1 (0.74)	384.5	4.77	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	37 (27.41)	43 (31.85)	18 (13.33)	5 (3.70)	32 (23.70)	35.04	2.65	6.5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	36 (26.67)	47 (34.81)	10 (7.41)	12 (8.89)	30 (22.22)	37.17	2.65	6.5
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	80 (59.26)	30 (22.22)	12 (8.89)	4 (2.96)	9 (6.67)	144.29	4.25	4
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	89 (65.93)	26 (19.26)	10 (7.41)	8 (5.93)	2 (1.48)	189.63	1.58	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	72 (53.33)	43 (31.85)	9 (6.67)	7 (5.19)	4 (2.96)	130.88	4.27	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	86 (63.70)	15 (11.11)	6 (4.44)	9 (6.67)	19 (14.07)	164.96	4.04	5
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	79 (58.52)	43 (31.85)	5 (3.70)	1 (0.74)	7 (5.19)	167.4	4.38	2

સારણી 5.50

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 177 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	111 (94.87)	3 (2.56)	0 (0)	1 (0.85)	2 (1.71)	410.13	4.88	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	93 (79.49)	14 (11.97)	4 (3.42)	3 (2.56)	3 (2.56)	262.44	4.63	5
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	8 (6.84)	6 (5.13)	6 (5.13)	16 (13.68)	81 (69.23)	180.43	4.33	9
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	97 (82.91)	8 (6.84)	6 (5.13)	5 (4.27)	1 (0.85)	290.47	4.66	3
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	93 (79.49)	20 (17.09)	4 (3.42)	0 (0)	0 (0)	270.39	4.76	2
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	78 (66.67)	34 (29.06)	5 (4.27)	0 (0)	0 (0)	193.47	4.62	6.5
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	83 (70.94)	21 (17.95)	8 (6.84)	4 (3.42)	1 (0.85)	199.70	4.55	8
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	4 (3.42)	10 (8.55)	9 (7.69)	22 (18.80)	72 (61.54)	133.63	4.26	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	85 (72.65)	23 (19.66)	5 (4.27)	4 (3.42)	0 (0)	216.12	4.62	6.5
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	85 (72.65)	24 (20.51)	7 (5.98)	0 (0)	1 (0.85)	218.51	4.64	4

સારણી 5.51

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	95 (81.20)	14 (11.97)	3 (2.56)	4 (3.42)	1 (0.85)	278.16	4.70	2
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	16 (13.68)	27 (23.08)	18 (15.38)	15 (12.82)	41 (35.04)	20.40	3.32	6
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	61 (52.14)	39 (33.33)	9 (7.69)	6 (5.13)	2 (1.71)	112.18	4.29	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	60 (51.28)	25 (21.37)	12 (10.26)	15 (12.82)	5 (4.27)	80.40	4.02	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	106 (90.60)	6 (5.13)	4 (3.42)	0 (0)	1 (0.85)	365.43	4.85	1
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	35 (29.91)	34 (29.06)	14 (11.97)	20 (17.09)	14 (11.97)	18.60	2.52	8
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	96 (82.05)	9 (7.69)	6 (5.13)	2 (1.71)	4 (3.42)	282.70	4.63	3
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	27 (23.08)	30 (25.64)	11 (9.40)	15 (12.82)	34 (29.06)	16.80	3.01	7
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	38 (32.48)	40 (34.19)	11 (9.40)	12 (10.26)	16 (13.68)	35.35	2.38	9

સારણી 5.52

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	95 (81.20)	18 (15.38)	1 (0.85)	2 (1.71)	1 (0.85)	282.78	4.74	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	64 (54.70)	40 (34.19)	7 (5.98)	4 (3.42)	2 (1.71)	129.36	4.37	4
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	66 (56.41)	17 (14.53)	18 (15.38)	9 (7.69)	7 (5.98)	100.90	4.07	5
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	45 (38.46)	45 (38.46)	5 (4.27)	10 (8.55)	12 (10.26)	67.57	3.86	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	67 (57.26)	39 (33.33)	8 (6.84)	2 (1.71)	1 (0.85)	142.78	1.55	9
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	84 (71.79)	21 (17.95)	9 (7.69)	2 (1.71)	1 (0.85)	207.06	4.58	2
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	24 (20.51)	21 (17.95)	27 (23.08)	24 (20.51)	21 (17.95)	1.09	2.97	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	77 (65.81)	25 (21.37)	10 (8.85)	1 (0.85)	4 (3.42)	168.08	4.45	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	55 (47.01)	37 (31.62)	9 (7.69)	9 (7.69)	7 (5.98)	79.78	1.94	8

સારણી 5.53

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	63 (53.85)	30 (25.64)	10 (8.55)	7 (5.98)	7 (5.98)	99.53	1.85	8
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્ત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	55 (47.01)	35 (29.91)	14 (11.97)	4 (3.42)	9 (7.69)	77.14	4.05	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	59 (50.43)	26 (22.22)	16 (13.68)	11 (9.40)	5 (4.27)	77.83	1.95	7
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	92 (78.63)	21 (17.95)	0 (0)	2 (1.71)	2 (1.71)	263.9	4.70	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	72 (61.54)	35 (29.91)	7 (5.96)	2 (1.71)	1 (0.85)	159.19	4.50	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	23 (19.66)	41 (35.04)	15 (12.82)	13 (11.11)	25 (21.37)	21	2.80	6
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	49 (41.88)	24 (20.51)	17 (14.53)	14 (11.97)	13 (11.11)	38.17	3.70	5
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	10 (8.55)	7 (5.98)	15 (12.82)	31 (26.50)	54 (46.15)	64.67	3.96	4

સારણી 5.54

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	91 (77.78)	16 (13.68)	2 (1.71)	4 (3.42)	4 (3.42)	249.36	4.59	2
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	63 (53.85)	33 (28.21)	13 (11.11)	3 (2.56)	5 (4.27)	107.83	4.25	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	102 (87.18)	8 (6.84)	5 (4.27)	1 (0.85)	1 (0.85)	331.5	4.79	1
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	25 (21.37)	45 (38.46)	19 (16.24)	11 (9.40)	17 (14.53)	29.2	2.57	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	44 (37.61)	32 (27.35)	8 (6.84)	21 (17.95)	12 (10.26)	37.23	2.36	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	19 (16.24)	22 (18.80)	11 (9.40)	25 (21.37)	40 (34.19)	19.37	3.38	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	70 (59.83)	22 (18.80)	7 (5.98)	13 (11.11)	5 (4.27)	123.46	4.19	6
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	66 (56.41)	36 (30.77)	4 (3.42)	5 (4.27)	6 (5.13)	127.82	4.29	4
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	84 (71.79)	19 (16.24)	5 (4.27)	4 (3.42)	5 (4.27)	202.79	4.48	3

સારણી 5.55

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.	13 (11.11)	34 (29.06)	9 (7.69)	9 (7.69)	52 (44.44)	62.1	3.45	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય આપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	11 (9.40)	13 (11.11)	5 (4.27)	21 (17.95)	67 (57.26)	107.15	4.03	5
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	68 (58.12)	32 (27.35)	7 (5.98)	8 (6.84)	2 (1.71)	129.35	4.33	4
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	95 (81.20)	16 (13.68)	4 (3.42)	0 (0)	2 (1.71)	280.47	4.73	2.5
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	12 (10.26)	26 (22.22)	6 (5.13)	17 (14.53)	56 (47.86)	65.95	3.68	6
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઈસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	97 (82.91)	15 (12.82)	4 (3.42)	1 (0.85)	0 (0)	295.43	4.78	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	92 (78.63)	20 (17.09)	3 (2.56)	2 (1.71)	0 (0)	262.32	4.73	2.5
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	49 (41.88)	26 (22.22)	21 (17.95)	8 (6.84)	13 (11.11)	43.29	2.23	8

સારણી 5.56

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	94 (80.34)	15 (12.82)	3 (2.56)	3 (2.56)	2 (1.71)	271.15	4.68	1
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	77 (65.81)	22 (18.80)	8 (6.84)	4 (3.42)	6 (5.13)	162.01	4.37	7.5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	86 (73.50)	22 (18.80)	5 (4.27)	3 (2.56)	1 (0.85)	221.24	4.62	3
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	19 (16.24)	44 (37.61)	17 (14.53)	10 (8.55)	27 (23.08)	28.94	2.85	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	85 (72.65)	22 (18.80)	4 (3.42)	5 (4.27)	1 (0.85)	214.23	4.58	4.5
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	87 (74.36)	21 (17.95)	7 (5.98)	1 (0.85)	1 (0.85)	227.48	4.64	2
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	85 (72.65)	21 (17.95)	7 (5.98)	2 (1.71)	2 (1.71)	213.04	4.58	4.5
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	75 (64.10)	26 (22.22)	5 (4.27)	6 (5.13)	5 (4.27)	155.95	4.37	7.5
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	80 (68.38)	20 (17.09)	10 (8.55)	6 (5.13)	1 (0.85)	179.44	4.47	6

સારણી 5.57

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાર્દવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાર્દવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	34 (29.06)	48 (41.03)	9 (7.69)	8 (6.84)	18 (15.38)	50.9	2.38	7
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	45 (38.46)	40 (34.19)	15 (12.82)	11 (9.40)	6 (5.13)	54.25	2.09	10
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	51 (43.59)	43 (36.75)	6 (5.13)	8 (6.84)	9 (7.69)	80.9	1.98	12
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	37 (31.62)	41 (35.04)	7 (5.98)	16 (13.68)	16 (13.68)	37.31	3.57	1
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	40 (34.19)	46 (39.32)	14 (11.97)	10 (8.55)	7 (5.98)	56.55	2.13	9
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	47 (40.17)	41 (35.04)	12 (10.26)	8 (6.84)	9 (7.69)	61.58	2.07	11
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	20 (17.09)	28 (25.93)	11 (9.40)	15 (12.82)	43 (36.75)	27.4	3.28	2
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા ખરાબ નથી એમ અનુભવાય છે.	25 (21.37)	35 (29.91)	14 (11.97)	9 (7.69)	34 (29.06)	23.3	2.93	4
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	41 (35.04)	15 (12.82)	14 (11.97)	17 (14.53)	30 (25.64)	23.65	2.83	5
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	40 (34.19)	33 (28.21)	12 (10.26)	6 (5.13)	26 (22.22)	41.84	2.53	6
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	30 (25.64)	30 (25.64)	8 (6.84)	10 (8.55)	39 (33.33)	31.92	2.98	3
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	54 (46.15)	29 (24.79)	11 (9.40)	10 (8.55)	13 (11.11)	60.22	2.14	8

સારણી 5.58

વલસાડ જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 117 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	106 (90.60)	8 (6.84)	2 (1.71)	1 (0.85)	0 (0)	366.11	4.87	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	10 (8.55)	28 (23.93)	10 (8.55)	15 (12.82)	54 (46.15)	59.28	3.64	6
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	10 (8.55)	25 (21.37)	8 (6.84)	16 (13.68)	58 (49.57)	71.41	3.74	4
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	45 (38.46)	34 (29.06)	8 (6.84)	16 (13.68)	14 (11.97)	40.99	3.68	5
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	38 (32.48)	52 (44.44)	15 (12.82)	2 (1.71)	10 (8.55)	74.33	2.10	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	76 (64.96)	24 (20.51)	8 (6.84)	4 (3.42)	5 (4.27)	158.94	4.38	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	29 (24.79)	39 (33.33)	6 (5.13)	20 (17.09)	23 (19.66)	25.18	3.26	7
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	85 (72.65)	17 (14.53)	9 (7.69)	6 (5.13)	0 (0)	209.11	4.55	2

સારણી 5.59

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	262 (77.51)	50 (14.79)	12 (3.55)	14 (4.14)	0 (0)	719.45	4.66	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	235 (69.53)	46 (13.61)	42 (12.43)	14 (4.14)	01 (0.30)	539.24	4.48	3
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	35 (10.36)	36 (10.65)	32 (9.47)	47 (13.91)	188 (55.62)	269.96	3.94	9
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	238 (70.41)	44 (13.02)	22 (6.51)	22 (6.51)	12 (3.55)	545.02	4.40	4
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	238 (70.41)	66 (19.53)	21 (6.21)	02 (0.59)	11 (3.25)	572.74	4.53	2
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	187 (55.33)	94 (27.81)	39 (11.54)	17 (5.03)	01 (0.30)	336.79	4.33	6.5
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	195 (57.69)	87 (25.74)	36 (10.65)	12 (3.55)	08 (2.37)	358.72	4.33	6.5
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	34 (10.06)	68 (20.12)	41 (12.13)	65 (19.23)	130 (38.46)	84.87	3.56	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	183 (54.14)	88 (26.04)	34 (10.06)	16 (4.73)	17 (5.03)	297.13	4.20	8
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	232 (68.64)	52 (15.38)	26 (7.69)	10 (2.96)	18 (5.33)	514.48	4.39	5

સારણી 5.60

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વચકક્ષા અનુરૂપ છે.	210 (62.13)	64 (18.93)	32 (9.47)	17 (5.03)	15 (4.44)	397.72	4.29	3
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	85 (25.15)	96 (28.40)	66 (19.53)	33 (9.76)	58 (17.16)	35.52	2.65	7
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	136 (40.24)	91 (26.92)	75 (22.19)	22 (6.51)	14 (4.14)	151.38	3.93	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	117 (34.62)	97 (28.70)	70 (20.71)	25 (7.40)	29 (8.58)	93.62	3.73	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	227 (67.16)	47 (13.91)	37 (10.95)	10 (2.96)	17 (5.03)	482.95	4.35	2
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	79 (23.37)	105 (31.07)	71 (21.01)	60 (17.75)	23 (6.80)	53.06	2.54	8
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	248 (73.37)	39 (11.54)	20 (5.92)	22 (6.51)	09 (2.66)	608.6	4.46	1
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	78 (23.08)	62 (18.34)	67 (19.82)	35 (10.36)	96 (28.40)	29.72	3.02	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	104 (30.77)	82 (24.26)	65 (19.23)	42 (12.43)	45 (13.31)	40.02	2.53	9

સારણી 5.61

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	244 (72.19)	45 (13.31)	32 (9.47)	16 (4.73)	01 (0.30)	591.62	4.52	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	103 (30.47)	120 (35.50)	69 (20.41)	34 (10.06)	12 (3.55)	121.62	3.79	5
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	187 (55.33)	74 (21.89)	38 (11.24)	19 (5.62)	20 (5.92)	292.92	4.15	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	91 (26.92)	109 (32.25)	69 (20.41)	39 (11.54)	30 (8.88)	66.49	3.57	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	153 (45.27)	92 (27.22)	68 (20.12)	14 (4.14)	11 (3.25)	206.59	1.93	8.5
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	243 (71.89)	52 (15.38)	16 (4.73)	14 (4.14)	13 (3.85)	584.7	4.47	2
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	49 (14.50)	76 (22.49)	64 (18.93)	59 (17.46)	90 (26.63)	14.86	3.19	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	197 (58.28)	84 (24.85)	39 (11.54)	05 (1.48)	13 (3.85)	367.85	4.32	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	177 (52.37)	55 (16.27)	67 (19.82)	30 (8.88)	9 (2.66)	251.12	1.93	8.5

સારણી 5.62

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	141 (41.72)	61 (18.05)	64 (18.93)	39 (11.54)	33 (9.76)	110.34	2.30	7
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	145 (42.90)	84 (24.85)	69 (20.41)	19 (5.62)	21 (6.21)	159.69	3.93	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	160 (47.34)	84 (24.85)	54 (15.98)	26 (7.69)	14 (4.14)	201.12	1.96	8
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	227 (67.16)	40 (11.83)	29 (8.58)	24 (7.10)	18 (5.33)	473.68	4.28	2
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	210 (62.13)	62 (18.34)	40 (11.83)	12 (3.55)	14 (4.14)	399.93	4.31	1
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	45 (13.31)	86 (25.44)	85 (25.15)	49 (14.50)	73 (21.60)	22.6	3.05	6
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	113 (33.43)	76 (22.49)	60 (17.75)	39 (11.54)	50 (14.79)	49.06	3.48	5
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	45 (13.31)	38 (11.24)	45 (13.31)	33 (9.76)	177 (52.37)	222.84	3.77	4

સારણી 5.63

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	213 (63.02)	65 (19.23)	39 (11.54)	09 (2.66)	12 (3.55)	421.47	4.36	2
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	117 (34.62)	99 (29.29)	90 (26.63)	17 (5.03)	15 (4.44)	132.67	3.85	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	228 (67.46)	45 (13.31)	45 (13.31)	11 (3.25)	09 (2.66)	493.9	4.40	1
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	77 (22.78)	83 (24.56)	65 (19.23)	60 (17.75)	53 (15.68)	8.92	2.79	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	79 (23.37)	132 (39.05)	60 (17.75)	37 (10.95)	30 (8.88)	98.88	2.43	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	80 (23.67)	50 (14.79)	68 (20.12)	64 (18.93)	76 (22.49)	8.08	3.01	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	162 (47.93)	77 (22.78)	57 (16.86)	17 (5.03)	25 (7.40)	199.52	3.99	4
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	113 (33.43)	106 (31.36)	71 (21.01)	31 (9.17)	17 (5.03)	110.17	3.79	6
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	174 (51.48)	79 (23.37)	49 (14.50)	16 (4.73)	20 (5.92)	247.42	4.09	3

સારણી 5.64

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની
ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય નહીં.	86 (25.44)	51 (15.09)	65 (19.23)	57 (16.86)	79 (23.37)	12.77	2.98	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય આપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	34 (10.06)	45 (13.31)	45 (13.31)	96 (28.40)	118 (34.91)	81.33	3.65	5
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	165 (48.82)	110 (32.54)	44 (13.02)	05 (1.48)	14 (4.14)	275.64	4.20	4
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	201 (59.47)	87 (25.74)	38 (11.24)	01 (0.30)	11 (3.52)	394.78	4.38	2
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	40 (11.83)	54 (15.98)	76 (22.49)	52 (15.38)	116 (34.32)	53.3	3.44	6
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઈસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	255 (75.44)	45 (13.31)	26 (7.69)	0 (0)	12 (3.55)	666	4.57	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	197 (58.28)	69 (20.41)	37 (10.95)	24 (7.10)	11 (3.25)	337.09	4.23	3
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	121 (35.08)	55 (16.27)	84 (24.85)	53 (15.68)	25 (7.40)	78.51	2.43	8

સારણી 5.65

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	223 (65.98)	56 (16.57)	41 (12.13)	09 (2.66)	09 (2.66)	471.3	4.40	1
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	145 (42.90)	86 (25.44)	49 (14.50)	35 (10.36)	23 (6.80)	143.9	3.87	8
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	196 (57.99)	88 (26.04)	28 (8.28)	15 (4.44)	11 (3.25)	361.56	4.31	4
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	76 (22.49)	72 (21.30)	89 (26.33)	54 (15.98)	47 (13.91)	17.12	2.78	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	173 (51.18)	81 (23.96)	47 (13.91)	22 (6.51)	15 (4.44)	244.97	4.10	7
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	193 (57.10)	80 (23.67)	45 (13.31)	20 (5.92)	0 (0)	343.57	4.32	3
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	209 (61.83)	77 (22.78)	24 (7.10)	17 (5.03)	11 (3.25)	410.47	4.35	2
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	180 (53.25)	69 (20.41)	59 (17.46)	28 (8.28)	02 (0.59)	274.87	4.17	6
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	201 (59.47)	72 (21.30)	38 (11.24)	17 (5.03)	10 (2.96)	363.46	4.30	5

સારણી 5.66

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	122 (36.09)	92 (27.22)	18 (5.33)	45 (13.31)	61 (18.05)	97.18	2.50	8
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	102 (30.18)	103 (30.47)	71 (21.01)	35 (10.36)	27 (7.99)	76.32	2.65	7
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	122 (36.09)	126 (37.28)	33 (9.76)	40 (11.83)	17 (5.03)	161.09	2.12	11.5
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	80 (23.67)	86 (25.44)	50 (14.79)	71 (21.01)	51 (15.09)	16.11	3.21	2.5
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	108 (31.95)	143 (42.31)	43 (12.72)	26 (7.69)	18 (5.33)	179.18	2.12	11.5
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	96 (28.40)	133 (39.35)	51 (15.09)	39 (11.54)	19 (5.62)	126.32	2.15	10
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	69 (20.41)	55 (16.27)	66 (19.53)	24 (7.10)	124 (36.69)	77.6	3.23	1
8.	બંધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા બરાબર નથી એમ અનુભવાય છે.	60 (17.75)	69 (20.41)	58 (17.16)	41 (12.13)	110 (32.54)	39.3	3.21	2.5
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	76 (22.49)	54 (15.98)	71 (21.01)	58 (17.16)	79 (23.37)	7.23	3.02	4
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	97 (28.70)	69 (20.41)	76 (22.49)	30 (8.88)	66 (19.53)	34.81	2.70	6
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	88 (26.04)	71 (21.01)	56 (16.57)	44 (13.02)	79 (23.37)	18.48	2.86	5
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	129 (38.17)	61 (18.05)	63 (18.64)	49 (14.50)	36 (10.65)	76.61	2.41	9

સારણી 5.67

સુરત જિલ્લામાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 338 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	256 (75.74)	47 (13.91)	23 (6.80)	11 (3.25)	01 (0.30)	673.78	4.61	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	45 (13.31)	51 (15.09)	71 (21.01)	70 (20.71)	101 (29.88)	28.4	3.38	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	41 (12.13)	62 (18.34)	52 (15.38)	71 (21.01)	112 (33.14)	43.86	3.44	4
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	70 (20.71)	91 (26.92)	50 (14.79)	59 (17.46)	68 (20.12)	13.86	3.10	6
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	93 (27.51)	130 (38.46)	59 (17.46)	36 (10.65)	20 (5.92)	115.92	2.28	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	167 (49.41)	75 (22.19)	45 (13.31)	36 (10.65)	15 (4.44)	210.23	4.01	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	56 (16.57)	86 (25.44)	49 (14.50)	59 (17.46)	88 (26.04)	19.37	2.89	7
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	178 (52.66)	75 (22.19)	54 (15.98)	19 (5.62)	12 (3.55)	264.52	4.14	2

સારણી 5.68

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણના હેતુઓ અને ફલશ્રુતિ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ મેળવીને વિદ્યાર્થીઓ આપણી સંસ્કૃતિનો વારસો સમજે તે જરૂરી છે.	726 (87.47)	67 (8.07)	19 (2.29)	15 (1.81)	3 (0.36)	2375.77	4.80	1
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસ વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય નિર્માણ માટે છે એમ હું માનું છું.	627 (75.54)	113 (13.61)	61 (7.35)	19 (2.29)	10 (1.20)	1640.36	4.6	9
3.	વિદ્યાર્થીઓને સાંસ્કૃતિક વારસો આપવા માટે સંસ્કૃત વિષયનું જ્ઞાન આપવું આવશ્યક લાગતું નથી.	64 (7.71)	59 (7.11)	59 (7.11)	106 (12.77)	542 (65.30)	1079.96	4.21	8
4.	આયુર્વેદ ચિકિત્સાના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ ઉપયોગી છે.	646 (77.83)	85 (10.24)	49 (5.90)	29 (3.49)	21 (2.53)	1749.66	4.57	3
5.	પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ કંડારવા માટે સંસ્કૃતના શ્લોકો, સૂક્તિઓ, વિધાનો ખૂબ ઉપયોગી થાય છે.	627 (75.54)	151 (18.19)	34 (4.10)	6 (0.72)	12 (1.45)	1683.65	4.66	2
6.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓનું શબ્દભંડોળ વધે છે.	551 (66.39)	194 (23.37)	60 (7.23)	20 (2.41)	5 (0.60)	1249.89	4.53	4.5
7.	સંસ્કૃતના ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનું અર્થગ્રહણ કરવા અર્થે સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ ઉપકારકરૂપ બની શકે છે.	559 (67.35)	173 (20.84)	66 (7.95)	20 (2.41)	12 (1.45)	1262.23	4.50	6
8.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણ સંસ્કૃત શ્લોકોનું છંદોબદ્ધ ગાન કરવામાં ઉપયોગી બનતું નથી.	65 (7.83)	127 (15.30)	79 (9.52)	155 (18.67)	404 (48.67)	458.16	3.85	10
9.	સંસ્કૃત ભાષાના વ્યાકરણ શિક્ષણથી વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે છે.	528 (63.61)	188 (22.65)	60 (7.23)	30 (3.61)	24 (2.89)	1092.92	4.40	7
10.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણથી સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય ખંડોનો અનુવાદ કરવા સમર્થ બની શકે છે.	586 (70.60)	158 (19.04)	50 (6.02)	15 (1.81)	21 (2.53)	1408.12	4.53	4.5

સારણી 5.69

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યપુસ્તકના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	556 (66.99)	168 (20.24)	52 (6.27)	29 (3.49)	25 (3.01)	1227.42	4.45	3
2.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રમાણમાં ઓછો છે.	207 (24.93)	232 (27.95)	116 (13.98)	91 (10.96)	184 (22.17)	87.26	2.77	7
3.	સંસ્કૃત વિષયના અભ્યાસક્રમમાં વૈવિધ્ય જળવાયું છે.	409 (49.28)	235 (28.31)	117 (14.10)	45 (5.42)	24 (2.89)	608.53	4.16	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક પ્રગતિના સંદર્ભે યોગ્ય છે.	354 (42.65)	231 (27.83)	131 (15.78)	68 (8.19)	46 (5.54)	390.36	3.93	5
5.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ રચતી વખતે અનુભવી શિક્ષકોના અભિપ્રાયો લેવાય છે તે યોગ્ય છે.	626 (75.42)	104 (12.53)	57 (6.87)	16 (1.93)	27 (3.25)	1621.35	4.56	2
6.	સંસ્કૃત વિષયનાં વર્તમાન પાઠ્યપુસ્તકો અભ્યાસક્રમના બધા હેતુઓ સિદ્ધ કરતા નથી.	181 (21.81)	272 (32.77)	122 (14.70)	144 (17.35)	111 (13.37)	101.85	2.68	8
7.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોની રચના વખતે વિદ્યાર્થીઓના માનસિક સ્તરને ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.	652 (78.55)	85 (10.24)	40 (4.82)	30 (3.61)	23 (2.77)	1792.64	4.58	1
8.	ધોરણો પ્રમાણે સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોનાં કદ અને આકાર બરાબર નથી.	152 (18.31)	167 (20.12)	117 (14.10)	106 (12.77)	288 (34.70)	127	3.25	6
9.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકોમાં આપેલાં ચિત્રો પ્રમાણમાં ઓછાં છે.	261 (31.45)	256 (30.84)	114 (13.73)	97 (11.69)	102 (12.29)	166.52	2.43	9

સારણી 5.70

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયની અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વિષયક અભિપ્રાયોની

ટકાવારી, કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાર્ઠવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિવિધ અધ્યાપન પદ્ધતિઓ દ્વારા સંસ્કૃત વિષયનું શિક્ષણ અપાય એ આવકારદાયક છે.	640 (77.11)	116 (13.98)	46 (2.65)	22 (2.65)	6 (0.72)	1734.42	4.64	1
2.	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિથી સંસ્કૃતનું અધ્યયન કરવાનું વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ ગમે છે.	359 (43.25)	275 (33.13)	123 (14.82)	55 (6.63)	18 (2.17)	513.27	4.08	5
3.	રમત દ્વારા શિક્ષણ આપવાથી વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં વધુ રસ પડે છે.	480 (57.83)	185 (22.29)	83 (10.00)	48 (5.78)	34 (4.10)	826.46	4.24	4
4.	સંસ્કૃત વિષયનું અધ્યાપન કાર્ય વ્યાખ્યાન પદ્ધતિથી થાય છે.	270 (32.53)	283 (34.01)	116 (13.98)	86 (10.36)	75 (9.04)	251.12	3.70	6
5.	સંસ્કૃત વ્યાકરણનું અધ્યાપન કાર્ય આગમન-નિગમન પદ્ધતિથી થવું જરૂરી જણાય છે.	454 (54.70)	214 (25.78)	125 (15.06)	29 (2.41)	17 (2.05)	785.82	1.71	9
6.	સંસ્કૃત વિષય ભણાવતી વખતે અનુવાદ વિધિ અપનાવાય છે.	606 (73.01)	143 (17.23)	45 (5.42)	21 (2.53)	15 (1.81)	1521.67	4.57	2
7.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન કાર્ય માટે કોઈ પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન જરૂરી હોય તેવું મને લાગતું નથી.	127 (15.30)	158 (19.04)	136 (16.39)	143 (17.23)	266 (32.05)	78.4	3.32	7
8.	વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સંસ્કૃત મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તે માટે હું ચર્ચા પદ્ધતિ પસંદ કરું છું.	540 (65.06)	180 (21.69)	74 (8.92)	16 (1.93)	20 (2.41)	1158.75	4.45	3
9.	રૂઢિગત પદ્ધતિથી થતાં શિક્ષણ કાર્યને લીધે વિદ્યાર્થીઓનું સંસ્કૃત વ્યાકરણ નબળું રહી જાય છે.	464 (55.90)	183 (22.05)	104 (12.53)	56 (6.75)	23 (2.77)	755.94	1.78	8

સારણી 5.71

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણનાં સાધનો અને તેની ઉપલબ્ધિની બાબતમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃતના અધ્યાપન માટે ઉપકરણોની સુવિધા શાળામાં નથી એવું અનુભવાય છે.	359 (43.25)	214 (25.78)	97 (11.69)	81 (9.76)	79 (9.52)	356.07	2.17	7
2.	સંસ્કૃત ભાષાના ઉચ્ચારણનું જ્ઞાન આપવા ટેલિવિઝન મહત્ત્વનો ફાળો આપે એમ હું માનું છું.	397 (47.83)	224 (26.99)	114 (13.73)	48 (5.78)	47 (5.66)	527.2	4.05	3
3.	સ્પષ્ટ સંસ્કૃત ઉચ્ચારણ શીખવવા માટે ટેપરેકોર્ડરનો ઉપયોગ નહિવત્ થાય છે.	409 (49.28)	214 (25.78)	99 (11.93)	67 (8.07)	41 (4.93)	549.81	1.94	8
4.	સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને રસપ્રદ બનાવવામાં ચાર્ટ્સ વિશેષ ઉપયોગી બને છે.	615 (74.10)	115 (13.86)	43 (5.18)	30 (3.61)	27 (3.25)	1549.08	4.52	1
5.	એલ.સી.ડી. પ્રોજેક્ટરના ઉપયોગથી સંસ્કૃત વિષયના અધ્યાપનને અસરકારક બનાવી શકાય છે.	544 (65.54)	170 (20.48)	77 (9.28)	19 (2.29)	20 (2.41)	1167.15	4.44	2
6.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓને ઉપકરણોમાં પ્રમાણમાં ઓછો રસ પડે છે.	137 (16.51)	217 (26.14)	155 (18.67)	116 (13.98)	205 (24.70)	45.69	3.04	6
7.	વિવિધ ચિત્રોના ઉપયોગ દ્વારા સંસ્કૃત વ્યાકરણ શીખવવામાં આવે છે.	333 (40.12)	192 (23.13)	110 (13.25)	88 (10.60)	107 (12.89)	248.59	3.67	5
8.	શૈક્ષણિક ઉપકરણોના ઉપયોગ દ્વારા કરવામાં આવતું સંસ્કૃત અધ્યાપન કાર્ય ફળદાયી બનતું નથી.	95 (11.45)	96 (11.57)	92 (11.08)	127 (15.30)	420 (50.60)	490.69	3.82	4

સારણી 5.72

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સંદર્ભ સાહિત્યના ઉપયોગ સંદર્ભમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન અન્ય સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ જરૂરી જણાય છે.	612 (73.73)	123 (14.82)	62 (7.47)	15 (1.81)	18 (2.17)	1543.9	4.56	2
2.	ગ્રંથાલયમાં ઉપલબ્ધ સંદર્ભ સામગ્રીનો સંસ્કૃતના અધ્યાપન દરમિયાન ઉપયોગ થાય છે.	374 (45.06)	247 (29.76)	150 (18.07)	34 (4.10)	25 (3.01)	526.42	4.10	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતા ગ્રંથો વસાવવા આવશ્યક જણાય છે.	658 (79.28)	76 (9.16)	61 (7.35)	18 (2.17)	17 (2.05)	1839.13	4.61	1
4.	પ્રવર્તમાન પરીક્ષા પદ્ધતિ સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગમાં અવરોધ ઊભો કરે છે.	203 (24.46)	220 (26.51)	145 (17.47)	129 (15.54)	133 (16.02)	43.29	2.72	8
5.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકો સંદર્ભગ્રંથોનો અલ્પ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરતા હોય છે.	237 (28.55)	305 (36.75)	126 (15.18)	96 (11.57)	66 (7.95)	246.16	2.34	9
6.	પ્રવર્તમાન સંસ્કૃત વિષયના પાઠ્યક્રમ માટે સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ અનિવાર્ય નથી.	150 (18.07)	160 (19.28)	115 (13.86)	151 (6.14)	254 (30.60)	65.43	3.24	7
7.	સંસ્કૃત વિષયને સમૃદ્ધ બનાવવા અર્થે સામયિકોની આવશ્યકતા જણાય છે.	462 (55.66)	182 (21.93)	100 (12.05)	40 (4.82)	46 (5.54)	737.98	4.17	4
8.	સંસ્કૃત સંદર્ભગ્રંથોના ઉપયોગ માટે વિદ્યાર્થીઓને પૂરતું માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.	366 (44.10)	266 (32.05)	106 (12.77)	55 (6.63)	37 (4.46)	497.36	4.05	6
9.	શાળાકક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓને સંદર્ભગ્રંથોનો ઉપયોગ કરવાની ફરજ પડે તેવો પાઠ્યક્રમ રચાય તે જરૂરી લાગે છે.	484 (58.31)	190 (22.89)	90 (10.84)	28 (3.37)	38 (4.58)	860.87	4.27	3

સારણી 5.73

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતાં 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને ગૃહકાર્ય વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવું આવશ્યક ગણાય નહીં.	165 (19.88)	174 (20.96)	108 (13.01)	105 (12.65)	278 (33.49)	118.66	3.19	7
2.	સંસ્કૃત વિષયનો એકમ પૂર્ણ થયા પછી ગૃહ કાર્ય અપાય તે ઇચ્છનીય નથી.	74 (8.92)	114 (13.73)	78 (9.40)	166 (20.00)	398 (47.95)	438.17	3.84	5
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં હું લેખન કરતાં મૌખિક અભિવ્યક્તિ વિકસે તેવું ગૃહ કાર્ય આપવાનું પસંદ કરું છું.	472 (56.87)	228 (27.47)	75 (9.04)	30 (3.61)	25 (3.01)	868.31	4.32	4
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય આપવાથી વિદ્યાર્થીઓની લેખન શક્તિ વિકસતી જણાય છે.	586 (70.60)	166 (20.00)	54 (6.51)	09 (1.08)	15 (1.81)	1424.07	4.57	2
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં ગૃહકાર્ય નિયમિત રીતે તપાસાતું નથી.	75 (9.04)	140 (16.87)	106 (12.77)	131 (15.78)	378 (45.54)	353.78	3.72	6
6.	સંસ્કૃત વિષયમાં કંઠસ્થીકરણ માટેનું પણ સ્વાધ્યાયકાર્ય આપવું આવશ્યક જણાય છે.	656 (79.04)	96 (11.57)	43 (5.18)	11 (1.32)	24 (2.89)	1833.25	4.63	1
7.	સંસ્કૃત વિષયના ગૃહકાર્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની ગ્રહણશક્તિમાં વૃદ્ધિ થાય છે.	569 (68.55)	157 (18.92)	60 (7.23)	33 (3.98)	11 (1.33)	1297.84	4.50	3
8.	ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળે તૈયાર કરેલી સ્વાધ્યાયપોથી ખરીદવામાં વિદ્યાર્થી રસ ધરાવતા નથી.	323 (38.92)	179 (21.57)	158 (19.04)	111 (13.37)	59 (7.11)	237.09	2.28	8

સારણી 5.74

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય અને સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓના અનુસંધાનમાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	શાળામાં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાનમાળા યોજાય તેવી જોગવાઈ થવી જોઈએ.	613 (73.86)	124 (14.94)	65 (7.83)	16 (1.93)	12 (1.45)	1554.16	4.58	1
2.	સંસ્કૃત વિષય અંતર્ગત બહારની પરીક્ષાઓમાં અમે વિદ્યાર્થીઓને બેસાડીએ છીએ.	431 (51.93)	176 (21.20)	101 (12.17)	63 (7.59)	59 (7.11)	581.97	4.03	8
3.	શાળામાં સંસ્કૃત દિવસની ઉજવણી થાય તો વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષામાં વધુ રસ પડે એવું મને લાગે છે.	569 (68.55)	171 (20.60)	54 (6.51)	20 (2.41)	16 (1.93)	1318.04	4.51	2
4.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયને લગતી પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરેપૂરો સહકાર મળતો નથી.	147 (17.71)	221 (26.63)	162 (19.52)	113 (1.57)	187 (22.53)	40.07	2.97	9
5.	વિદ્યાર્થીઓ પાસે સંસ્કૃતમાં હસ્તલેખિત અંક તૈયાર કરાવી શકાય એમ હું માનું છું.	500 (60.24)	178 (21.44)	92 (11.08)	39 (4.70)	21 (2.53)	929.7	4.32	6
6.	સમયાંતરે સંસ્કૃત વિષય સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ પ્રદર્શનો યોજાય તે જરૂરી જણાય છે.	542 (65.30)	173 (20.84)	87 (10.48)	24 (2.89)	04 (0.48)	1169.13	4.48	3
7.	શાળામાં સંસ્કૃત સાહિત્ય સર્જનને પ્રેરિત શિબિરો ગોઠવાય તે આવશ્યક છે.	558 (67.23)	159 (19.16)	65 (7.83)	33 (3.98)	15 (1.81)	1231.36	4.46	4
8.	શાળામાં સંસ્કૃત શ્લોકની સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થી ઉત્સાહથી ભાગ લે છે.	496 (59.76)	164 (19.76)	98 (11.81)	55 (6.63)	17 (2.05)	891.86	4.29	7
9.	સંસ્કૃત વિષયમાં વક્તૃત્વ સ્પર્ધા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સંસ્કૃત પ્રત્યેનો રસ વધારી શકાય છે.	534 (64.34)	167 (20.12)	75 (9.04)	37 (4.46)	17 (2.05)	1099.7	4.40	5

સારણી 5.75

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણની સમસ્યાઓ વિષયક અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	સંસ્કૃત વિષય ગોખણપટ્ટીને વિશેષ સ્થાન આપે છે.	329 (39.64)	230 (27.71)	57 (6.87)	97 (11.69)	117 (14.10)	299.43	2.33	7
2.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	285 (34.34)	297 (35.78)	116 (13.98)	76 (9.16)	56 (6.75)	325.43	2.18	10
3.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	336 (40.48)	296 (35.66)	84 (10.12)	72 (8.67)	42 (5.06)	462.28	2.02	12
4.	સંસ્કૃત વિષયમાં નામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	200 (24.10)	241 (29.03)	79 (9.52)	151 (18.19)	159 (19.16)	88.09	3.20	2
5.	સંસ્કૃતમાં સર્વનામનાં રૂપો ઓળખવામાં વિદ્યાર્થીઓ ભૂલ કરે છે.	307 (36.99)	324 (39.04)	81 (9.76)	72 (8.67)	46 (5.54)	453.66	2.06	11
6.	સંસ્કૃત ભાષાના સંધિયુક્તશબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	291 (35.06)	293 (35.30)	95 (11.45)	99 (11.93)	52 (6.27)	326.99	2.19	9
7.	સંસ્કૃત વિષયનાં અધ્યાપન કાર્યમાં શુદ્ધ ઉચ્ચારણ માટે આગ્રહ રખાતો નથી.	134 (16.14)	135 (16.27)	96 (11.57)	101 (12.17)	364 (43.86)	303.1	3.51	1
8.	બધા સંસ્કૃત શિક્ષકોની વિષય સજ્જતા ખરાબ નથી એમ અનુભવાય છે.	136 (16.39)	213 (25.66)	139 (16.75)	114 (13.73)	228 (27.47)	62.57	3.10	4
9.	શાળા દ્વારા સંસ્કૃત વિષય શિક્ષણને સમૃદ્ધ બનાવવા કોઈ પગલાં લેવાતાં નથી.	201 (24.22)	144 (17.35)	132 (15.90)	132 (15.90)	221 (26.63)	42.44	3.03	5
10.	સંસ્કૃત વિષયના શિક્ષકોનું શિક્ષણમાં વિશેષ પ્રદાન હોય તો પણ તેની નોંધ લેવાતી નથી.	242 (29.16)	211 (25.42)	133 (16.02)	73 (8.80)	171 (20.60)	105.81	2.66	6
11.	સંસ્કૃત વિષયનું વ્યાકરણ શીખવવું અઘરું છે એમ મને લાગે છે.	186 (22.41)	177 (21.33)	85 (10.24)	110 (13.25)	272 (32.77)	129.24	3.13	3
12.	સંસ્કૃત વિષયને સરકાર તરફથી પ્રોત્સાહન મળતું નથી.	361 (43.49)	182 (21.93)	111 (13.37)	93 (11.20)	83 (10.00)	322.43	2.22	8

સારણી 5.76

દક્ષિણ ગુજરાતમાં નમૂનામાં સમાવિષ્ટ થતા 830 શિક્ષકોના સંસ્કૃત વિષયનું મૂલ્યાંકન અને પરિણામ સંદર્ભનાં અભિપ્રાયોની ટકાવારી, કાઈવર્ગ મૂલ્ય, સરેરાશ ભારાંક અને વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંખ્યા	અંશતઃ સંખ્યા	તટસ્થ	અંશતઃ અસંખ્યા	સંપૂર્ણ અસંખ્યા	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	સરેરાશ ભારાંક	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
1.	અન્ય વિષયોની તુલનામાં સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓના વધુ ગુણ આવે છે.	689 (83.01)	86 (10.36)	35 (4.22)	17 (2.05)	03 (0.36)	2083.49	4.74	1
2.	નબળા વિદ્યાર્થીઓનાં પરિણામો સુધારવા કોઈ પ્રયત્ન થતા નથી.	112 (13.49)	166 (20.00)	130 (15.66)	151 (18.19)	271 (32.65)	93.16	3.37	5
3.	શાળામાં સંસ્કૃત વિષયના સારાં પરિણામો પરીક્ષા પદ્ધતિની ખામી ખતાવે છે.	94 (11.33)	167 (20.12)	104 (12.53)	146 (17.59)	319 (38.43)	197.83	3.52	4
4.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં મોટે ભાગે ગુજરાતીમાં ઉત્તર આપવાના હોય, જે યોગ્ય નથી.	240 (28.92)	207 (24.94)	110 (13.25)	137 (16.51)	136 (16.39)	72.5	3.33	6
5.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું મૌખિક મૂલ્યાંકન પ્રમાણમાં કઠિન બને છે.	295 (35.54)	283 (34.10)	118 (14.22)	81 (9.76)	53 (6.39)	317.03	2.17	8
6.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રોનાં માળખાં યોગ્ય જણાય છે.	479 (57.71)	194 (23.37)	78 (9.40)	54 (6.51)	25 (3.01)	836.88	4.26	3
7.	સંસ્કૃત વિષયના પ્રશ્નપત્રમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે જે યોગ્ય નથી.	200 (24.10)	196 (23.61)	93 (11.20)	131 (15.78)	210 (25.30)	63.52	3.05	7
8.	ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણબોર્ડ દ્વારા લેવાતી સંસ્કૃત વિષયની જાહેર પરીક્ષાનાં પરિણામોથી મને સંતોષ છે.	505 (60.84)	182 (21.93)	92 (11.08)	30 (3.61)	21 (2.53)	964.91	4.35	2

સારણી 5.85
ડાંગ જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં
સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	ડાંગ જિલ્લો
1999 - 2000	શાળાનું સમગ્ર	42.18
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.85
2000 - 2001	શાળાનું સમગ્ર	48.58
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.84
2001 - 2002	શાળાનું સમગ્ર	36.13
	સંસ્કૃત વિષયનું	92.10
2002 - 2003	શાળાનું સમગ્ર	30.46
	સંસ્કૃત વિષયનું	89.78
2003 - 2004	શાળાનું સમગ્ર	53.15
	સંસ્કૃત વિષયનું	91.57
2004 - 2005	શાળાનું સમગ્ર	52.77
	સંસ્કૃત વિષયનું	95.87
2005 - 2006	શાળાનું સમગ્ર	25.76
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.72
2006 - 2007	શાળાનું સમગ્ર	63.28
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.23
2007 - 2008	શાળાનું સમગ્ર	70.47
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.15
2008 - 2009	શાળાનું સમગ્ર	51.81
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.88

* સારણીમાં બધા આંકડાં ટકા (%) માં છે.

સારણી 5.86

તાપી જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	નિઝર	વ્યારા	વાલોડ	સોનગઢ	ઉચ્છલ	તાપી જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	35.07	61.12	58.24	41.22	65.2	52.17
	સંસ્કૃત વિષયનું	96	98.26	88.1	97.67	86	93.21
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	42.04	61.61	74.08	39.51	69.51	57.35
	સંસ્કૃત વિષયનું	97	97.79	89.74	99.67	90	94.84
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	46.03	43.05	47.41	48.86	72.49	51.57
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.67	97.25	93.38	97.23	88	94.51
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	37.17	54.67	57.29	51.31	74	54.89
	સંસ્કૃત વિષયનું	97	91.70	89.79	100	89	93.50
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	52.19	60.78	70	51.08	74.54	61.72
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.67	95.07	89.96	99.03	81	92.75
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	45.75	56.58	72.4	50.29	61.3	57.26
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.62	90.78	97.62	98.44	88.4	93.77
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	56.76	59.21	69.84	45.21	60.67	58.34
	સંસ્કૃત વિષયનું	94.52	95.78	97.02	93.50	93	94.76
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	57.00	60.32	91.05	60.74	61.13	66.05
	સંસ્કૃત વિષયનું	96	97.49	99.42	99.56	92	96.89
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	62.74	59.55	77.78	44.06	69.57	62.74
	સંસ્કૃત વિષયનું	97	97.49	98.53	99.78	91	96.76
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	68.74	58.73	59.18	39.40	78.81	60.97
	સંસ્કૃત વિષયનું	98	95.99	98.29	99.90	97	97.84

સારણી 5.87

નર્મદા જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	ડેડિયાપાડા	તિલકવાડા	નાંદોદ	સાગબારા	નર્મદા જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	56.98	61.37	59.44	73.44	62.78
	સંસ્કૃત વિષયનું	88.27	99.68	89.00	94.56	92.88
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	63.6	68.48	67.45	80.62	70.03
	સંસ્કૃત વિષયનું	89.90	99	90.18	96.05	93.78
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	66.16	74.35	59.31	80.71	70.13
	સંસ્કૃત વિષયનું	90.21	98.46	91.23	97.30	94.3
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	57.63	50.48	56.72	67.86	58.17
	સંસ્કૃત વિષયનું	86.78	99.55	84.43	83.13	88.47
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	60.74	40.03	51.27	71.00	55.76
	સંસ્કૃત વિષયનું	84.84	98.25	80.51	83.02	86.66
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	58.76	39.80	53.72	66.42	54.68
	સંસ્કૃત વિષયનું	89.62	98.00	89.37	91.51	92.13
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	61.19	60.99	70.82	72.83	66.46
	સંસ્કૃત વિષયનું	92.12	100	90.29	94.84	94.31
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	70.98	68.19	71.44	82.84	73.34
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.06	93.22	96.48	98.93	96.17
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	69.64	63.85	73.41	81.21	72.03
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.17	92.46	94.73	99.10	96.11
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	66.13	49.67	69.08	74.82	64.93
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.93	91.20	97.21	98.86	96.05

સારણી 5.88

નવસારી જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	ગણદેવી	ચીખલી	જલાલપોર	નવસારી શહેર	વાંસદા	નવસારી જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	58.77	58.31	54.19	62.24	60.25	58.75
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.00	92.22	95.26	97.37	92.95	94.76
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	66.12	60.75	63.43	65.53	63.63	63.89
	સંસ્કૃત વિષયનું	94.16	93.23	95.56	97.57	96.72	95.45
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	49.64	53.81	54.84	69.88	56.16	56.87
	સંસ્કૃત વિષયનું	95.52	88.87	96.12	97.50	95.34	94.67
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	55.09	51.30	55.14	68.47	44.61	54.92
	સંસ્કૃત વિષયનું	89.26	93.06	93.17	97.37	90.95	92.76
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	61.04	52.88	66.53	63.64	57.46	60.31
	સંસ્કૃત વિષયનું	95.36	93.45	94.89	94.40	98.33	95.29
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	63.17	52.32	67.59	66.08	55.64	60.96
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.90	93.77	89.94	95.23	98.51	95.07
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	64.20	68.49	63.42	65.18	62.21	64.7
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.06	95.57	97.12	97.97	99.14	97.17
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	74.47	78.07	70.40	64.56	79.57	73.41
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.79	97.58	99.82	97.52	99.36	98.41
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	70.09	76.73	74.74	71.62	77.12	74.06
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.34	96.31	99.13	97.96	98.21	97.79
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	65.93	67.84	64.55	67.28	71.54	67.43
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.32	94.43	98.99	99.29	99.10	97.83

સારણી 5.89

ભરૂચ જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	જંબુસર	ઝઘડીયા	ભરૂચ શહેર	વાગરા	વાલીયા	હાંસોટ	અંકલેશ્વર	આમોદ	ભરૂચ જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	53.29	64.68	52.54	45.06	56.23	52.83	58.35	41.06	53.01
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.24	90.7	91.57	94.25	98.30	96.64	98.27	88.16	94.27
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	64.30	61.33	58.97	59.93	74.78	42.22	66.99	51.42	59.99
	સંસ્કૃત વિષયનું	94.67	93.57	94.92	95	95.98	85.37	93.39	89.90	92.85
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	59.45	60.66	51.51	47.54	68.47	31.15	61.74	55.82	54.54
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.90	94.86	92.92	97.5	96.21	92.22	94.73	93.62	94.50
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	55.85	41.26	56.32	66.92	44.50	31.66	66.15	33.85	49.56
	સંસ્કૃત વિષયનું	87.47	93.37	89.47	90.48	89.61	90.14	91.75	80.02	89.04
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	53.85	46.84	57.45	42.61	28.02	50.87	66.15	37.51	47.91
	સંસ્કૃત વિષયનું	88.49	91.66	90.03	93.43	83.23	85.43	93.09	73.61	87.37
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	68.62	45.60	60.20	51.09	57.87	70.94	72.39	47.58	59.29
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.39	94.38	91.99	90.94	97.62	96.14	95.69	95.51	94.83
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	80.93	58.51	62.65	73.53	82.83	60.56	62.65	66.74	68.55
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.76	98.26	96.11	98.97	99.84	98.49	93.41	94.77	97.20
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	73.16	52.92	63.22	82.37	62.03	73.23	74.18	64.74	68.23
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.92	90.91	93.21	96.55	100	95.10	98.87	96.11	95.58
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	78.27	62.72	62.72	79.46	84.13	81.48	77.83	73.36	75
	સંસ્કૃત વિષયનું	96.75	97.31	96.12	97.91	98.87	97.42	98.48	99.83	97.84
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	69.47	55.92	64.8	77.13	45.29	70.08	72.54	54.75	63.75
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.25	97.16	95.41	98.70	97.05	97.44	99.11	92.90	96.88

સારણી 5.90

વલસાડ જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	કપરાડા	ઘરમપુર	પારડી	વલસાડ શહેર	ઉમરગામ	વલસાડ જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	68.23	46.52	64.48	70.40	66.16	63.16
	સંસ્કૃત વિષયનું	95	91.76	98.60	95.57	97.28	95.64
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	77.41	47.57	71.37	77.14	63.95	67.49
	સંસ્કૃત વિષયનું	96	92.39	98.68	97.50	95.27	95.97
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	72.39	49.32	62.71	75.77	61.87	64.41
	સંસ્કૃત વિષયનું	98	94.55	98.95	98.01	97.74	97.45
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	78.96	51.09	57.25	75.55	68.10	66.19
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.49	93.10	91.62	94.93	95.75	94.58
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	77.97	47.62	63.66	72.98	59.73	64.39
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.79	93.08	97.36	93.90	92.19	95.06
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	89.05	67.51	70.81	75.42	60.21	72.6
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.63	96.17	96.88	97.74	96.20	97.12
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	93	79.50	73.23	82.89	70.76	79.88
	સંસ્કૃત વિષયનું	100	98.46	98.96	98.51	98.04	98.79
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	90.14	78.57	77.29	84.78	84.56	83.07
	સંસ્કૃત વિષયનું	100	99.23	99.13	97.84	99.09	99.06
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	86.70	74.56	77.71	81.46	85.06	81.00
	સંસ્કૃત વિષયનું	99.75	98.58	98.68	97.54	98.78	98.67
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	81.15	47.65	67.15	59.88	75.90	52.35
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.68	99.16	95.99	95.15	98.23	97.44

સારણી 5.91

સુરત જિલ્લાનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	કામરેજ	ચોર્યાસી	પલસાણા	બારડોલી	માંગરોળ	માંડવી	મહુવા	સુરત શહેર	ઓલપાડ	ઉમરપાડા	સુરત જિલ્લો
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	59.57	59.84	82.93	64.63	67.75	59.84	78.62	72.55	69.75	69.38	68.49
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.07	99.31	99.66	97.71	99.69	92.28	97.42	95.16	98.86	87.81	96.50
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	65.33	68.27	81.47	70.38	71.93	60.85	82.40	77.89	67.89	70	71.64
	સંસ્કૃત વિષયનું	95.56	98.59	99.16	97.85	99.41	96.81	98.02	93.10	99.06	89.17	96.67
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	71.64	53.89	74.05	63.62	44.02	52.52	73.41	74.13	59.41	20.51	58.72
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.32	98.63	99.58	96.04	99.04	96.41	98.24	91.99	96.40	77.65	95.13
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	55.77	46.18	60.31	66.59	37.16	48.50	68.34	77.30	55.58	61.76	57.75
	સંસ્કૃત વિષયનું	94.79	84.33	99.85	96.26	94.23	97.15	98.51	91.37	93.68	86.27	93.64
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	61.34	64.73	72.53	73.54	62.66	50.19	73.57	79.02	66.13	40	64.37
	સંસ્કૃત વિષયનું	94.32	92.94	100	98.20	99.66	96.72	97.42	91.60	94.26	85.87	95.10
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	63.53	56.64	70.01	73.04	69.61	57.79	75.03	76.26	61.57	43.24	64.70
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.04	95.50	100	98.38	96.08	97.98	98.29	90.55	90.23	88.88	95.39
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	68.07	69.59	78.71	70.59	50.13	66.90	79.67	78.00	59.91	38.63	66.02
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.90	95.44	99.69	98.76	93.21	97.29	98.13	91.21	94.93	90.33	95.69
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	73.39	81.93	84.45	76.45	82.31	81.28	81.30	77.66	65.83	32.43	73.70
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.79	97.75	98.68	98.32	98.25	98.02	98.96	93.88	97.22	91.43	97.13
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	70.52	73.47	92.95	75.70	88.38	69.07	86.96	76.89	63.76	75.06	77.28
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.37	98.61	99.46	98.35	99	99.42	98.34	95.52	98.26	95.04	97.94
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	71.2	69.81	84.93	67.36	89.31	64.94	81.79	80.26	60.38	33.33	70.33
	સંસ્કૃત વિષયનું	98.35	99.10	99.67	98.20	100	97.31	98.84	95.77	96.51	87.1	97.09

સારણી 5.92

દક્ષિણ ગુજરાતનાં માધ્યમિક વિદ્યાલયોના ધોરણ-10 ના છેલ્લાં દશ વર્ષના શાળાઓનાં સમગ્ર અને સંસ્કૃત વિષયનાં સરાસરી પરિણામો

વર્ષ	સરાસરી પરિણામ	ડાંગ	તાપી	નર્મદા	નવસારી	ભરૂચ	વલસાડ	સુરત	દક્ષિણ ગુજરાત
1999-2000	શાળાનું સમગ્ર	42.18	52.17	62.78	58.75	53.01	63.16	68.49	57.22
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.85	93.21	92.88	94.76	94.27	95.64	96.50	95.02
2000-2001	શાળાનું સમગ્ર	48.58	57.35	70.03	63.89	59.99	67.49	71.64	62.71
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.84	94.84	93.78	95.45	92.85	95.97	96.67	94.77
2001-2002	શાળાનું સમગ્ર	36.13	51.57	70.13	56.87	54.54	64.41	58.72	56.05
	સંસ્કૃત વિષયનું	92.10	94.51	94.3	94.67	94.50	97.45	95.13	94.67
2002-2003	શાળાનું સમગ્ર	30.46	54.89	58.17	54.92	49.56	66.19	57.75	53.13
	સંસ્કૃત વિષયનું	89.78	93.50	88.47	92.76	89.04	94.58	93.64	91.68
2003-2004	શાળાનું સમગ્ર	53.15	61.72	55.76	60.31	47.91	64.39	64.37	58.23
	સંસ્કૃત વિષયનું	91.57	92.75	86.66	95.29	87.37	95.06	95.10	91.97
2004-2005	શાળાનું સમગ્ર	52.77	57.26	54.68	60.96	59.29	72.6	64.70	60.32
	સંસ્કૃત વિષયનું	95.87	93.77	92.13	95.07	94.83	97.12	95.39	94.88
2005-2006	શાળાનું સમગ્ર	25.76	58.34	66.46	64.7	68.55	79.88	66.02	61.39
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.72	94.76	94.31	97.17	97.20	98.79	95.69	95.95
2006-2007	શાળાનું સમગ્ર	63.28	66.05	73.34	73.41	68.23	83.07	73.70	71.58
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.23	96.89	96.17	98.41	95.58	99.04	97.13	97.21
2007-2008	શાળાનું સમગ્ર	70.47	62.74	72.03	74.06	75	81.00	77.28	73.23
	સંસ્કૃત વિષયનું	97.15	96.76	96.11	97.79	97.84	98.67	97.94	97.21
2008-2009	શાળાનું સમગ્ર	51.81	60.97	64.93	67.43	63.75	52.35	70.33	61.65
	સંસ્કૃત વિષયનું	93.88	97.84	96.05	97.83	96.88	97.44	97.09	96.72

સારણી-૩.૧

અભિપ્રાયાવલિમાં કુલ ૨૧ વિધાનોના સંદર્ભમાં મળેલ શિક્ષકોના અભિપ્રાયો

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	વિધાનોનો અગ્રતાક્રમ
૧.	વિદ્યાર્થીઓ સંસ્કૃતનું ભાષાંતર કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે.	૨૦ (૫૨.૬૩%)	૧૨ (૩૧.૫૮%)	૧ (૨.૬૩%)	૩ (૭.૯૦%)	૨ (૫.૨૬%)	૩૫.૪૨	૮
૨.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ અનુભવ કરવામાં સરળતા અનુભવે છે.	૨૩ (૬૦.૫૩%)	૮ (૨૧.૦૫%)	૩ (૭.૯૦%)	૦ (૦)	૪ (૧૦.૫૩%)	૪૩.૩૨	૬
૩.	વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત વિષયમાં શ્રુતલેખન કરવામાં કઠીનતા અનુભવાય છે.	૧૩ (૩૪.૨૧%)	૧૬ (૪૨.૧૧%)	૨ (૫.૨૬%)	૫ (૧૩.૧૬%)	૨ (૫.૨૬%)	૨૨.૬૨	૧૨
૪.	સંસ્કૃતનું આદર્શ પઠન કરવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	૯ (૨૩.૬૮%)	૧૨ (૩૧.૫૮%)	૧ (૨.૬૩%)	૧૦ (૨૬.૩૨%)	૬ (૧૫.૭૯%)	૯.૬૨	૧૯
૫.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓનું ઉચ્ચારણ દોષોનું પ્રમાણ વધુ જોવા મળે છે.	૧૫ (૩૯.૪૭%)	૧૫ (૩૯.૪૭%)	૦ (૦)	૫ (૧૩.૧૬%)	૩ (૭.૯૦%)	૨૫.૬૮	૧૧
૬.	સંસ્કૃત શ્લોક કંઠસ્થીકરણમાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી જણાતી નથી.	૧૯ (૫૦%)	૧૦ (૨૬.૩૨%)	૩ (૭.૯૦%)	૩ (૭.૯૦%)	૩ (૭.૯૦%)	૨૬.૨૧	૧૦
૭.	સંસ્કૃત શ્લોકોનું વિદ્યાર્થીઓ લયબદ્ધ-છંદોબદ્ધ ગાન કરી શકે છે.	૨૨ (૫૭.૯૦%)	૮ (૨૧.૦૫%)	૨ (૫.૨૬%)	૨ (૫.૨૬%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૩૭.૨૬	૭

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાઈવર્ગ મૂલ્ય	વિધાનોની અગ્રતાક્રમ
૮.	વિદ્યાર્થીઓ સરળ-સંસ્કૃત વાક્યરચના સમજવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે.	૭ (૧૮.૪૨%)	૧૬ (૪૨.૧૧%)	૨ (૫.૨૬%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૧૫.૪૨	૧૬
૯.	વિદ્યાર્થીઓ સરળ-સંસ્કૃત વાક્યરચના ખોલવામાં સમસ્યા અનુભવે છે.	૮ (૨૧.૦૫%)	૧૫ (૩૯.૪૭%)	૧ (૨.૬૩%)	૮ (૨૧.૦૫%)	૬ (૧૫.૭૯%)	૧૩.૩૧	૧૮
૧૦.	અનુવાદ વિના સંસ્કૃત ગદ્ય-પદ્ય સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી જણાય છે.	૨૩ (૬૦.૫૩%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૨ (૫.૨૬%)	૦ (૦)	૪૨.૯૦	૫
૧૧.	સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકના સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપવામાં વિદ્યાર્થીઓને મુશ્કેલી અનુભવાતી નથી.	૧૩ (૩૪.૨૧%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૨ (૫.૨૬%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૫ (૧૩.૧૬%)	૯.૩૭	૨૦
૧૨.	સંસ્કૃતમાં સંખ્યાવાચી શબ્દો સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	૫ (૧૩.૧૬%)	૧૭ (૪૪.૭૪%)	૧ (૨.૬૩%)	૧૧ (૨૮.૯૫%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૨૧.૪૭	૧૪
૧૩.	સંસ્કૃત સંધિયુક્ત શબ્દોના સંદર્ભે વિદ્યાર્થીઓ સ્પષ્ટ હોતા નથી.	૧૬ (૪૨.૧૧%)	૧૨ (૩૧.૫૮%)	૭ (૧૮.૪૨%)	૩ (૭.૬૦%)	૦ (૦)	૨૨.૨૬	૧૩
૧૪.	સંસ્કૃત વિષયમાં વિદ્યાર્થીઓ કાળ સાથે સંકળાયેલા રૂપોથી અસ્પષ્ટ હોય છે.	૨૪ (૬૩.૧૬%)	૭ (૧૮.૪૨%)	૩ (૭.૬૦%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૦ (૦)	૪૭.૫૩	૪

ક્રમ	વિધાન	સંપૂર્ણ સંમત	અંશતઃ સંમત	તટસ્થ	અંશતઃ અસંમત	સંપૂર્ણ અસંમત	કાર્ણવર્ગ મૂલ્ય	વિધાનોની અગ્રતાક્રમ
૧૫.	સંસ્કૃત લેખનમાં વિદ્યાર્થીઓ જોડાક્ષરો લખવામાં ભૂલો કરે છે.	૧૧ (૨૮.૯૫%)	૧૭ (૪૪.૭૪%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૨ (૫.૨૬%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૨૦.૬૮	૧૫
૧૬.	સંસ્કૃત લેખનમાં અનુસ્વાર બાબતે વિદ્યાર્થીઓ અસ્પષ્ટ હોય છે.	૧૩ (૩૪.૨૧%)	૧૩ (૩૪.૨૧%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૬ (૧૫.૭૯%)	૨ (૫.૨૬%)	૧૩.૮૪	૧૭
૧૭.	સંસ્કૃત લેખનમાં વિસર્ગ બાબતે વિદ્યાર્થીઓની સ્પષ્ટતા હોતી નથી.	૨૪ (૬૩.૧૬%)	૭ (૧૮.૪૨%)	૧ (૨.૬૩%)	૫ (૧૩.૧૬%)	૧ (૨.૬૩%)	૪૭.૭૭	૩
૧૮.	સંસ્કૃતમાં મૂળાક્ષરોના ભેદ સમજવામાં વિદ્યાર્થીઓ મુશ્કેલી અનુભવે છે.	૧૦ (૨૬.૩૨%)	૧૧ (૨૮.૯૫%)	૧ (૨.૬૩%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૭ (૧૮.૪૨%)	૮.૩૧	૨૧
૧૯.	સંસ્કૃત ભણાવવાની પદ્ધતિથી વિદ્યાર્થીઓ સંતુષ્ટ છે.	૨૦ (૫૨.૬૩%)	૧૦ (૨૬.૩૨%)	૬ (૧૫.૭૯%)	૦ (૦)	૨ (૫.૨૬%)	૩૩.૦૫	૯
૨૦.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ વિદ્યાર્થીઓની વયકક્ષા અનુરૂપ છે.	૨૮ (૭૩.૬૮%)	૪ (૧૦.૫૩%)	૨ (૫.૨૬%)	૨ (૫.૨૬%)	૨ (૫.૨૬%)	૬૮.૮૨	૧
૨૧.	સંસ્કૃત વિષયના મૂલ્યાંકનમાં અનુવાદને વિશેષ સ્થાન આપવામાં આવે છે.	૨૪ (૬૩.૧૬%)	૯ (૨૩.૬૮%)	૩ (૭.૯૦%)	૦ (૦)	૨ (૫.૨૬%)	૫૦.૧૬	૨

સારણી ૩.૨

પ્રશ્નાવલિમાં કુલ ૨૧ પ્રશ્નોના સંદર્ભમાં મળેલ વિદ્યાર્થીઓના પ્રતિચારો

ક્રમ	પ્રશ્નો	હા ની સંખ્યા	ના ની સંખ્યા	હા ટકા	ના ટકા	કુલ ટકા
૧.	સંસ્કૃત શબ્દને આધારે તમે ચિત્ર ઓળખી શકો છો ?	૧૦૧૫	૧૧૯	૮૯.૫૦	૧૦.૪૯	૧૦૦
૨.	તમને સંસ્કૃત શબ્દનો અર્થ આવડે છે ?	૫૯૧	૫૪૩	૫૨.૧૧	૪૭.૮૮	૧૦૦
૩.	તમે સંસ્કૃત શ્લોકોનું ગાન કરી શકો છો ?	૯૭૩	૧૬૧	૮૫.૮૦	૧૪.૧૯	૧૦૦
૪.	તમે ચિત્રોને આધારે વાર્તાનું સંસ્કૃત અર્થઘટન કરી શકો છો ?	૫૫૫	૫૭૯	૪૮.૯૪	૫૧.૦૫	૧૦૦
૫.	સંસ્કૃતમાં તમે અનુલેખન કરી શકો છો ?	૧૦૦૭	૧૨૭	૮૮.૮૦	૧૧.૧૯	૧૦૦
૬.	સંસ્કૃત તમને સાંભળીને લખતા આવડે છે ?	૫૯૭	૫૩૭	૫૨.૬૪	૪૭.૩૫	૧૦૦
૭.	તમે સામાન્ય સંસ્કૃત બોલી શકો છો ?	૪૨૮	૭૦૬	૩૭.૭૪	૬૨.૨૫	૧૦૦
૮.	તમને સંસ્કૃત શ્લોકો કંઠસ્થ કરવાનું સહેલું જણાય છે.	૭૪૮	૩૮૬	૬૫.૭૬	૩૪.૦૩	૧૦૦
૯.	તમને સંસ્કૃતનું અનુવાદ કરતા આવડે છે ?	૫૨૯	૬૦૫	૪૬.૬૪	૫૩.૩૫	૧૦૦
૧૦.	સંસ્કૃતનું આદર્શ વાચન તમે કરી શકો છો ?	૮૮૧	૨૫૩	૭૭.૬૮	૨૨.૩૧	૧૦૦
૧૧.	તમે આદર્શ સંસ્કૃત લેખન કરી શકો છો ?	૯૩૧	૨૦૩	૮૨.૦૯	૧૭.૯૦	૧૦૦

ક્રમ	પ્રશ્નો	હા ની સંખ્યા	ના ની સંખ્યા	હા ટકા	ના ટકા	કુલ ટકા
૧૨.	સંસ્કૃત વ્યાકરણની સમજ વિના ભાષાંતર કરવું કઠિન છે ?	૭૫૬	૩૭૮	૬૬.૬૬	૩૩.૩૩	૧૦૦
૧૩.	સંસ્કૃત વિષયમાં અપાયેલ ગૃહકાર્યની તપાસ થતી નથી ?	૩૩૦	૮૦૪	૨૯.૧૦	૭૦.૮૯	૧૦૦
૧૪.	તમને સંસ્કૃત મૂળાક્ષરોનો ભેદ સમજાય છે ?	૮૨૭	૩૦૭	૭૨.૯૨	૨૭.૦૭	૧૦૦
૧૫.	ક્રિયા આધારિત ચિત્રોનું સંસ્કૃત વિધાન બનાવી શકાય છે ?	૬૨૩	૫૧૧	૫૪.૯૩	૪૫.૦૬	૧૦૦
૧૬.	તમને સંસ્કૃત પાઠ્યપુસ્તકનાં સ્વાધ્યાયના પ્રશ્નોના જવાબો આવડે છે ?	૮૭૯	૨૫૫	૭૭.૫૧	૨૨.૪૮	૧૦૦
૧૭.	આપેલી સંખ્યાને તમે સંસ્કૃત શબ્દમાં લખી શકો છો ?	૮૩૭	૨૯૭	૭૩.૮૦	૨૬.૧૯	૧૦૦
૧૮.	તમે સંસ્કૃતમાં વિરામ ચિહ્નોનો ખ્યાલ ધરાવો છો ?	૭૭૫	૩૫૯	૬૮.૩૪	૩૧.૬૫	૧૦૦
૧૯.	તમારા શિક્ષકની સંસ્કૃત ભણાવવાની પદ્ધતિઓથી સંતુષ્ટ છો ?	૧૦૧૪	૧૨૦	૮૯.૪૧	૧૦.૫૮	૧૦૦
૨૦.	સંસ્કૃત વિષયનો અભ્યાસક્રમ સરળ છે ?	૮૭૧	૨૬૩	૭૬.૮૦	૨૩.૧૯	૧૦૦
૨૧.	સંસ્કૃત વિષયની પરીક્ષામાં અનુવાદનું વિશેષ સ્થાન છે ?	૮૩૬	૨૯૮	૭૩.૭૨	૨૬.૨૭	૧૦૦

સારણી ૨.૧

નમૂનામાં સમાવિષ્ટ શાળાઓ, વર્ગો, શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓની સાંખ્યિક માહિતી

ક્રમ	કેન્દ્રનું નામ	કુલ શાળાઓ	નમૂનામાં પસંદગી પામેલ શાળાઓ	નમૂનામાં પસંદગી પામેલ વર્ગ	નમૂનામાં પસંદગી પામેલ શિક્ષકો	નમૂનામાં પસંદગી પામેલ વિદ્યાર્થીઓ
૧.	બીલીમોરા	૭	૩	૪	૪	૯૪
૨.	સોમનાથ	૭	૫	૬	૬	૧૭૫
૩.	ધમડાછા	૯	૨	૨	૨	૪૮
૪.	એંધલ	૧૫	૨	૨	૨	૯૪
૫.	ગણદેવી	૧૩	૨	૨	૨	૭૪
૬.	વડસાંગળ	૭	૨	૨	૨	૫૨
૭.	ગડત	૧૨	૨	૨	૨	૪૩
૮.	આંતલિયા	૧૦	૭	૮	૮	૨૪૧
૯.	માસા	૬	૨	૨	૨	૩૪
૧૦.	સરીસ્ટેશન	૧૨	૩	૩	૩	૭૭
૧૧.	ભાઠા	૧૦	૨	૨	૨	૬૦
૧૨.	બીગરી	૮	૩	૩	૩	૧૪૨
	કુલ	૧૧૬	૩૫	૩૮	૩૮	૧૧૩૪